

308967 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం. సెప్టెంబరు నెల 19 వ తేది బుధవారము

No. 143

సంపుటము. క.

పింగళినామ సంవత్సర విజభాద్రపదమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

సంచిక ౧౪౩

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీలో సహ సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును.
పొక్కులు నొప్పుల పొల
దోలును. వాయువు
పోట్ల పోనొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండదలినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశమంట

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

బహుమతి! కిరూల వెలగల వాచ్. బహుమతి!!

ఈచిత్రపులోగల సిరా అద్దక (వాయు అప్రెసియేషన్) 14 క్యారట్ల గోల్డ్ పేటెడ్ నిబ్బొల ఫాక్ టెక్ పేసా, ఒక సిరాబుడ్డి, 1 నిబ్బొ 1 క్లిప్స్ పో వెల రు. 4-0. ఈ ఉపాధాని కొనువారకు వై చెప్పిన గడియారము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మదరాసు మెయిల్ బాక్సు కంపెనీ, (838) చైవాబాదు కోడ్డు, మదరాసు

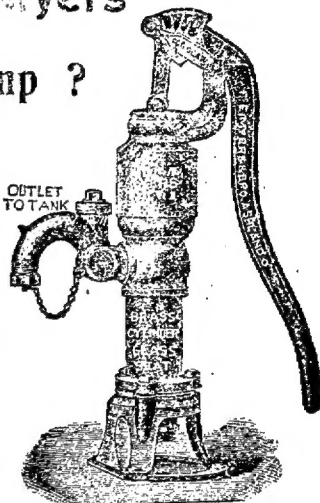
ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కాకలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

What is a Myers PATENTED

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices. 537

K. B. Joshi & Co.,

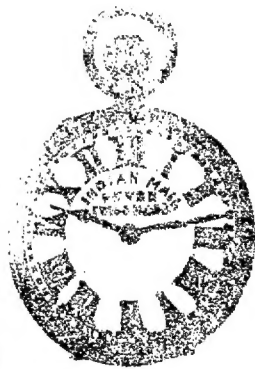
321, Hornby Road Fort Bombay.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్.

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చక్కని గోలుసులో వెల 3-0-0 పోస్టేజి 0-4-0.

ఇది మారకే సిద్ధపరుపబడినది. కావున వెనకవద్ద నుండదు. వెల స్వల్పమైనను ఫల ప్రధికమని యానాధిపమున తెలియును. దృఢమైన సామానులచేత జేయబడి ఉష్ణపూర్వక అను గ్లాసు దూము కలిగియుండును చే గాలకాలము నిలువక తృప్తికరమగు పనిచేయును. గడియారము వెట్టిన 'ఇండియన్ మెయిల్' అను పేరుండును. వెట్టినాపల గ్యారంటీ (588)

ప్రతి గంటకించి యుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదూము లేనిది వెల రు. 2-8-0

చిరునామా:— సుప్రీయరు వాచ్ కంపెనీ,

పోస్టుబాక్సు నెం 167 మదరాసు.

'శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు.'

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

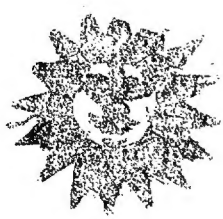
వై విచారణాధికారులు : మెసర్సు పార్సీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం, వారి, బోర్డు, ప్రతి, పొగాకు, టెక్స్, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖాద్దీ, యిర్లకున్న, దుంప, ఫలకృత్తులకున్న, మొక్క తీగకాల్తెలకున్న సంపూర్ణఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యిష్టియు వీలని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి కాలానుభూతులకట్టిని రసాయన కోట్ల కాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణాగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నాము. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మాసాంశం ప్రతీకని ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో కలకలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని ఎమికాల్ గ్రామము ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వై చెప్పిన ప్రతీకన్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రింద నుదహరించుచుండు వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

పార్సీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును సువ్చలము నగు కుంకుమ పువ్వు మానద్యదొరకును, కొనువారు సూర్యచూర్నును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును :—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,

(53)

21, హన్మం పీఠ, బొంబాయి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రముకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన

"ఆంధ్ర శిగరెట్టు"

881

(కోడిపుంజు మార్కు గలది)

వ్యదేశీయారామును ప్రోత్సాహపరచవలచిన ప్రతివారును భగతఖండమున వెలిగిన మేల్త్రాపుగావచేతేయబడు కోడిపుంజు మార్కు ఆంధ్ర శిగరెట్టే కొనుడు. వెల సరసము. యంతమాత్రమును విదేశీ శిగరెట్టుకు తీసిపోవు. పాకెట్ 1-కి అను శిగరెట్టుగల నూరు పాకెట్లు గల వెట్టె 1-కి వెల రు. 1-8-0

నూరు వెట్టెలుగల కేసు 1-కి వెల రు. 118-12-0

ఒక కేసుగాని, వైగాగాని తీయువారికి స్పెషల్ కనామను ఇవ్వబడును

యూనివర్సల్ టుబాకో కంపెనీ,

6, జనరల్ పీటర్సురోడ్, హాంకంగరోడ్ పోస్టు, మదరాసు.

నిర్బంధావాసదినము

(0) స్వరాజ్య సమితివారి సభ. పాలకుల సభినందించుట.

(మా స్వకీయ విలేజుకుని యొద్దనుండి)

నివాళిపట్టణము, సెప్టెంబరు 17. — మా పురమునందలి స్వరాజ్యసమితి సామాన్య కార్యదర్శి మారేపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రిగారి కోరికననుసరించి నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు " విజ్ఞాపనా ద్వారాను జూరీలీపునందించుము " నందు అని బీజంట్లు, వాడినూ, అందుచేరు, చువనూను అలీ, మకతుఅలీ మున్నగువారి విడుదలను గురించియు, విద్యార్థుల విషయమై పాలకులు జారీచేసి యుండిన 559 నెంబరు యంత్రపును గురించినయు ఉలోచించుటకు నివాళిపురవాస్తవ్యులసభ గూడినది. సభానిశామితి పాలమునకు ముందే పురమందిరోపభాగము సమర్థులచే నిండియుండెను. చాలనంది పాలులు సభనలంకరించిరి. ఆనాటిలు భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. సభాకార్యక్రమము 1 గంట 30 నిమిషములు పాఠాత్మాహుతో జరిగినది.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసము.

సభాధ్యక్షులగు తెలియజెప్పెను అధ్యక్షులు ఆంగ్ల భాషయందు రుచుకనించి సభాధ్యక్షులు జేసియుండిరి. నిన్న ప్రాతఃకాలమునందు ఆనీబీజంట్లు ప్రభుత్వము విడుదలైనట్లు చెప్పి పురమంది ఒకరిచ్చియుండిన తంతినాదనలన తెలియజేయించి వారు ప్రార్థనయునందు నుడిచిరి. కాని యానంద మామిడిను స్థిరపడియుండలేదు. ఎది యెల్లున్నను నిష్పంధి నుండు విడుదలై యుండెననియు భావించుటలేదు. వారిని విడుదలచేయుటయును పాలకులు జేరలము అక్రమ చర్య నుపసంహరించు గాంచిరి గాని వారేదెయ్యో కటాక్షించి యుండిన తలచుటకు నీచులేదు. బీజంట్లు ప్రభుత్వమును నిష్పంధించుటనలన తాము స్వరాజ్యోద్యమమును వారంపగలమని ప్రభుత్వమువారు యుచిరిగాని, వారనుకొనినట్లు జరుగక స్వరాజ్యాందోళనము మరింత వృద్ధికాల్పించినదని చెప్పి ఆ నిష్పంధములనలన స్వరాజ్యోద్యమమునకు గలిగిన నూతన శీతమును గూర్చి తెలిపిరి. బీజంట్లుగారి చుర్రమును గూడ కొంతకాలము వివరించిరి.

విద్యార్థులు గాజకీయ సభలకు పోవూడదని నిషేధించుచు పాలకులు పాలించిన యుత్తరపున తగువాత యుపన్యాసకులు ఖండించిరి. పాలకు లట్టి యుత్తరపున పాలించు విద్యార్థుల నందఱులు తమకు తోడ్పడవలయునని కోరుటయు నానందల కంగీకరించెదని పాలకులచుండు మాంద్యమై యని పించుకొనుటకు జగలు ప్రోత్సహమై యనిపించుకొనును. తమ జేరలమునందలి రాజకీయ స్థితిగతులను విద్యార్థులు తెలిసికొనకూడదని భావ మేజేరలమునందు లేదు. అట్టి భావము వారితలన నుండును నందఱు. విద్యార్థుల తీవ్రతల చాల ప్రదేశములందు సభలు జరిపి పాలకుల యుత్తరపున ఖండించి వారిని దృఢచేయమిదల పాత్రికానికొకరము నలంబించెద మని తీర్మానించుచు వచ్చిరి. విద్యార్థులు గాజకీయములను చచ్చించి నిరోధ తంత్రము నలంబించుట నుంచిగిగాదని సర్వ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు నుడిచి యుండిరి. సి. పి. గారుస్వామిఅయ్యగారు వారి భావముతో నేతీధరించి యుండిరి. కాని పాలకుల యుత్తరపున నిర్దేశయవలసినదని విద్యార్థులు విజ్ఞాపనములను పంపుటయందు తీవ్రమైనను నుండదు. కొందఱుపాఠ్యాదల కీభావమును గట్టుకొని లేదు. తన సాధక బాధకములను పాలకులకు నివేదించుకొనకకాదను ప్రతి పాఠకునకుకలదు. కావున విద్యార్థులు తమ కష్టముఖములను తెలుపుకొనుటయందు అక్రమమేమియును కనిపించుటలేదు. అట్లు చేయుట బిప్పిదమని కొందఱు అభావముచేతనో, అన్యక్షయచేతనో చెప్పచున్నారు.

మందు తరుమగ సభలను జరుపవలసిన యవసరమున్నది. భారతసచివు లగు మాంజేగు సహాకములు భారతమును దర్శించుచున్నారు. అట్టితరుణమునందు మనము వాంఛించు సంస్కరణములను భారతముగ కృత్రికరింపవలసిన భారము మనయందు నుండును. ప్రజలు దేశస్థితిగతులను చర్చించి, వారికి దెలుపవలసియుండును.

బ్రాహ్మజేతులలో కొందఱయం దిప్పుడు నూతన ప్రభావ మేర్పడినది. వారు దాక్షిణ్య నాయకు, త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగానీతో బద్ధానురాగులు గాకను, జేరీయ మహాసభ సహాయకీయ సంఘమువారు నిర్వహించిన సంస్కరణ ప్రకారానికి తోడ్పడుచున్నారు. శ్రేష్ఠిగా రిటీవల భారత సచివులకు పంపిన తంతివాస్తవ్యుల బ్రాహ్మజేతుల విషయమై జేతాభివృద్ధి తోడ్పడవలయునని సభాధ్యక్షులు కోరి, వారు తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి.

ప్రథమ తీర్మానము

బీజంట్లు ప్రభుత్వము పాలకులు విడుదలచేసినందులకు వైశాఖపుర పాలులు వారికి కృతజ్ఞులు. ఆయను యవలంబించిన యాందోళనము వ్యాపకమునందు. ఆయను కార్యవిధానమునందు వైశాఖపుర పాలులకు అనుబంధముగా విశ్వాసము కలదు. ఇది ప్రథమ తీర్మానము దీనిని ప్రభల లక్ష్యీకర సింహము పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు పాదించి ఆంగ్లము నందు సభారంజకముగ ముచ్చటించిరి. భరతవర్ష వాతావరణము చింతాపూరితమై యిప్పటికి మూడుమాసములు గడచినవి. బీజంట్లు నకు విముక్తికలిగినదని భారతీయు లిప్పుడానందించుట లేదు. భరతవర్షమును ఆత్మగౌరవహాని యని యొందక ప్రభారంజకముగ పాలించుటకు పాలకులు మొదలిడిన ప్రారంభ ఘట్టమిది యని భారతీయు లానిది యుచు న్నారు. ఆంగ్లేయ ఇండియను పత్రిక లేమి దెదరించుచున్నను విరోధియ సంఘములు వారించుచున్న వాని వ్రాతలను లక్ష్య చేట్టక బీజంట్లు ప్రభుత్వమును విడుదల చేయుటకు పాలకులు నిశ్చయించుట స్వరాజ్య విజయమునకు నూచకముగనున్నది. బీజంట్లునకు నిష్పంధశీక్షకు పాలకులు విధించియుండెననియు ఆయనుపట్టు మనకుగల భక్తి కృత్తులగుటకు నవకాశము కలుగకపోయి యుండును. అట్టి సభాధర్మము పెట్టుకొని ప్రభుత్వమునియగ్రహము వలనను మనము నడచుకలిగితిమి. అని చెప్పి బీజంట్లుగారు చేసిన జేతనేమ ప్రశంసించివెట్టినది. పాంచాలపాలకు లగు సర్ మైకేలు ఓడ్యూరు తమపట్టును వదలినట్లుతోచదు. వారిటీవల సామ్రాజ్య శాసనసభయందు నానుటల వైత్తి పానుచుచు నుపన్యాసించిన విషయమును ఉపన్యాసకులు సభ్యులకు జ్ఞాపకముచేసి పాంచాలపాలకులు ఆయనుపన్యాసము వలనను అపారమై కాశ్యతమైన అపకీర్తి గడించిన నుడిచిరి. (సభ్యులందఱు సిగ్గుసిగ్గు అను కేకలు) ఆనాడు వారికి ప్రత్యుత్తరముచ్చుట కై నను మన సభ్యులకు అవకాశము లేకపోయినది. బీజంట్లు పక్షమున సామ్రాజ్య వ్యాపకభా సమక్షమున దగభాష్టు చేయగ ఆమె దండమునకు సంబంధించిన కాగితముల నన్నిటిని పంపవలసినదని భరతవర్ష పాలకులను మాంజేగు సహాకయులు కోరియుండిరి. కానిమీద వారిని పదమృతిని జేయుదమని ఆంగ్లేయిండియను పత్రికలును విరోధియ సంఘములును దెదరించి ఆగ్రహపూరితములై అధికారులకు తంతినాదనలను పంపించినది. అంతమాత్రమున ప్రభుత్వవిధి నిర్వర్తింప సంభయింపక మాంజేగుగారు భారతవర్షాదర్శులగు స్వపరిపాలనమును మన దేశమున ప్రభుత్వమువారికి గవ్యస్థానముగా కృత్రికచిది. మన దేశమునందు ప్రభుత్వముచున్నది. భారత భాను దాడుచుచుచున్నాడు. మన కచిరకాలమునందే స్వపరిపాలనము లభింపగలదు. స్వాతంత్ర్యమునకు పర్యాయపదమని చెప్పదగిన ఆంగ్లవాఙ్మయప్రచారముగల సర్వనాగరిక ప్రపంచమునందును బీజంట్లు చారిత్రము వ్యాపింపగలదు. లోకము నందు, భారతీయుల యాశమును వ్యాపించి, వారియందు సానుభూతి కలుగును.

ఎవరంద్ర న్యాయాగాయన రావు పంతులు, చిత్రాపూరి లక్ష్యీనారాయణశాస్త్రి, గార్లు తీర్మానమును మిక్కిలి వాణీవైపుజేతనో ఉత్సాహముతోను బలపరచి, బీజంట్లును దలవలన ప్రజలు నేర్పుకొనవలసిన విషయములను తెలియజెప్పిరి. సభ్యులందఱు తీర్మానము నేకగ్రీకముగ నంగీకరించిరి.

ద్వితీయ తీర్మానము.

559 నెంబరు ఉత్తరపున త్వరలో రద్దుచేయవలసినదను ద్వితీయతీర్మానమును చింతలపాటి వేంకటరసింహరాజు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు ప్రతిపాదించి విద్యార్థులు రాజకీయవిషయములను చదివినయెడల వారి విద్యాభివృద్ధి భంగము కలుగునని పాలకులు పడినయభిప్రాయము సభాధిని రుజువుచేసి, వారిని సభలకు రాకుండ జేసినంతమాత్రమున రాజకీయవిషయములను చర్చించుట కవకాశము లేక పోలేదని నుడిచి, ఆసంగతి పాలకులకు తోచినట్లులేదని చెప్పిరి. స్థి సభలయందు రాజకీయాంశములను చర్చించువపుడు విద్యార్థులు వినినయెడల విషయము వారికి వ్యాధివైపు వికటించునని పాలకులు భయపడినట్లు తోచుచున్నది. విద్యార్థులు వారాపత్రికలందైన చదువక జేవలము పఠనీయగ్రంథములనే వల్లించుటనలన దేశమున కౌతూహలము ఉపకారము కలగదు.

సి. సి. వేంకటపతిరాజు బుద్ధిరాజు ఈశ్వరప్ప పంతులుగార్లు చుర్రాముగ ముచ్చటించి తీర్మానమును బలపరచిరి.

మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారును తీర్మానమును బలపరచి ఆ యుత్తర వెంకయు నాత్మగౌరవహీనమైన దని నెలవిచ్చిరి. దేశములో ముందుకు లాభనష్టములను పొందవలసినవారు విద్యార్థులు. రాజకీయవిషయములను తెలిసికొనవలసిన హక్కు వారిది. మన విద్యార్థులెంత పెద్దపరీక్షల నిచ్చినను వారికి లోకజ్ఞానము చాల తక్కువ. పెద్దలు సభలుచేసి రాజ్యాంగవిషయములను చర్చించినప్పుడు వారు వినినగాని వారికి తగు నుత్సాహము కలుగనేరదు. మనయందు పెద్దలలో కొందఱకు స్వాతంత్ర్యమే లేదు. విద్యార్థులు చిన్నతనమునందు స్వతంత్రమును నేర్పుకొనియెడల వారు పెద్దవారైనప్పుడు స్వాతంత్ర్య మెట్లు కలుగును! కావున వారుసభలకు వెళ్లి సంగతులు గ్రహించినగాని అట్టిస్థితి కలుగదు. తీర్మానము సభయందు దంగీకృతము ఈ తీర్మానములను బీజంట్లునకును విద్యాభావారికిని చెప్పి పాలకులకును పంపుటకు సభ వారు తీర్మానించిరి. దీనితో సభ ముగిసెను.

నోటీసు.

890

మద్రాసు సర్కిల్ లోని డిపార్టుమెంటులో ఆఫీసులలోభాయముకాని యుద్యోగమునకు, యుద్యోగము చాలించుకొన్న (రిటైర్డు) టెలిగ్రాఫ్ మాస్టర్లు, టెలిగ్రాఫ్మెన్లు మనవిచేసుకొన్న ఇవ్వబడును. దినము ఒకటికి రూ 1-8 0 లేక రూ 2-0-0 వారికి అర్హత ప్రకారము జీతము ఇవ్వబడును. ఈ క్రింద చెప్పబడిన విషయములు వ్రాసి అట్టి కేషన్లు మద్రాస్ సర్కిల్ పోస్టుమాస్టరు జనరలుకు పంపవలయును.

- (1) పేరు (2) విలాసము (3) ఉద్యోగము చాలించు కొన్నప్పుడు తీయుచున్న జీతము (4) కడపట ఉద్యోగము చేయుచుండిన ఆఫీసు (5) ఇప్పుడు యుద్యోగము చేయుటకు కోరు ఆఫీసుపేరు (6) ఎంత పెన్షన్ వచ్చుచున్నది.

మద్రాస్ } జె. మూరటితో. 14-9-1917 వ తేది } Office of Postmaster General

శ్రీ కాళయ్యశ్రీ సంవత్సరాది సంచిక.

పింగళినామ సంవత్సరము నందు సగము భాగము గతించినది. ఇప్పుటి నుండియును ప్రయత్నములుజరిగినగానికాళయ్యశ్రీసంవత్సరాదిసంచిక సకాలమున వెలువడుట కవకాశములు గలుగవు. గాగితముల కపారమైన కలష వేర్పడిన యీ సమయమునందు సంవత్సరాది సంచికను ప్రచురించుచు దుస్తరముగ నున్నది. దేశభర్తులు భామాభిమానులు సంవత్సరాది సంచిక యందు ప్రచురించుటకు దగిన వ్యాసములను చిత్రపటములను అక్టోబరు మాసాంతమునకు ఆగ్రధపత్రికాకార్యాలయమునకు జేరునట్లులు పంపి సంచికోపయోగమును విస్తరింప జేయుటకును మా ప్రయత్నములను సఫలము చేయుటకును ప్రార్థితులు. వ్యాసము లతిదీర్ఘములు గాకను చిన్నవిగ నుండుట సమంజస మని వ్యాసలేఖకులకు విన్నవించుచున్నాము. ఇంతవరకు ప్రచురితములుగాని ప్రసిద్ధపురుషులయొక్కయు మహాస్థలములయొక్కయు చిత్రపటములను పంపుటకు సవినయముగ దేశ భాంధవులు ప్రార్థితులు.

పత్రికాధిపతి.

శ్రీ శానవాటిక

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కృతమగు నవల కాళికొలైందు 1-0-0 అట్టలైందు అ. 0-14-0 839 మానేజరు, కలాభవరధి రామచరణ, రామచంద్రపురం పోస్టు; కోదావరిజిల్లా.

నిర్బంధవాసదిన సభలు.

[మో స్వక్రీయ విలేఖకుల వద్దనుండి]

గంటూరు

మా పురమందలి హోమరూపు సమితివారు మామూలుగా ఈ నెల 16 తేదీన హోమరూపు భవనమునుండి శ్రీ బీసెంటు మున్నగు మహానీయులచేత పటములను దీసికొని పుర మేగ నడవమిచ్చిరి. కాని శ్రీ కలెక్టరుగారు ఉత్తరము జరుప గూడదని హోమరూపు సభ్యులలో గొందరికి క్రిముఖము లను పంపిరి.

ఈ యుత్తరువు ననుసరించి పోలీసు నూపరెంటు దొరగారు సాయంకాలము 4 గంటలకు ఇరువురి సబ్ ఇన్ స్పె క్టర్లతో హోమరూపు భవనమున కెదురుగా కాపలా గాయు చుండిరి. రైలుస్టేషనునుండి బహువళకు పోలీసు భటులును నిరుప్రక్కల కాపలా యుండిరి. పురజములు అక్కడక్కడ గుంపులుగుంపులుగా నిలబడి భవిష్యత్తును వీక్షింప తత్తర పడుచుండిరి. హోమరూపు భవనములో గొందలు పిన్న లుండిరి. కాని ప్రముఖు లెవరువలెను, సన్నాయి మేళములలో ప్రసిద్ధి కెక్కిన రామదాసుగారు వగైరా వారందఱు భవనము వద్ద చేచియుండిరి. వీధియంతయు నిశ్శబ్దముగా నుండెను.

ఇట్టి తరుణమున శ్రీ చట్టి నరసింహారావుగారు (కౌంసి లర్) శ్రీ బీసెంటు సర్ ఎస్. ముబ్రహ్మణ్య అయ్యరు, ఆరం డేలు వాడియాగార్ల పటమును దీసికొని గొందఱు మిత్రులు వెంట గా హోమరూపు భవనమునుండి పయనమాయెను. పోలీ సువారు అడ్డుపెట్టక మిన్నకుండిరి. ఈయూరేగింపుకు మేళ తాళములు లేవన్నమాటయేగాని జనులు గుంపులుగుంపులుగా నచ్చి ఊరేగింపులకు కలిసికొనిరి. వందేమాతర ధ్వజాలతోను, జయజయ ధ్యానములతో పనిత్ర పటములను నూరేగింపుచు నాటి సభాభవనముకు చలయ్యు సత్రమునకు జనిరి. సభా భవనము జనులచే క్రొక్కిరిసి యుండెను. నాదాపు పదివందల నుండి జను లుండవచ్చును.

నాటి సభకు తూములూరి నాగభూషణముగారు అగ్రాసనాధిపతిగా నెన్నుకొనబడిరి.

ప్రథమమున అన్నంరాజు సీతాపతిరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు ప్రస్తుతపు ఆందోళనమును గురించియు, ఇండియా కార్య దర్శిగారి రాకను గూర్చియు విపులముగా ముచ్చటించిరి. మరియు నిట్టితరుణమున ప్రజలందఱు భిన్నాభిప్రాయములను విడనాడి ఏకగ్రీవముగా మన వాంఛలను వెలిబుచ్చుట ము ఖ్యావసరమని నుడిచిరి.

పిదప దేశరాజు మానునంత రావుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. జిల్లాకలెక్టరుగారు బారిచేయించిన యుత్తరువు ఆనవసరముఁ దెలుపు నొక తీర్మానమును సభలో నుపపాదించుచు నిట్లనిరి. ఇంతకు క్రితము ఈ పురమున నేలాటి అల్లరియు జరిగియుం డలేదు. నేటి యుత్సవము కాంతికి భంగకరమని కలెక్టరు గారు తలంచుట సమంజసముగా లేదని నడిచిరి. తరువాతి చట్టి నరసింహారావుగారు తీర్మానమును బలపఱచుచు నిట్లు చెప్పిరి. ఇట్టి ఉత్తరువులు ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమని తలంచి పటములను నా స్వయముగా బట్టుకొని యూరేగింపు చేసితిమనిరి. తరువాత వద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారును క్రొంత ముచ్చటించిన పిదప నా తీర్మానము సభ్యులందఱిచే నామో దింపబడెను.

తరువాత పాటిబండ నార్యనారాయణగారు (వకీలు) శ్రీ బీసెంటుగారిని వైసురాయిగారు విడుదలచేయుమని చెప్పి పదిదినములైనను సంకల్పము వారిని విడుదలచేయకుండుట కను సంభావకమనియు అకాంతికి కారణభూతి మనియు నొక తీర్మానమును ఉపపాదించుచు నిట్లు నడిచిరి.

“తే. తనిసీర నేలులుదగ్గరనులచేత వెలిచిరే ఘోరకాళిలవిషముచేరి విడిచిరే యత్తు నుచ్చతంబు వొడముదనక నిచ్చిజాగంబు వదలరు నిపుణమతులు.

ఈపద్యమును ఉపమామముగా దీసికొని ప్రస్తుతాంశము నకు సరిపోల్చి మాటలాడిరి. సముద్రవర్షము నందు వలెనె ప్రస్తుతపు రాజకీయ పరిస్థితులయందు గూడ రెండుకక్షల వారు గల రినియు, ఇరు కక్షలున్న గాని కార్య సాఫల్యము కానేరదనియు తాత్కాలికముగ నేవియో కొన్ని సంస్కారములు గల్గినంత మాత్రమున పట్టుదగలూడదనియు, ఎటుల చేనతలు ఆచ్యుతము పుట్టుకకు సముద్రవర్షము విడువలేదో అటులనే మన పరమావధి యగు

స్వరాజ్యము లభించువఱకు మనము మన కార్యములను కొన సాగించుచుండవలెననిరి. ఇండియా కార్యదర్శిగారు వచ్చినంత మాత్రమున గాని, బీసెంటుగారిని విడుదలచేసినంత మాత్రమున గాని మనము సంత్సృతులమై కార్యదీక్షతను విడనాడ గూడదని నొక్క వక్కాణించిరి.

తరువాత పంజాబు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారైన సర్ మైకేలు ఓడ్డయర్ దొరగారు సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణ సభలో మన నాయకులను గురించి యుపయోగించిన పద్య ముక్కులు అసందర్భప్రకాశము లనియు, అట్లు ముచ్చటించు ట అక్రమమనియు నొకతీర్మానమును విష్ణుశాస్త్రి నార్యనారాయణగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. గా రుపపాదించుచు కొంత మాట లాడిరి. రాయప్రోలు లింగం సోమయాజులుగారు (బి. ఏ. బి. ఎల్) దీనిని బలపరచిరి. ఈ తీర్మానమువల్ల ఓడ్డయర్ దొరగారికి అవర్ణమైన గౌరవము నూపించినట్లుండునని కొం దఱు ఈ తీర్మానమునకు భిన్నాభిప్రాయమును గవలజిచిరి కాని తీర్మానము అంగీకారమును బొందెను.

అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందనము లర్పించిన పిదప సభ ముగింపబడెను.

కలెక్టరుగారి ఉత్తరువు.

గతవాతములో నీ పురమందలి నివాస్థులు రాజకీయ వ్యవహారములలో జోక్యము పుచ్చుకొని ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువులను నిర్లక్ష్యము చేయుటవల్ల, ఈ నెల 16 తేదీని జరుగు ఊరేగింపు టుద్యమము వారి ఆందోళనమునకు సగుంత సహకారియగు నను తలంపుతో నేటిదినమున ఉత్సవము నిలుపుదల చేయవలసి యుండును. అని కలెక్టరుగారు ఉత్త రువు జారీ చేయించిరి.

విద్యార్థులు

559 బి. ఓ. ను గురించి తమ ఆసక్తిని తెలుపుచు తీర్మానించిన తీర్మానమునకు సంబంధించిన విద్యార్థులు యిక్కడి పాఠశాలాధి కారులచే సస్పెండు చేయబడిరి. అట్టి బాలు రందఱు తమ నియమిత కాలము గడచినందున తిరిగి పాఠశాలలలో జేరి

బందరు

మచిలీపట్టణము స్వరాజ్యసమితిశాఖవారు బీసెంటుమృ తుండేర్, వాడియాగార్ల నిర్బంధప్రవాసపు రోజుగు 16వ తేదీ ని రాబుద్ధులకా చాతులో నొకసభ గావించిరి. దానికి ము రా|| శ్రీ|| మేమూరి వెంకటసుబ్బారావు బి. ఏ. గారు అగ్రాస నాధిపత్యము వహించిరి. సుమారు 1500 మంది సభ నలంక రించిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారు సభోద్దేశ్యముగూర్చి ముచ్చ టించినపిమ్మట డాక్టరు పట్టాభిసేతారాయయ్యగారిని ఉపన్య సింపుడని గొనిరి. పట్టాభి సేతారాయయ్యగారు సుమారు ము ప్పాతికగంటకాలము గంభీరోపన్యాసముచేసిరి. ఆ ఉపన్యాససారాంశము నీక్రింద పొందుపఱచుచున్నాను.

నేటింభ జరుపు నవనామలేదని నవలో చాలమంది ఆశించుకొనియుండిరి. కాని ప్రభుత్వము వారు అట్టి ఆవ సరము నికను తొలగించకుండుట మిక్కిలి శోచనీయును. నేటికి మూడుసంఘములక్రిందట విప్లాండుశ్రీ యగు బీసెం టుగారిని వారి ఆవచయలను నిర్బంధవాస మనుభవించునట్లు చెప్పిపట్టణము గవర్న మెంటువా రొంద్రిరి. ఈనెల 5 వ తేదీ సామ్రాజ్యసభలో మానసియు లగు జిన్నా గారడిగిన ప్రశ్న కు సమాధానము చెప్పును వారికయందు ఆశాశ్రీయ మై నట్టియు, అపాయకకమైనట్టియు ఆందోళనము చేయని ఇండి యా గవర్న మెంటువారికి తోచినయెడల విడుదలచేయుటకు మదరాసు గవర్న మెంటువారికి కౌశల్యచేసెదమని చెప్పిరి. ఇప్పటికి 11 రోజులయినను ప్రతిదినము వదలిపెట్టెదమని ఆశ తో దేశప్రజ లందఱును ఎదురుచూచుచుండిరి. గవర్న మెంటు వారి సమాధానము సందిగ్ధముగ లేదనియు, వారి ఆత్మగౌరవ మును నిలువజేయుకొనుటకు కొన్ని నియమములను గోరకగాని బీసెంటుగారిని తక్షణమే వదలిపెట్టెదమని సంతోషించితిమి. ఈరోజు సభ గవర్న మెంటువారిచర్యకు ఖండించుటకు మారు గ వారు చేసినవిపులు సవరించుకొనినందుకు వారిని ఆ భినందించుటకు గాను జనుపకులసయ్యుండు ననుకొంటిని. గవ ర్న మెంటువారి చర్యలు అన్యులముగా నున్నవి. ఇంతకును బీసెంటుగారు చేసిన అపరాధ మేమి? అట్టి అపరాధము స్పష్టపరుపబడలేదు. న్యాసాధ్యమైనందున ఆమె రోషిగ పరిగణింపబడలేదు. ఆమె తన పక్షమును సురక్షించుకొనుటకు ఆనకాశ మొనగబడలేదు. ఇవేమియు లేకనే వానిని నిర్బంధ వాస మనుభవించు నాజ్ఞ నొసంగిరి. ఇప్పటికి 10 సంవత్సర

ముల క్రిందట లజపతిరాయిగారిని, అజిత్ సింగుగారిని ఇదే విధముగ నిర్బంధవాసమున కంపిరి. ఏదో ఒక పాతపట్టుమును 1818 సం॥ 3 వ రిగ్యులేషన్ ను బయటకుదీసి వారిని ప్రవాస మున కంపిరి. బంగాళాదేశమును ప్రజాభిప్రాయమునకు విశోధముగ విభజించిరి. అప్పుడు ప్రజలలో నూతనభావములు బయలుదేరినవి. జాతీయజీవనము నూతన మాధ్యమును బట్టినది. స్వ దేశ, బహిష్కారము, జాతీయవిద్య, స్వరాజ్యము అనునాటగు వేదమంత్రము లుత్పన్నములయినవి. ఆ ఉద్దేశ్యముల ననుసరించి ప్రజలు సాటుపడ జొచ్చిరి. ఆంధ్రదేశమున స్వదేశపాపులు బయలుదేరినవి. స్వదేశీదీక్ష ప్రతివారును స్వీకరించుచు వచ్చిరి. స్వదేశీదీక్షయే బహిష్కారము. జాతీయవిద్య మన బందరు లోని ఆంధ్రజాతీయకళాశాల రూపమును దాల్చినది. స్వరా జ్యమునుగురించి తీవ్రప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. వై కొట్టవారు స్వరాజ్యఆందోళనము శాస్త్రముక్త మని తీర్మా నించిరి. నేటికి రెండుసంవత్సరములక్రిందట అప్రతిమానస్త్రైర్య సాహసములు గలిగిన బీసెంటుగారు ఇండియాదేశపు రాజ కీయరంగమున బ్రవేశించెను. ఈరెండు సంవత్సరములనుండి యు అసమానముగ కార్యదీక్షచే సాటుపడుచున్నది. అతి వారులు, రుతవాదులను పదములను రాజకీయ నిఘంటువునుండి తొలగించి అందరిని ఏకస్థానమున చేర్చగలిగెను. హిందూము సల్యాచలకు సఖ్యత కలిగించెను. భారతదేశపు రాజ్యాంగ గవ్యస్థానమును స్ఫుట ముగ వ్యక్తకరించి దానిని చేరు సోపానములు నిర్మించెను. కాంగ్రెసు తీర్మానిము లివిష యము లన్నిటిని క్రోడీకరించి గవర్న మెంటువారికి నివేదిం చెను. ఈ రాజకీయాందోళనాభివృద్ధిని వీక్షించి, నిరంతరభాధికారులు సహించలేక పోయిరి. బీసెంటుగారిని మిగతా రాజకీ యాందోళనలనుండి వేరుచేయు నుద్దేశ్యముతో నిర్బంధవాస శిక్ష నొసగిరి. కాని వారందు భగ్న మనోరథంబయిరి. దేశమం తియు సంతోభముచే ప్రతిఘటించెను. గవర్న మెంటు ఒత్తిడి అభివృద్ధి యయ్యెను. ప్రభుత్వమువారు ప్రజల నెంత బాధ పెట్టెనను పెట్టవచ్చును. ఏన్నంత్రము నయినను దీనివేరు వచ్చును. పత్రికల నాపివేయవచ్చును. కాని యీ ప్రపంచము నం చేప్రభుత్వమును, ప్రజలయొక్క ఒక స్వాతంత్ర్యమును దీసివేయజాలరు. ఆ స్వాతంత్ర్య మేదన గవర్న మెంటువారికి మొరపెట్టుకొనుట—మీ చర్యలు అక్రమముగ నున్నవి. మాకు కష్టముగ నున్నవి. మాకష్టములను తొలగింపుడు— అని మొర పెట్టుకొను స్వాతంత్ర్యమును ఎవరును తీసివేయజాలరు. కాని మన గవర్న మెంటు వా రాపనిని గూడ చేసిరి. శాసన నిర్మాణ సభ్యుల చే నడు ప బ డ బో వు స భ ల నాపివేసిరి. ఉత్సవముల రద్దుచేసిరి. ఇట్టి తరుణమున సాత్వికనిరోధ మను ధ్వని అన్ని వైపుల నుండియు వినబ డెను. ప్రథమమున దేశము మొత్తమున ఒక వేయిమంది ఉన్న యెడల సాత్వికనిరోధము మొదలుపెట్ట వచ్చు నని తలచితిమి. కాంగ్రెసు, మోస్లేమీలగు సంఘములు బొంబయిలో కలిసి సాత్విక నిరోధమును కిఫాయ్ చేయుటకు స్థానిక సంఘముల ఉద్దేశ్యములను కనుగొన నిశ్చయించెను. మహారాష్ట్రములో రెండు వారములలో 1400 మంది ప్రజలు సంకల్పించును. చెన్నరాజధానిలో 2000 లకు వైగా సంకీర్ణములు చేసిరి. మనబందరు పట్టణమున 30 మంది సంకీర్ణములు నిచ్చిరి. మొన్న మొన్న నే సింధుదేశములో మూడువేల నుండి సాత్విక నిరోధ మునకు సిద్ధపడిరి. లజపతి రాయిని నిర్బంధవాస శిక్ష చేసి నపుడు స్వదేశ, స్వరాజ్యము, బహిష్కారము జాతీయ విద్య అను మంత్రములు బయలుదేరినవి. ఇపుడు బీసెంటుగారిని కక్షించుటచే సాత్వికనిరోధము అయిదక మంత్రము చేర్చబడినది. గవర్న మెంటు వారి అణగ ద్రాక్కు చర్యలు కొంచెము శాంతించెను. నేను బొంబాయి నుండి చెన్నపట్టణము వచ్చువరకు చాలమంది మీద నిర్బంధ వాసశిక్ష అడ్డు జారీచేయుటకు సిద్ధముగా నున్నవని వింటిని. ఆ ఆడ్డు రద్దుచేయబడినది. ఇంతియో మాంచుగుగారు కూడ ఇండియా శక్తికటరీ పదవికవచ్చిరి. ఇండియా రాజ్యాంగాదర్శ మును ప్రకటించిరి. బీసెంటుగారు వినుదల యగుదురనుఆశ లు కలిగినవి. నేమొకపరి ఉదకమండలుములో నాంధో ప్రశం గించుచు దేశీయసహసభికు మిమ్ము సభ్యులగురాని ఈ సంవత్సరి మెన్నుకొనిన నెట్లుండునని అడిగితిని అయల కామె చాల బాగుండునని నెలవిచ్చివెడి. కాని మరికొంత నెపటికి మిమ్ము సభ్యులగుగ నుంచిన యెడల ఒక నేత మీ ప్రవాస శిక్షకాలమును అధికముచేతురేమో యను భయము గలుగు చున్నదని చెప్పితిని. కాని ఆమె మాత్రము ఆ భయమును గలిగి యుండలేదు. భారతీయులందఱు ఏకగ్రీవముగ తన్ను అన్యకు

విరోధామహాసంగ్రహము

జ్వారిచక్రప్రగార గ్లాస్టోలో బిరుదుముల నొసంగుట

జర నలు స్వట్టు గారి అభిప్రాయము.

(-)-
(రైటరు ఏ.జి.సి.)

రాలనుగ చేసినయెడల ఆగోజుననే తమబంధము క్రియగు నని చెప్పెను. ఆహా! వారి మారదృష్టి ఆమెను దాదాపు ఏకగ్రీవముగ చేయుచుపోవడమునకు అగ్రాసవాధిపత్యమునకు ఏర్పాటుచేసిన అయిదవగోజున, ఆమెను వదలిపెట్టుదుమని రాజప్రతినిధిగారు సామ్రాజ్యసభలో వెలియచేసిరి. నేటివరకు నింకను వదలిపెట్టుకుంటుంటు కారణము కనబడలేదు. ఇంకొకనిమిషముయినను ఆలస్యముచేయుక కదలివేయు డని చునము ప్రభుత్వమువారిని అనంగవలయును.

పిన్నుట కాతా శ్రీగారు శాస్త్రీగారును చిల్లరగ (శ్రీనివాసరావుగారును ఉపన్యసించిరి. శ్రీరామశాస్త్రీగారు ప్రస్తుతిపు రాజకీయాంధోళనమును గూర్చును, హోమియూల్ థియమును గూర్చును 19 శాసన నిర్మాణ సభ్యుల మహాజోగూర్చును ముచ్చటించి, ప్రతివారి యింటమీదను కట్టవలసినదని ప్రోత్సహించిరి. రక్షాబంధనలు గురించి విపులముగ చర్చించి అందరికీంకలమును కట్టవలసి హెచ్చరించిరి. సభలో ఏడేనిమిషముల కంటెణములు పంచిపెట్టబడెను.

అగ్రాసవాధిపతిగారి ఉపన్యాసముతో సభ ముగిసెను. ఏలూరు.

16-వ తేదీ సాయంత్రము స్వరాజ్యసమితి పత్తమున పురమందిరమున సౌక సభ జరిగినది. ఈ రానుమాధవగారు పంతులుగా అగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి. ఇంకను అసీబిసెంటుగారిని వాడెయి అరండియగారిని నిష్పంధావాసము నుండి విమోచనము గావించు కుటుంబకయ విచారకర్తయని తెలియజేయుచు సభ వారు తీర్మానించిరి.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు

895

14వ మ్యూనిసిపల్ డివిజనులో కీల్పాకం వాటరు వర్కువునకు కట్ట నేర్పాటుకాబడిన, సూపరింటెండెంటు వసతిగృహమునకు కట్టవలయు వచ్చు టెండర్లు మద్రాసు కార్పొరేషను ప్రెసిడెంటు గారి వలన, రిఫరెన్సునందు నుండి వారి యాఫీసులో 1-10-1917వ తేదీ సోమవారము నాటి మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకు తీసికొనబడును.

టెండరు, కట్టాపుల యొక్క అచ్చుపారముల నెట్టు, రు 5 లు చెల్లించినచో, మద్రాసు కార్పొరేషను డివిజన్ ఆఫీసునకు పోవలసి. ఆ సొమ్ము తిరిగి మదరాసు యవ్వబడినందు. అటువంటి ఫారములపైని, అందులో చక్కబడిన సిబంధనల ననుసరించి ప్రాయబడిన టెండర్లు మాత్రమే ఆలోచనకు తీయవలెను.

వర్క్సుడిపార్టుమెంటు } జేమ్స్-ఆర్. కొట్టె.
రిఫరెన్సునందు } బి. యస్. సి.,
17-9-1917 } Assoc. M. Inst. C. E.
Engineer.

Cattle Show Committee, ONGOLE

బంగారు పశువుల సంత సంఘము.

నోటీసు.

894

ఇందువలన సమస్తమైనవారికి తెలియజేయుట యేమనగా:-

13 వ బంగారు పశువులసంత 1918 సం॥ రం ఫిబ్రవరి మాసాంతప్రాంతములలో బంగారు సందు జరుగవలెను.

గత సంవత్సరములలో నిచ్చిన బహుమతుల కంటె నెక్కువ బహుమతులను జరుగబోవు సంతలో నిచ్చుటకు సంఘము వారు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు.

మామూలుప్రకారము ఎక్కువ పశువులను చక్కగ తయారుచేసి బహుమతులను పొందుటకు శ్రద్ధపహించి నటుపడెదనని సంఘము వారు కోరుచున్నారు.

సంత జరుగబడు తేదీలు ప్రస్తుతము నిరారణ కాబడలేదు. గనుక నిర్ధారణ కాబడిన వెంటనే తిరిగి నోటీసుల ద్వారా తెలియపరుపబడును.

బంగారు పశువులసంత సంఘము } ఇట్లు
ఆఫీసు. } ఏ. నారాయణరావు.
కార్యదర్శి.

రాజుగారు క్లయిమను సందర్శించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 17:- గ్రీనకు పురమందిరమున నున్న యుద్ధపరికర వ్యవహారితో మాట్లాడిన పిన్నుట వాకా శ్రేయమునకు బోయి నాకానిగ్లాస్టోగారు క్రొత్తగా నేర్పాటుపబడిన విధానములజూచి రాజుగారు సంతసించిరి. రాజుగారు అచటి కార్మికులలో ననేకులతో మాట్లాడెను. ఒక అస్ట్రేలియనునితో అతనికుటుంబమును గూర్చియు ఇంటిని గూర్చియు ప్రశ్నించెను.

రాజుగారు గ్లాస్టోకేగుట

లండను, సెప్టెంబరు 17:- రాజుగారు నేడు నాకా స్థానమున ఇంచినీరింగు ప్రదేశములను సందర్శించిరి. అంతిగ్లాముల యుద్ధముల నడగించుటకు మీరువిస్తారము నాకలను నిర్మించవలెనని హెచ్చరించిరి.

గ్లాస్టోలో బిరుదులనిచ్చుట

లండను, సెప్టెంబరు 17:- ఇబ్రాహ్మ పార్కులో 3 విక్టోరియా క్రాసు లొంగబడిన వృక్షు 80 నేలనుండి క్రిక్కిరిసి యుండిరి. 148 స్థలకు మరికొన్ని యుద్ధబిరుదులు లిఖించబడినవి.

వైమానికపు పటముల నెత్తుకొని పోవుట.

లండను, సెప్టెంబరు 17:- లండను వైమానిక కర్మాలయమునండి యెవరో వైమానికపు పటముల నెత్తుకొని పోయిరి. చాల అల్లకల్లోలము జరిగెను. ఒక టూబుబుప్రేషనులో నొక గవియం దా పటములు తుదకు గన్పించెను. పిన్నుట సౌకగ్రీవు దేశమును పట్టుకొనబడెను.

లండను, సెప్టెంబరు 17:- కటికవాండ్ర ప్రతినిధులు కొందరు రొంధాగారిని సందర్శింపగా నతడు మాంసము వెలు నిశ్చయింపబడుననియు, వానికి మించి యెవ్వరును అమృతండుకట్టి యేర్పాటులు గావించబడుననియు, కటికవాండ్రతో వారలలో వారికే గలిగిన పోటీలవలన ధరలు హెచ్చిపోవుచున్నవనియు చెప్పిరి.

లండనులో వెండి తగ్గిపోవుచున్నందు వలన అయిదు పిల్లింగుల నోట్లకొనుండు రాగలవని సంకోచింపబడుచున్నది.

వి. సి. ఎస్. పరీక్ష

లండను, సెప్టెంబరు 17:- ప్రధానోపాధ్యాయుల లండను సమావేశమై పబ్లికు సర్వీసు కమిషనువారు వి. సి. ఎస్. పరీక్షకు విద్యార్థుల వయోపరిమితిని తగ్గించుటకు సిఫార్సుచేయుట కోరవలసియైనదని ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారు వయో పరిమితిని తగ్గించ నిశ్చయించుకొన్నచో 18 ఏండ్లకు లోపుగ విద్యార్థుల తరహు పరీక్షకు పోవుట కవకాశ ముండజాలదు. స్కూలు సర్టిఫికేటు గాని మరితగయోగ్యతా ప్రతీక లేనిచో పరీక్షకు పోవుటకు పీలుండదని ఆందరును మోచించిరి.

పండులను చంపుట.

జ్యూరిచి, సెప్టెంబరు 18:- పండులకు శీతకాలమున బాల్మిధాన్యము ఆహారముగ నీయబడును. ఓటు ధాన్యముల పంట సమృద్ధిగ లేమింజేసి పైకాశ్యములకు చాలని సంధియ పడుచున్నది. బాల్మిధాన్యమును ప్రజలకు ఆహారముగ నిచ్చెదరు. 30 శాతము బరువుకు పైబడిన పండుల నన్నిటిని చంపుదని ఆజ్ఞాపించిరి.

వైమానిక చెక్కలను కొన్నిటిని దొంగిలించెనని జా. విధిలోనున్న గ్రీను దేశముడుగు కోకినాకీయను నతనిని న్యాయస్థానమునకు విచారణార్థ మంపిరి.

లండను, సెప్టెంబరు 17:- నుఖోమిన్దాపుగారి కేసు విచారణ సమయమున నొక బ్యాంకుకు సాక్ష్యము చెప్పవలసి యిట్లు బలికెను. ముద్దాయి నివృత్తు 50 వేల పానులు బ్యాంకిలో నున్నవి. 1914 వ సంవత్సరములో నతడు 20 వేల పానులను బ్యాంకిలో వేసెను.

ప్రాస్తు

మహానై మూనికా టోపము.

లండను, సెప్టెంబరు 17:- బ్రిటిషు వారిట్లు ప్రకటించుచున్నాను. లొంబార్డు జెనునకు దక్షిణమున మామీద దాడి నలుప నెంచిన శత్రు ప్రయత్నము విఫలమయ్యెను. ఈ ప్రస్తు ముఖ్యభాగమున మాఫింగులు చాల తీవ్రముగ నున్నవి. లెన్నునకు దక్షిణమునను, న్యూపోర్టుసమీపమునకు తప్ప తక్కిన అన్ని చోట్లను శత్రుల సందర్శము మిగుల కొలదిగ నుండెను. నిన్నిటి ఉదయము మా పంక్తుల వెనుక శత్రు వైమానికులు కొన్ని బాంబులవైచిరి. కానివిశేషముగ నష్టముగలుగలేదు. మా వైమానికులు విమానాశ్రయముల మీదకు నైరిక స్థలములమీదను, అనేక ముఖ్య స్థలములమీదను గుండ్ల పరుపరను జాగ్రత్తచిరి. అందువలన 2000 ల మంది పరాత్రిక నైరుకులు చెల్లాచెదరు గావించబడిరి. మేము ఏమి శత్రువిమానముల నేలగూల్చితిమి. నాల్గింటిని క్రిందికి తరిమివైచితిమి. మావి ఎనిమిది కన్పించకున్నవి.

జర్మనులు మ్యూజింగ్స్ దీతరము నెదిరించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 17:- పరామితిగల్గు ప్రకటించుచున్నాను. మ్యూజింగ్స్ దీతరము ముఖ్యముగ 344 వ కొండవద్దను, కారిన్సునమువద్దను భయంకరముగ ఫిరంగులు కాల్చబడియెను. ప్రైటు గార్సు వద్దను, యుక్కింజను వద్దను ఉండు చేరక్కులమీదను, నుంకుకొట్టులమీదను, కొల్మరువద్దనుండు వైమానికాశ్రయములమీదను, లోగిలుబాచివద్దనుండు గిడ్డంగులమీదను, మెట్టునకు దక్షిణమున నుండు సైనిక సంస్థాపనములమీదను, ధియోస్విల్లి, సాబిబోర్లవద్ద నుండు రెయిల్వేస్టేషనులమీదను మావైమానికులు 15 టన్నుల బాంబులను వయచిరి.

జర్మను బలములు.

లండను, సెప్టెంబరు 18:- జర్మనుల యుద్ధతీవ్రత యేల తగ్గిపోవుచున్నదని, కొన్ని ముఖ్య ప్రదేశము లందున్న జర్మను పరాత్రికములలో నొక్కొక దానియందు 60 మంది కంటె నెక్కుడు నైరుకులు లేనటులను, సాధారణముగ 40-60 లోపలనే వారిసంఖ్య యున్నటులను నిర్వివాదాశ్చక నిదర్శనములు గన్పించుచున్నవనియు, సైనికులు తక్కువగ నుండిన లోపమును పూర్తి చేసికొను నిమిత్తమువారు ఫిరంగుల నధికము జేయుచున్నారనియు, బ్రిటిషుగళమున నున్న "టెంపు" ప్రతికావిలేఖకు డోకడు ప్రాయమున్నాడు.

స్లాండర్సులో ఫిరంగియుద్ధము భయంకరముగ నుండుట

లండను, సెప్టెంబరు 17:- జర్మను అధికారులిట్లు ప్రకటించుచున్నాను. స్లాండర్సు నందలి ఫిరంగి యుద్ధము ప్రబలముగ హెచ్చుచున్నది. ఎయిసునది మీదను, మేంపెనులోను వేగమువద్దను ఫిరంగియుద్ధము మహా భయంకరముగ నున్నది.

టర్కెలుగారి యువినీతి చర్యలు.

పార్సిసు, సెప్టెంబరు 17:- రానుబారిగ సంపాదిన టర్కెలు గారు శత్రువులతో గలసి ఏమియోకుటలలో పనిచేసి నటు లనుమానింపబడిరిగావున వారి నేరముల నన్వేషింపవలసి నదని ఛేంబరు ప్రెసిడెంటుగారు రొక పరిశోధక సంఘమును నియమించిరి. స్వీడనువాడనోట్లు పదివేలపానుల విలువగల వేల తన వద్దనున్న దియు తెలుపవలసినదని టర్కెలుగారు కోరబడిరి. జర్మనీ నిమిత్త మిటీవల వేలకొలది ఎడ్డులు కొనబడినటుల పరిశోధనముపై తెలియవచ్చెను. ఇంకనుపరిశోధన జరుగుచున్నది.

ఇటీవలి పరామర్శలు ప్రకటనము

లండను, సెప్టెంబరు 19:—పరామర్శలు ప్రకటించుచున్నాము:—తెలుగులకు దక్షిణమున భారతములో తీవ్రముగ పోరాడవలసిన శత్రువైద్యముకంటే న్యాయవాదులు రోడ్డు దగ్గరనున్న మామంత్రిలను గమనించిరి. మా ముందు కండక్టుములలో తీవ్రముగ పోరాడవలసి, శత్రువులను కండక్టుములనుండి వెడలగొట్టవలసి, గొప్ప సంఘములను గూడ కలుగజేసితిమి. కొంతమందిని గూడ బంధించితిమి.

రహస్య

పోలండుదేశమునకు రాజరత్నక సంఘము నొసంగుట. (రీజన్సీ కౌన్సిలు)

లండను, సెప్టెంబరు 17:—పోలండుదేశమునకు ఆస్ట్రీయ జర్మనులు రాజరత్నక గౌరవ ప్రసాదించెదరనియు అధికారమును మాత్రము తామే పోషించెదరనియు కృతవర్తముల నన్నిటిని రాజప్రతినిధిగారి ద్వారా జరిపించబడుననియు ఆస్ట్రీయ జర్మను ప్రతికలు ప్రకటించినవి.

రిగా ప్రాంతమున మా కాశీమోయిలు శత్రువులను ఎదిరి పోరుచున్నదనియు కొన్ని చోట్ల విజృంభించి ముందు కేగిన వనియు రషియనుప్రతికలు వ్రాయుచున్నవి.

కొస్టకుల అధ్యక్షుడు.

వెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 17:—జనరలు కేలెషీగారు డానుకోస్కుల అధ్యక్షక పదవిని వదలినది అధికారులవలన తెలియవచ్చెను.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—గుప్తముల ప్రకటించుచున్నాము. క్రిందిచ్చి పాడుటకు కుత్తరతలమునందు, వనమును మేముక్రమించితిమి. వర్షిష్టాప్రాంతమున రుమేనియ నులు తమస్థలముల బలపరచుకొనిరి.

సైనికుల యుద్ధము మధికమగుట.

వెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 18:—కెరెన్స్కిగారు, యుద్ధ మంత్రులను, నావిక మంత్రులను, ప్రధాన కార్యాలయముల కేగిరి. ఇదివరకు చెప్పినది గాక జేబ్రానకద్ద గూడ వారి యక్రమ చండగము లత్యధికముగ నున్నవని తెలియవచ్చెడిది. సైనికులు సైనికోద్యోగులను కొట్టి వారిని నీటుబడదొరిరి. 22 రు ఉద్యోగులు చంపబడినదియు, 60 గురు ఉద్యోగులు కప్పించకున్నారనియు సభికారులు తెలియజేసిరి. తరు యి ప్రానుసారముగ ప్రవర్తించవలసిని సైనిక కార్యక ప్రతినిధి సంఘమువారు సైనికులను ప్రజలను గోరిరి.

అహార సామగ్రి

అహార సామగ్రిల సమీక్షరము.

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 18:—అహార సామగ్రి సమీక్షరణాధ్యము ఎగువతి సంఘమువారు, గోధుమడిని, పంచదారను, వెన్నను, దూరెంటులను, ఇనుమును, ఉక్కును, అనేకసామున పదార్థములను యుద్ధ వినియోగాధ్యము తప్ప వివేకముల కగునని చేయగూడదని శాసించిరి.

కొస్టాకా జర్మనులకు సంబంధము చెడుట.

స్టాంకొవో, సెప్టెంబరు 18:—కొస్టాకావారు జర్మనులతో మైత్రిని వీడనాడుకొనిరి. తన ప్రభుత్వమును భంగపెట్టుటకు జర్మనులు కొంతమంది కొస్టాకాలో ప్రయత్నించుచున్నారనియు కుట్రలను పన్నుచుండెననియు ప్రెసి డెంటు గ్రహించిరి. చాలవఁది జర్మనులు బంధించబడిరి. కొస్టాకా కేవులోనున్న జర్మనుల నందఱను నిర్బంధవాసమున నంచుటకు ఆజ్ఞాపించబడినది.

నావికుల దుండగములు

లండను, సెప్టెంబరు 17:—బొల్షిక్కు నావికాధికారుల కొక యుత్తరపును బారీజేయచు కెరెన్స్కిగారు రందిలుల వాక్రచ్చిరి. నావికు లిప్పుడు తా మెనఁచుచున్న భయంకరములగు దుండగములను వెంటనే విడువవలయును. ఉత్తరపున వారు ద్రోహుల విశేషముగ మందలించిరి.

కొపనుపేగను, సెప్టెంబరు 17:—అధికారులు గూడ చర్యలకు సంబంధించిన కుట్రను మరియొకదాని గనిపెట్టిరి. నలుగురుజర్మనులు బంధింపబడిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

జనరలుస్టెట్సుగారి యభిప్రాయములు.

జర్మనులకు వేరొక గత్యంతరములేదు. జర్మనుల ప్రజలు కుపిత మనస్కులై యున్నారు. ఆహారములేక జర్మనులు సంక్షోభించు చున్నారు. జర్మనులు సంధి కొరకు పరిశిలించుచున్నారు. మనము జాగ్రత్తగా సావకాశముగ ఈ విషయమై యోచించవలెను. కాశ్యోజవగు సంధిని సహకారుత్పత్తును, ప్రపంచమున కాశ్యోముగ శాంతిని నెలకొల్పుటకు మనము ప్రయత్నించవలెను.

జర్మనీ

సంధివరతులు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—మిత్రమండలివారు సంధి గావించు కొనవలయునను ఆతురతతో తమ వరతులను దెలిపి రను వదలి జర్మనీ యందంతటను వ్యాపించెను. అధికారుల వార్త యబద్ధమనిరి. “కొలిన్స్ వాల్సు జెయిటుంగు” పత్రిక యొక్క బెర్లిను విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. “ఒక సంవత్సరము క్రిందట, బెర్లియమును, ఉత్తరపరాను దేశమును జర్మనీవారి యధిక గము క్రిందికివచ్చునా, వివిధమునవచ్చునా, అని వారింప దొడఁగితిమి. క్రమక్రమమున వెనుకకు పరులు చుండవలసిన వారగుటచే నేడు ఆల్బెను లారేయనలైన జర్మనీకి దిక్కునా - దిక్కువాయని విచారంపలని వచ్చినది.”

జర్మనుల యుద్ధవిధానము.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—జర్మనుల వైఖరిని తీవ్రముగ హంగేరియను ప్రతికలయలకు ఖండించినది అమెరికను డెములోనున్న సెంట్రలున్యూసు ఏజన్సీ విలేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు. 1901 వ సంవత్సరమువరకు గ్రేటుబ్రిటనువారు వృద్ధగ జర్మనుల సాయమును అపేక్షించిరి. మొరాకోలో తొందరలు కలిగినపుడు జర్మనులు ఎట్టిసాయమును జేయకుండని పరాను రుషియనులకు తెలిపిరి. జర్మనులు యుద్ధ విధానమునే యవలంబించినది విదితము. హేగుసమావేశమున తామెపుడును ప్రజాకాంతికి కంఠము కట్టుకొంటిమని ప్రతిఘటించు తెలిపిరి దేశమునకు విప్లవకారణని తోచినవారి నెల్లను జర్మనులు అణగద్రొక్కవలెనని ప్రతికలు నడుపుచున్నవి.

స్వీడను

లక్సు బర్గుగారి ద్రోహము

బూనెస్, సెప్టెంబరు 18:—స్వీడను గాయబారుల మూలముగ తన సమాచారముల నన్నిటిని బెర్లినుకు పంపుటయే గాక ఒక అడ్డంతును అధికారిని రాజప్రహేళు కార్యములకు జొనుపుటకు కూడ లక్ష్యబర్తుగాను ప్రయత్నించినా తెలియుచున్నది. కాని ఇట్టి దిని వివరములు తెలియలేదు. 28వ తేదీని లక్సుబర్గుగారు బెర్లినుకు పోవుదురని అనుకొను చున్నాడు.

లక్సుబర్గుగారి కథనము.

లక్సుబర్గుగారి ప్రవర్తనమునే స్వీడను ప్రభుత్వము వారికి కలిగిన ఆయాసమునకు తామెంతయు వరుచుచున్నవారమని జర్మనులు అధికార పూర్వకముగ ప్రకటించిరి.

జర్మనులు లక్సుబర్గుగారి తంత్రవార్తలను నిరాకరించుట.

భూనెస్, సెప్టెంబరు 18:—బెర్లినులో నున్న అడ్డంతును వందలెట్లు తంత్ర సంపుచున్నారు. —జర్మనుల దేశాంగ ఉపకార్యదర్శిగారు లక్సుబర్గుగారి ప్రవర్తనము నెంత మాత్ర మంగీకరించుటలేదు. లక్సుబర్గుగారి తంత్రవార్తలను గూడ అంగీకరించలేదు. అడ్డంతును దొరలకమువారు ప్రకటనముతో తృప్తిపొందక యుచిలేరీలి లిఖిత రూపకముగ లేఖను పంపుటని జర్మను ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి.

నోలండు

డచ్చిపార్లమెంటు సమావేశమగుట.

హేగు, సెప్టెంబరు 17:—ప్రేట్యుజనరలు సభసమావేశమగునపుడు రాజాగారు తమిషాంభోపన్యాసమున నిట్లు చెప్పిరి:—రాజోవుకీలకాలపు ఫలితములించుకయు కృత్రికరములుగ లేకున్నవి. అనేకుల నెకదిశలనుండి యుద్ధమునంత మొందింప బ్రయత్నించినాని వారిప్రయత్నములు సఫలములు కాలేదు. తలశ్శిక వరతులనేవిధమునను దాటిపోతుండునటుల మే నునేక ప్రయత్నముల నొనరించుచున్నాము జనులకువలయు ముఖ్యపదార్థములను, అపక్వ పదార్థములను సరఫరా చేయుట

బహుకష్ట మగుచున్నది. మన వలస దేశములకు రాక పోకల జరుపుటకు ననేక అంతరాయములు గలిగింప బడుచున్నవి. కావలయు హిందూదేశపు సాయగ్రాని దెచ్చుకొనుటకు తగినన్ని పడవలు లేకున్నవి. తక్కిన దేశములనుండి తగినన్ని వస్తువులు వచ్చుట పొసగ నేరదు. జాతీయ వినాశన మతి వేగముగ ప్రబలుని క్కాలమున నునము చునచునము నిలపుకొనుట కన్న జాతులవాదము మున్నెన్న డెటుగని రీతి సత్యంతైక్యత నొందు టావశ్యకము?

న్యాయస్థాన వార్తలు

దొంగతనము:—పైనికుల వస్త్రముల సరఫరా గృహమందు నుమారు 20 సంవత్సరములనుండి గుమాస్తాపని చేయుచుండిన చున్నారనాయకు అను నతడు యీ నెల 17-వ తేదీ సాయంకాలమున వస్త్రముల సరఫరా గృహమునుండి 8 గజముల బట్టి నవహరించినందుకు వానికి 6 మాసముల కఠిన శిక్ష విధింపబడెను.

దొంగవాడు దోచుకొనబడుట:—చింతాద్రి పేటలో మొహిడిక్ పెర్వీ అను నొక మహమ్మదీయుని ఇంటిలో యీ నెల 1-వ తేదీ రాత్రి దొంగతనము జరిగెను. వర్తకుని బావమరిదియు అబ్దుల్ సతారు అను నతడే పోయిన యాస్తిని దొంగిలించెనని అనుమానము కలిగెను. ధాండరు రైలుస్టేషనులో రైలువే పోలీసువారిచే ఖాదరు మొహిడిక్ అనునతడు దొంగిలించబడిన వస్తువులలోబట్టుపడెనని ధాండరు రైలుస్టేషనువారు చెన్నపురికి వార్తనంపిరి. తనతో ఆగ్లోణమునుండియు ప్రయాణము చేయుచుండిన అబ్దుల్ సతారు అను నాతనియొద్దనుండి తా నానగలను అవహరించినట్లు ఖాదరు మొహిడిను రైలువే పోలీసువారితో జెప్పెను. నారు వానిని పట్టుకొని వానిమూటను వెతుకక కనిపేయ నుడుమును మరికొన్ని కనిపేయట కుండవలసిన సామగ్రియును దొంగనని. ఇదియంతయు దూరమునుండి చూచుచుండిన అబ్దుల్ సతారు మెల్లగ పారిపోయెను. దొంగిలిన దుస్తులు, బొత్తాలులు మొదలగు వానినిబట్టి అబ్దుల్ సతారు ఒక కనిపేయని గ్రహింపబడినది. ఖాదరు మొహిడిను పోలీసువారి అధీనములోనే యున్నాడు. చింతాద్రిపేట పోలీసుస్టేషను సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగారు కేసు విచారణ చేయుచున్నారు. అబ్దుల్ సతారా ఇంకను పట్టుపడలేదు.

Stop Press Telegrams.

UNCORRECTED.

Russian communique says: We occupied wood north east of Friedrichstadt Raumanians captured fortified positions in region of Varnitea.
In connection with New German peace Manoeuvre. Koelnische Volkszeitung corroborates statement in Tageszeitung that Germany has decided to renounce claim to Belgium according to Koelnische Zeitung this decision was embodied in German reply to Papal Note but Dutch paper tryd declares that decision aroused such hostility among pan Germans that conference at Berlin on Sunday detected it from reply substituting merely assurances of willingness to discuss terms.
Australian restrictions on all sports are now announced There will be a reduction in Metropolitan horse racing meetings in New South Wales from 133 to 97 substantial reductions in Queensland and smaller reductions in Victoria and Western Australia.
PETROGRAD: Commission of enquiry sitting at Pskoff has exorated Klemborsky from active participation in Korniloff movement kaed in on 17th inst notified his willingness to explain his actions in proper quarter whereupon Government transferred enquiry to General headquarters where Kaedine will give evidence before Military Commission.
It is authoritatively stated that general staff has been completely reorganised and that general Alexieff alexieff will immediately assume his duties. Government considers proclamation of republic as formal and does not intend before meeting of constituent to establish a republican administration.
French Communique says there were fairly lively artillery actions in region of Champagne heights and in auvergne sector artillery duel was some what violent on right bank of Meuse to north of hill 344.
British Communique says our troops raided in verness cops and took thirty-on prisoners. We improved our positions. Slightly eastward of St. Julien and drove off raiders south of Moricourt There was great reciprocal cannonading in Ypres sector. Three German aeroplanes were driven down on Mondap. Combats were few only a small number of Germans being in air. Three of ours are missing.
PETROGRAD.—Democratic conference (see 16th inst.) will be attended by a thousand delegates. Chief of these are soviet of moscow and peasants council of petrograd one hundred delegates each soviet and peasants district councils fifty Co-operative Associations 150 professional associations one hundred chemists union twenty post office employees ten teachers union fifteen various nationalities fifty. It is stated that secondary and high grade schools will be closed and students be mobilised industrially. Municipal Council has requested Government immediately to abolish death penalty which has been re-established at front. Verhovasky Minister of War announces that Government will shortly be effecting reforms owing to necessity of creating a powerful Army.

వకటన.

రేణటిడికము ఆంధ్రులకు వినాయకచతుర్థి పండుగ యగుటచే, నూ కార్యస్థానమునకు సెల వైసంగబడును. అందుచే రేపటి వక్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు.

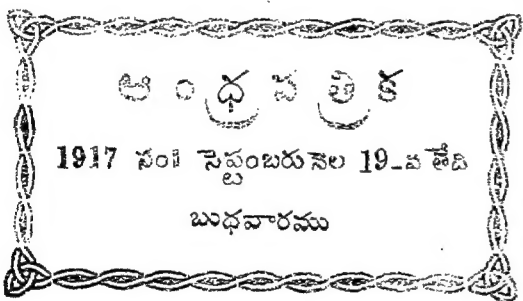
వకటన

ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ.

సెప్టెంబరు 30 వ తేదిని బెజవాడయందు. మ-రా-రా-శ్రీ, చింతలపాటి నరసింహారాజుగారి యాధిపత్యము క్రిందను ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ గూడనున్నది. దేశభిమానులందరును దయచేసి సభను జయప్రదముగ జరుప ప్రార్థితులు.

విషయము క్రిందికి.

నిర్బంధవాసమున భవము	2,3
విరోధానుభవసంగ్రహము	
నిదేశతంత్రవాదము	4,5
ప్రభావనాశము	
నిర్బంధనిమోచనము, భవిష్యత్కర్తవ్యము	6
స్థానికవాదము	7
నిర్బంధతుల విమోచనము	8,9
ఇంగ్లీషుతంత్రవాదము	10,11,12
వృత్తాంతములు	13
ఆంధ్రమహాసభా స్థాపితోప సంఘము	14
పంచములు, నూతనోజ్జ్వలము, విద్యాధి సోదరులకు హెచ్చరిక	15

నిర్బంధవిమోచనము:

భవిష్యత్కర్తవ్యము

సక్రమాందోళనమున ప్రథమాధ్యాయము ముగిసినది. రాజకీయ సంస్కరణముల కొరకై, నింత పట్టుదలతో భారతీయ లింతకునున్న కృషి సలిపి యుండలేదు. సక్రమాందోళన మెదియో గొంత వరకు భారతీయులకు యనుభవైక వేద్యమయినది. అందలి ముఖ్యసూత్రములు దృక్పదర్పనము గావించబడినవి. సక్రమాందోళనమునకు బూర్వాభిప్రాయము ననుసరించి, సంవత్సరమున కొకమారు సభల జరుపుటయు, దీర్ఘానముల గావించుటయు, ఆ దీర్ఘానములను ప్రభుత్వమువారికి బంపుటయు, యాటుపెచ్చుట యాశాభంగము గలుగుటయు చిహ్నములుగ బరిణమించినవి. న్యాయవాదులు, నుపాధ్యాయులు మొదలగు అనుద్యోగులు తీరిక సమయములందు, కాంగ్రెసు తీర్థయాత్రలకు వెడలి, యంతటితో తమ విధ్యుక్తము నెరవేర్చితిమనతలంచుచుండిరి. అట్టి విధముగనే, రాష్ట్రీయసభలు, జిల్లాసభలు జరుగుచుండెడివి. అట్టి సభలచే సమకూరు లాభములు మృగ్యములు. ప్రతిసంవత్సరము దీర్ఘానములు సఫలత జెందకుండుటచే, యొక టేపాట బాడవలసి వచ్చెను.

తుట్టుతుడకు, కాంగ్రెసు నిర్వాహకులకు. వినుపు జనించుటచే, సమకాలిక పరిక్షలు ఆయుధ శాసనము. రాజ్యాంగ శాఖనుండి న్యాయశాఖను విడదీయుట, నైస్వమున కమీషనులు మొదలగు విషయముల గూర్చి యుపన్యాసములతో నిమిత్తము లేకుండ, యగ్రాసనాధిపతియే దీర్ఘానములజదివి సభ వారి యంగీకారమును బడయుచుండెను. గాను గాను రాజకీయ సభలు పరిహాస పాత్రము లయ్యెను. యువజనులు యిట్టి వ్యర్థకాలక్షేపములకు సంతసింప లేదు. వీరిలో గలిగిన యసంతృప్తికి వంగదేశ విభజనము దోడ్పడి, జాతీయోద్యమమునకు నూతనోజ్జ్వలము నొసగెను. అధికార వర్గమును వరము లడుగుటకన్న, పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము ప్రజల హక్కుగలదనియును, రాజకీయ వాంఛలు సత్వరముగ నెరవేరగలవని దృఢనిశ్చయము. భారతభీష్ములనదగి, కీర్తిశేషులైన దాదాభాయి నాగోజీగారి యాధిపత్యముక్రింద, హైందవులు స్వరాజ్యాభిలాషను వ్యక్తపఱచిరి. ఆ వత్సరమునుండియు, ప్రజల దృక్పథము న మార్చుగలిగెను. స్వల్పసంస్కరణములతో కాలముగడుపు దినములుగ తిరిగినవి. భారతీయులు గోరునది, పరిపాలనములో మార్పులుగాక, పరిపాలనాధికారమేయని, స్పష్ట పరుపబడినది. ఆదర్శములయందు మార్పు స్ఫుటముగ గాన్పించినదిగాని, దానిని జేరటకు వలయు మార్గములయందు మార్పు గన్పట్టలేదు. మూడుదినముల ముచ్చట యధాప్రకారముగ జరుగుచునే యుండెను. స్వపరిపాలనాశయము బొందుటకు, నూతనముగ యాం దోళనాపద్ధతు లవలంబించబడలేదు. బైబిలిలో జెప్పినటులు, ప్రాత పాత్రలలో నూతనమద్యమును బోసినటులయ్యెను. నూతనాదర్శములతో బాటు, నూతనపద్ధతు లవలంబించ వలసియుండెను. ప్రాచీనపద్ధతులతో దృష్టిజెందుటచే, ఆదర్శమును సమీపించు చిహ్నములు గనుపట్టలేదు.

అట్టి సందిగ్ధసమయమున, బిసెంటుగారు రాజకీయ వాతావరణమున బ్రవేశించిరి. రాజకీయ పద్ధతులలో నూతన విధానమును బ్రవేశపెట్టిరి. ఆంగ్లేయ దేశములో జరుపబడు, సక్రమాందోళనము, ఈ దేశమునగూడ సాగించిరి. మోమోట మిలేక, భారతీయుల యాశయములను ఘంటాపథముగ జాటిరి. పత్రికలలో యనుదినము స్వపరిపాలనమును గూర్చి వ్రాయుచుండిరి. ఉపన్యాసములను వివిధప్రదేశముల గావించిరి. స్వపరిపాలనము ఎల్లప్పుడును మనోవిధిని తొండవమాడుచుండు నటుల, యనేక చిహ్నములు దేశమందంతటను బుచ్చి పెట్టబడెను. న్యాయుండియాపత్రికయందు జూచినను, స్వపరిపాలనా వాంఛకు ప్రాబల్యము సగబడెను. అనుదినము స్వపరిపాలనముకొరకై బుసాగునటుల, దేశమునందెల్లడలను, స్వరాజ్య సమితులు స్థాపింపబడెను. స్వరాజ్యముగూర్చి పాత్రములు, కరపత్రములు, పతాకములు, ఇవి అవి యననేల, స్వరాజ్యాశయోద్దీపనమునకు, వలయు సాధనము లన్నియు సమకూర్పబడెను. ఫలితమేమయినది? ఆసేతు హిమాచల పర్యంతము, స్వపరిపాలనా వాంఛ వాయువేగ మనోవేగములతో, ఎల్లడలను బ్రాకెను. హైందవాశయములకు నుపేక్షాభావము జూపు ఆంగ్లేయుల దృష్టి యరికట్టబడెను. ఆంగ్లేయుల ప్రముఖులు హైందవాదర్శ న్యాయము గూర్చి యాలోచింపుచున్నారు. తమ యభిప్రాయముల చెలువుచున్నారు. ఆంగ్లేయ పత్రికలు, సంస్కరణ పక్షమవలంబించునవియు, పూర్వసాంప్రదాయముల ననుసరించునవియు, భారతీ యాదర్శము లందు

న్యాయము గలదని గ్రహింపు చున్నవి. అన్నిటికన్నను మహాత్మాజీ స్వరాజ్యము, ప్రభుత్వకార్యదర్శియగు మాంటాగూగారు భారతదేశీయులవాంఛల గూర్చి విచారించుటకీ దేశమున కేతెంచుటయై యున్నది. ఆదర్శసాఫల్యము జేకూరనున్నది. సక్రమాందోళనచర్యన, ప్రజాశయములను సంవత్సరమున కొకమారుగాక, యనుక్షణమును వెల్లడిజేయు చుండవలయును. వాంఛాఫలసిద్ధి యగువరకు, యందును గూర్చియే మననము జేయుచుండ వలయును. స్వపరిపాలనా దర్శమునే గలగనుచుండవలయును. స్వపరిపాలన గమ్యస్థానమే ఎల్లప్పుడునుగనులయెదుటగనుబడుచుండవలయును. అన్నిటికన్నను ముఖ్యముగ విషయమింకొకటి గలదు. స్వపరిపాలనాదర్శ ప్రాప్తికై సక్రమాందోళనము జరుపుటలో, నెట్టి కష్టములు సంప్రాప్తించినను, వాటి ననుభవించుటకు సిద్ధముగనుండి, విజయము గాంచవలయును. ఈ పాత్రములే, బిసెంటుగారి చారిత్రమునుండి భారతీయులు నేర్చుకొనదగినవి.

నిర్బంధావాసములు దొలగింపబడినవి. కొంతవరకు సక్రమాందోళనమునకు గల యభ్యంతరములు దీరినవి. కాని ప్రజల ప్రయత్నము లింతటితో సంతమొందలేదు స్వపరిపాలనమును బొందుటకై, ప్రజలప్రయత్నము లీక మొదలిడవలెను. నిర్బంధవిధానము బూర్తిగ దొలగించినగాని, పాలక పాలితుల యన్యోన్య ప్రేమానుబంధము బలపడజాలదని ప్రభుత్వమువారికి నివేదింపవలెను. మదరాసు మెయిలుపత్రిక బెదిరింపుల మానలేదు. శాంతి దేశములో సమకూర్చినందులకు మెయిలుపత్రిక నిన్నటిదినమున, మాంటాగూగారిని, హైందవ ప్రభుత్వమువారిని గసిదీరదిట్టినది. అంతటితో దృష్టిజెందక, ఆంగ్లో హైందవుల యసమ్మతి వ్యక్తపఱచుటకు, నాంగ్లేయ దేశమున యంత్రమును దిప్పినటులు, రుడిపించుచున్నది. అధికారులు రాజీనామాల నొసంగి, సాత్విక నిరోధమునకు బూనెదరని, మెయిలుపత్రిక సూచించుచున్నది. మాంటాగూగారు సామాజ్యాభివృద్ధిని లక్ష్యమునందుంచికొని బనిచేయువారేగాని, శాంతికి భంగకరముగ పనిచేయు నిరంకుశాధికారులకు లొంగువారు గారని, వారి జీవిత చారిత్రయే ప్రబలముగ సాక్ష్యము. అధికార తిరస్కారముజేయు యుద్ధోగుల దాడిని లక్ష్యముజేయక, మాంటాగూగారు ప్రజాభ్యుదయమునకు కృషి సలుపుటకు, భారతీయులు వారికి తోడ్పడుట ముఖ్యధర్మము. అంతియగాక, కాంగ్రెసు సంస్కరణవిధానమును ప్రజలెల్లరు గ్రహించునటుల బనిబూని, ప్రజల విజ్ఞాపనమును బంపుట యత్యవసరము. భారతీయులెల్లరు కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు నేకాభిప్రాయులై యున్నారని, మాంటాగూగారి మానసమునకు గోచరింప వలయును. విద్యాధికులందరు నీ పనికి బూనినగాని, కార్యసాఫల్యము గానేరదు. మెనుకటివలె పట్టణములలో మాత్రము నాంగ్లేభాషలో సభల జరిపి, తృప్తిచెంది లాభములేదు. కుగ్రామములకు సహితము బయల్పెడలి, జానపదులకు స్వరాజ్యమంత్రమును బోధించి, వారి యంగీకారమును బడయవలెను. ఈ మహోద్యమ సాఫల్యమునకై, మహర్షిగాంధీగారు నాయకత్వము వహింప సిద్ధముగ నున్నారు. భారతజాతీయంతయు, కాంగ్రెసు సంస్కరణముల సంపాదించ కృతనిశ్చయమైనపుడు, వారి వాంఛాఫలసిద్ధికి నిరోధము గల్గించుటకు నేరికి సాధ్యముగను? సంకల్పమే సృష్టి. జాతీయసంకల్పమంతయు నేకముఖమున కేంద్రీకరింప బడినపుడు, స్వపరిపాల

నాస్పృశ్య కథ్యంతరము గలుగుట యసంభవము. ఇందుకై కృషిసల్పుట కిది విశేషస్యవధితేదు. నేటిదినము నుండియు బని ప్రారంభింపవలెను. నాయకులు, యనుచరులు గలసి, నేకదీక్షతో, యిక్కార్యము గొనసాగింప వలయును.

ఈ తరుణమున, యుపేక్షచేగాని, ద్రోహ బుద్ధిచే గాని, విధిక్రమము నెరవేర్చుటతో నేమాత్రము వెనుకంజనైచినను, రాజకీయ మోక్షము జేతినండి జారినదనియే యెంచవచ్చును. అట్టి విపరీతము సంభవించునేని, హిందూదేశము నాగరిక దేశభాంధవ్యము నుండి శాశ్వతముగ దొలగింపబడును. అట్టి దుస్థితి సంభవించకుండ, దేశమును గాపాడుట భారతీయుల ఋఖ్యధర్మమని హెచ్చరింపుచున్నారము.

ఆంధ్రోద్యమము: స్వరాజ్యము.

ఆంధ్రోద్యమము స్వరాజ్యోద్యమమునకు సహకారియని, దినములు గడచిన కొలదిని సువ్యక్తమగుచున్నది. జాతీయ స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనమునకు, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము ముఖ్యసాధనమని మహాగాష్ట్ర విద్వాంసుడగు కేతకీగురూ దృఢబలపడి, ఆంధ్రోద్యమ వాదులకు నూతన దృక్పథమునొసగిరి. ఆంధ్రనాయకులు తమశక్తినింతయు నిబిడయోగించి కృషిసల్పి యుండినయడల, హిందూదేశమునందు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రసిద్ధాంత మంగీకరింపబడి, నలుదిక్కులకు వ్యాపించియుండెడిదే. అట్టి ఫలితము సమకూరక బోవుటకు, కృషిలోపమేగాని, సిద్ధాంతలోపముగాదు. కాంగ్రెసు సంఘమువారు, ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేక శాఖ నొసగుటకు వెనుదీయుచున్నపుడు, ఆవిభిసెంటుగారు తమ దూరదృష్టితో, ప్రత్యేకాంధ్రవ్యక్తి యొకటిగలదని గ్రహించి, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేకస్వరాజ్య సంఘము నేర్పాటుగావించి ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పాత్రురాలయినది. ఆమె ప్రవాసములో నున్నపుడు, దేశమున కంతకును నాయకమణియై నిలచి, తన స్థైర్యమును గనబరచి, జాతీయోద్యమమును నడపిన, మహాధీరుడగు డాక్టరు సర్ యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నిన్నటిదిన ముపస్యసించుచు, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము స్వపరిపాలనమునకు సాధనభూతమని తమ యభిప్రాయమును విస్పష్టముగ సూచించిరని చెలిపి యున్నారు. “హిందూదేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపవలయును. నా ఆంధ్రసోదరు లీ విషయమై గావించిన కృషికి నేను వానిని స్లాఘింపుచున్నాను. ప్రశంసనీయమగు నత్యుత్సాహముతో నీ యాందోళనము ప్రారంభించినది యాంధ్రులే. ఆంధ్రరాష్ట్రము, తమిళరాష్ట్రము, ఇటులనే యేకభాష మాటలాడువారి కెల్లరకును, ప్రత్యేక రాష్ట్రముల నిర్మింపవలయు”నని సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు వాక్రుచ్చిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధాంతము మహాత్మాగృహ మునుదని, భారతదేశ పితామహు డంగీకరించి యున్నాడు. ఆంధ్రులలో తిరిగి నూతన చలనము గన్పట్టుచున్నది. ఇక పదిదినములకు ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ జరుగనున్నది. కాంగ్రెసు విధానమునకు, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంతమును జేర్చుటకు నలయు భారమంతయు, ఆంధ్రులపైనున్నది. సమయము గుర్తెరిగి, యీ తరుణమును బోగొట్టుకొనక, జాతీయజీవనమునకు ఆంధ్రులు ప్రేజము గలింప వలయునని, వారికి నివేదించు చున్నారము.

రాజమహేంద్రవరపు మునిసిపాలిటి:
ఈ సాయన 31 సభలు జరిగినవనియు, 4 సభలు నియమితసంఖ్య లేకుండుటంజేసి ఆపు జేయబడినవనియు తెలియుచున్నది. పురపాలక సంఘసభ్యులు కొంచెము శ్రద్ధవహించి ప్రజల సౌకర్యము నరయుచు తమ విధ్యుక్తధర్మములను సక్రమముగ నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నారము. సభలకు అధికార సభ్యులు చాలమంది వచ్చుట లేదని మాడలకరగ్రాహిగారి నివేదికము వలన విదితమగుచున్నది. అధికార సభ్యుల కిది గౌరవము కాజాలదు. తమ బాధ్యతలను గుర్తెరిగి నికముందయినను మీ సభల నలంకరించెదరని తలచుచున్నారము. విక్రయాంగణములన్నియు చాల దుస్థితియందున్నవనియు, బూమిపేట నాగుల చెరువు గట్టుల దగ్గర నున్న విక్రయాంగణములు కూడ దుర్వాసతో నిండి అశుభ్రముగ నున్నట్లు తెలియుచున్నది. పురపాలక సంఘము వారి లోపములను తక్షణము సవరించు కొనెదరని నమ్ముచున్నారము. అనుకూలగు విక్రయాంగణ మొకదానిని తక్షణము పురపాలక సంఘమువారు నియమింపవలెను. ప్రస్తుతము పట్టణమధ్యభాగమున నున్న కాయగూరల విక్రయాంగణమును పెంచి పెద్ద విక్రయాంగణముగ మార్చవలెనని చిరకాలమునుండి యోచించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. దీనిని పెంచి కట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు ఆర్థికసహాయ మొనర్చిన గాని ప్రత్యేకముగ పురపాలకసంఘము వారు ఈపనిని చేయబూనుకొనజాలరు. కాన ప్రభుత్వమువారు సాయమొనర్చుట ధర్మము. రోడ్ల వియు బాగులేవనియు వీనికి వలయుసామగ్రిను వెచ్చింపలేదని తెలియుచున్నది. ఇయ్యది పురపాలక సంఘమువారికి కళంకదాయకము. ప్రజాసౌకర్యముకంటె ముఖ్యమగునది వేరొందులేదుగాన పురపాలక సంఘము వారివిషయమై శ్రద్ధవహించి రాజ వీధులను, సందులను తదితర మార్గములను శుభ్రకరచెదరని నమ్ముచున్నారము. ఇందుకై పురపాలక సంఘమువారు సొమ్ము వెచ్చించుటలో వెనుదీయరాదు. విద్యాభివృద్ధి విషయమై గూడ విశేషముగ ధనమును వ్యయపరచలేదని తెలియుచున్నది. అనవసరముగ సిబ్బందిని పెంచి విశేషధనమును వ్యయపరుచుటకంటె ముఖ్యమగు పురవీధులను బాగుచేయించి విద్య నభివృద్ధి గావించుట పురపాలక సంఘమువారి విధి. ఇట్టి లోపముల నన్నిటిని పురపాలక సంఘమువారు సవరించికొనెదరుగాక!

కృష్ణానదీ జలోపద్రవ సంఘము.

కృష్ణ వెల్లువలగూర్చి విచారించుట కేర్పడిన సంఘమువారి నివేదికముపై దొరతనము వారభిప్రాయమునొసగిరి. దొరతనమువారు సూపరింతుండింగు ఇంజనీయరుగారి సలహాలనే వేదవాక్యముగ దీసికొనినటుల గన్పట్టుచున్నది. కృష్ణ వెల్లువకు ముఖ్యకారణము. నది యొందుబట్టుటయేయనియు, యొందు బట్టుటకు కారణము యొడ్డున రెల్లుబాతించుటచేనదీని స్తీరణము క్రమక్రమముగ దగ్గుటయేయనియు, అనుభవజ్ఞులగు రయితులందరు నేకగ్రీనముగ మొరలిడియుండిరి. వీరివాదము సత్యమేయనియు, రెల్లును దీసివైచుట ముఖ్యాన సరమనియు, కన్నరేవురుగారు స్పష్టముగ చెలిపినప్పటికిని ప్రజాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగ బ్రవర్తించుచున్న సూపరింతుండింగు ఇంజనీయరుగారి వాక్యములనే ప్రమాణముగ నైకొని, ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయమును, కన్నరేవు

టరుగారి యభిప్రాయమును నిర్లక్ష్యము జేయుట సమంజసముగ గన్పట్టలేదు. ప్రజాభిప్రాయ మీవిషయమై నేకీభావము జూపుచున్నదనుటకు, జిల్లా సభలలో రయితుల యుపన్యాసముల గమనించిన వారలకు తేటతెల్లము.

కరికట్టలలో వరదలకు దాళని ప్రదేశములను రహితుల సహాయముతో గుర్తించి, వాటిని బలపరుపవలయునని, ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. నదిపొంగడి యెత్తుకన్న, మూడుగుల యెత్తున కట్టును బెంచవలయునని దొరతనమువారు సూచించుచున్నారు. రెల్లుగాని, చెల్లుగాని, పొదలుగాని, కరికట్టుకు 10 యడుగుల దూరమున బెంచగూడదని సూచించబడినది. వరదసమయమున గట్లను కాపాడుటకు కూలీలను రివిన్యూఆఫీసరుల ద్వారా నేర్పాటు జేయవలయుననియు, కట్టలు దెగినపుడు వెంటనే బహిరంగవిచారణ జరుగవలయుననియు, కరికట్టలను తనిఖీజేయుటకు, స్వల్పయుద్వ్యోగుల సంఖ్య బెరుగవలయుననియు, ప్రభుత్వము వారు సూచించుచున్నారు.

స్థానిక చార్తరులు

బిసెంటు శిలావిగ్రహ నిధి:— ఈ నిధి కింత వరకు రు 1014-8-0 లు చేరినవని ఈ నెల 18-వ తేదీన కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

గ్రంథస్తీకారము:— జి. పి. నటేశనుగారిచే బ్రకటింపబడిన “మాంటాగూగారి యుపన్యాసములు” అనుగ్రంథము మాకార్యస్థానమున జేరినది. విమర్శనము ముమ్మందుగావించబడును.

తపాలనోటీసు:— చెన్నపురినుండి కొలంబోమిరుగ దక్షిణఆఫ్రికాకు పంపబడు ఉత్తరములు యీ నెల 21 వ తేదీ సాయంకాలము 5-25 నిమిషములకు చెన్నపురిజనరలు తపాలాఫీసునందు కట్టి వేయబడును.

మరణము:— ఆది వెలమ తెగలోనివారు రగు ఎం కేశవరావునాయుడుగారు యీ నెల 12 వ తేదీన పొగడాల వీధిలో తమ స్వగృహమందు క్రిత్తికేషు లైరని శ్రాయుటకు యంతయు చింతిలుచున్నాడు.

త్రైస్తవ శాఖల:— త్రైస్తవ కళాశాలసంధి మహాత్మన సంఘమువారి ఏర్పాటు క్రింద కళాశాలాధికనమున నేటి సాయంకాలము 5 గంటలకు కళాశాల ప్రాత విద్యార్థులు ఒక సభ గావించెదరు. దివాన్ బహదూరు గోవిందరావుమయ్యగారు ఉపస్యసించెదరు. రావుసాహేబు టి. రామకృష్ణ పిళ్లగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

అన్యధర్మప్రవచన సభ:— ఈసభయొక్క పదువారసంవత్సర మహోత్సవము, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద రాబోవు ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు సామాకారుపేటయందలి చంద్రాను ప్రాగ్రసీపు యూనియన్ హాల్ కాలలోని టి. అణ్ణామలె మొదలియారి హాలునందు జరుగును. అధ్యాత్మికామాయణము ముపస్యసించుచుండిన బ్రహ్మశ్రీ మహామహాపాధ్యాయు యం. లక్ష్మణ సూరి గారిచే ఆర్యధర్మమును గూర్చి ఉపస్యసించబడును.

మంత్రసానులు:— వీరశ్రీలకు ప్రపంచకాలమందు సహాయ మొనర్చుటకు పగలుగాని రాత్రిగాని ఏడు గంట యందైన నేర్పరియైన మంత్రసాని ఉచితముగ పంపబడునని మున్సిసిపల్ కార్పొరేషను అఫ్ఫీసులు ప్రాయముచున్నారు. మంత్రసాని సహాయము కోరువారు యీ క్రింది స్థలములలో నొకచోట తమ దరఖాస్తులను ఇయ్యవలయును. 292, అయ్యా మొదలివీధి చింతాద్రిపేట, 350 లిహోసాహేబు వీధి, మాటులోడ్డు, 68, లిరువలికేట్ల హైకోడ్డు, 30 అయ్యం పెరు మాలవీధి మంత్రసాని సహాయము కోరువా లొక్క చమ్మడి వై నను వెచ్చింప నవసరము లేదు.

నిర్బంధితుల విమోచనము

తంతువార్తలు.

నిన్నను ఉదయమున హైకోర్టునకిటు సి. పి. రామస్వామయ్యగారికి అనిబిసెంటుగారి యొద్దనుండి యీ దిగువ తంతువార్త రచ్చివది.

కోయంబత్తూరు, సెప్టెంబరు 17వ తేదీ రాత్రి 10-1-20 నిః—ఈ రాత్రి 11 గంటలకు ఉత్తరువు చేరినది. మరతులేమియును లేవు. మీరు చేసిన ప్రయత్నమునకు వందనములు. అనిబిసెంటుగారు.

ఒక విలేఖరుడు

కోయంబత్తూరు సెప్టెంబరు 18:—నిన్న రాత్రి 11 గంటల 2 నిమిషములకు విమోచనపత్రములను సెన్సార్ మైకలుగారు స్వయముగ అనిబిసెంటుగారి ఆదేశము వాడియా గార్ల కొసంగి అని యొక విలేఖరుడు తంతువార్త సంపెను. నిన్న ఈ తంతువార్త మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మాకార్యాలయమునకు చేరినది. పిమ్మట ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనములను అసోసియేటెడు ప్రెసువారు నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలపైని మాకార్యాలయమునకు పంపిరి. ఈ వార్త జప్తిపరచియుంట్టు ప్రకటించబడినది.

అనిబిసెంటుగారిని వారి సహచరులను విడుదల చేయుట.

మా కడిగవ వార్తలు చేరినవి. ఉదకమండలము సెప్టెంబరు 18:—సేతు మధ్యాహ్నము 1 గంటకు ఈవార్త ప్రకటించబడినది.

ఉదకమండలము సెప్టెంబరు 18.—1915 వ సం॥పుడేరత్తుక కాసనబంధనల క్రింద అనిబిసెంటుగారి వైనను ఆమె సహచరులవైనను విధింపబడిన నిర్బంధము లిక తొలగింపబడవచ్చునని ఇండియా దొరతనమువారి రంగీకరించుట చేతను ఇండియా దొరతనమువారు గాధముగ సిఫారసు చేయుటచేతను వారిపట్లగల గౌరవమునకు చెన్నపురి దొరతనమువారు ఈ నిర్బంధములను తొలగించుటకు నిశ్చయించిరి.

(సం) లయోనెలు డేవిడ్సును

అక్టింగు ఫీపుల్ క్రెటరీ.

అనిబిసెంటుగారికి విధింపబడిన నిర్బంధములను తొలగించవలెనని ఇండియా దొరతనమువారు చెన్నపురి దొరతనమువారికి నూచించుటకు వారికి తన కారణము బుండియుండును. ఇప్పుడు అనిబిసెంటుగారు స్వేచ్ఛకు బడినది. మేము ఆమె సభింపించుచున్నాము. అని జప్తిపరచి సుపాదకులు ప్రధాన సంపాదకీయ వ్యాసముక్రింద నా పుటయందే ప్రకటించిరి.

అనిబిసెంటుగారి అరండేలు వాడియాగార్లకు సెన్సార్ స్వయముగ సంపెనైన ఉత్తరువు వివరము.

1915-వ సం॥పుడేరత్తుక కాసనము 5-వ నిబంధనము క్రింద బిసెంటుగారి అరండేలు - వాడియా-గార్ల నిర్దిష్ట ప్రకటనలలో సుకవాని యందు మాత్రమే నివసించవలెను. ఏ సభకును పో గూడదు. ఏ ఉపన్యాసము లి య్య గూడదు. ఏ గ్రంథముగారి ఉపన్యాసమును గాని ప్రకటించ గూడదు. వారిలేఖలు సెన్సార్ గారిచే పరిశీలించబడవలెను. అని 7-6-1917 వ తేదీని చెన్నపురి 1వ గ్రూపు గా కొసంగి యుత్తరువును 1897 వ సం॥పుడేరత్తుక కాసనము క్లాజు ఆక్ట 21 వ శీక్షను ప్రకారము తరువ గల అధికారమునుబట్టి 17-9-1917 వ తేదీని బారిచేసిన ఉత్తరువునకు కద్దుపడినది.

(సం) లయోనెలు డేవిడ్సును అక్టింగు చీఫ్ క్రెటరీ.

ఈ యుత్తరువులు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ బిసెంటుగారి అరండేలు వాడియాగార్ల కందజేసిరి.

పత్రికావ్యాఖ్యలు.

పంజాబ్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— ఇండియా కార్యదర్శిగారికి చునము ఎంతయు కృతజ్ఞులుగ నుండవలెను. ఇండియా దొరతనమువారి విషయమై కొంత యాలస్యమును గావించినను వారుగూడ సంప్రదించుచున్నది. బిసెంటుగారి విమోచనమునకు మాంటేగుగారి ఆధారభూతులు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కూడ కారకులు. ఇండియా దొరతనము వారు కొంత వరకు భక్తి పూర్వకముగ తోడ్పడిరి. అనిబిసెంటుగారిని ఎట్టి మరతులను గోరకుండగయే ప్రభుత్వమువారు విడుదల జేయుటచే అనేకమంది ఆశాభంగులైరి. వీరి విచారమే మని వర్ణింపదగినది? ఇటీవలకూడ ఇండియా

ప్రభుత్వమువారి విషయమై వాక్యచ్ఛిన్నములు చాలయంది ఆని బిసెంటుగారి రెట్టి మరతుల కోరడంబడవలయు అద్దానంజేసి విముక్తురాలు కాబాలదనియు అట్లు ఆమె మరతులకు ఆంగ్లీకరించి నవో ఆమెకు ఆగౌరవముగ నుండుననియు చాలయంది తలంచిరి. సాధము వీరందరను ఆశాభంగులైరి. వీరి దురదృష్ట మేమనవచ్చును? సుక్రమాంధో శనము విజయము గాంచిన దనుటకు అనిబెంటుగారి ప్రభుత్వ విమోచనమే తార్కాణము. కట్టు దిట్టముగ వ్యాయ కాస్త్ర సమృద్ధమైన ఆంధోశనమును గావించి కార్యసిద్ధిని పొందినందులకు దేశములందరును ఉపాంగవలసిన విషయము.

ట్రీబ్యూనల్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—ఆనేతు హిమాచలము దేశమంతయు అనిబిసెంటుగారి ఆరండేలు, వాడి యాగార్ల విమోచనకు బద్ధకంకలులై వ్యాయకాస్త్ర సమృద్ధ మైనట్టియు సుక్రమాంధోశనమును గావించి భారతీయులు కార్యసిద్ధిని బడయుగల్గిరి. ఇంక సుక్రమాంధోశనము విజయ మగునని నిశ్చయముగ వక్కాణించదగినది.

మెయిలుపత్రిక ప్రకటనలు.

మాంటేగుగారి వాక్కులు కాంతి కలిగించుటకు భక్తితో సభికారపక్ష మూనినవా రెవరును ప్రస్తుతము నిర్బంధవాస మున ఉంచబడరనియు వారు తమ భావములను మరల సరి చేసికొనుట కవకాశము కలిగింపబడు ననియు తెలియు చున్నది.

అధికారుల రాజీనామాలు.

నిర్బంధితులగు నాంధోశనములను ఎట్టి మరతులను గోర కుండ వదలుటచే ఉన్న తోడ్పాటులందున్న వారెవరైన తమ స్థితి ఆసాధ్యమని గ్రహించి రాజీనామాలు నియ్య నెంచి నవో యుద్ధసమయముగాన మీరు మానగూడదని వైచారు నుడి వివధో రాజీనామాలు నియ్యదలచినవా రిట్లు ప్రత్యుత్తరముల సంపదగును. “అవును ఇది యుద్ధసమయమే గాననే కాంతిని నెలకొల్పుటకును ఆమోదమును కలిగించుటకును యుద్ధమున సభిక దిక్షను కలిగించుటకును మేము చేసిన ఏర్పాటులను వై అధికారులు ముఖ్యముగ నామోదింపవలసి యున్నది.”

“ఎడ్వోకేటు,” లక్ష్యుణులు:—హోమురాలు వాడు లను తప్ప వేరెవరిని చున మభినందించవలయును? మీదినచ్చు ఫలితముల లక్ష్యముచేయుక వారత్యర్థులనుగూడ పట్టుదలతో తమ శరపరంపరల విడచిరి. ముక్కలీ ముసలియైనను, తనము దిమిని, బలహీనతను సగవగొనక హోమురాలు వాడులకు నాయకుడయి, భావికాల వనితా గర్భమున గోచరములుగనుండు మన్మథుల చూచు దేవదేవుని బోలె అనన్య సాధారణ ధైర్యముతో వారిని ముందునకు నడిపించుకొనిపోయిన యాచు హత్తుడు సర్ కుట్రహృదయ అయ్యునుగారికి మన కృతజ్ఞతాభివందనములు జెందుచున్నవి. “కీటులో మేలొనగూడు న”నునట్లు బిసెంటుగారి నిర్బంధావాసము వృథగాలేదు. మాంటేగుగారి ప్రకటనకును, వారి రాకకును, హిందూదేశ రత్నక కాసనము ననుసరించి ఇట్లే శిక్షింపబడిన నిర్బంధితులను, విడచెదమని రాజప్రతినిధిగారు వాగ్దాన మొసరుటకును ఈ నిర్బంధావాసశిక్షయే కారణమైనది. హస్తము మోహనీగారిని పంజాబుదేశమునందును, కుంగదేశమునందును శిక్షింపబడిన నిర్బంధితులను వెంటనే విడువవలసినదని ఆ ప్రతిక గోరెను.

కోయంబత్తూరు కాభాహోమురాలు లీగు సంవత్సరోత్సవము:—లీగుయొక్క ప్రథమసంవత్సర వార్షికోత్సవము నిన్నటి దినమున (18-9-17) కోయంబత్తూరులో సి. వి. వేంకటరావు అయ్యగారి బంగారా ఆవరణలో జరుపబడెను.

ఉత్సవము నిన్నటి దినమున ఉదయము 11 గంటలకు దేవాలయములలో దైవప్రార్థనలతో ప్రారంభింపబడెను. లీగు సభ్యులు 4 గంటలకు సభ గావించిరి. లీగు కార్యదర్శిగారు లీగు వారు సంవత్సరము పొడుగునను గావించిన కృత్యములను తెలిపిరి. అనివేదికమును సభ్యులు ఆమోదించిరి. వర్తమానసంవత్సరములో లీగు నిమిత్తము పని చేసినట్లు కార్యనిర్వాహకులు ఎన్నుకొనబడిరి. అంతరము ప్రజలకు స్వరాజ్యసమితి విద్య నేర్పుటకు 15 గురు సభ్యులను గల యొక సంఘము ఏర్పరపబడెను. అనిబిసెంటు, వాడియా, అరండేలు గార్లను నిర్బంధావాసము నుండి విడిచిపెట్టవలసినదని తీర్మానించుటకును దానిని దొరతనమువారికి తెలియపరచుటకును ఆ స్థలము ననే 6 గంటలకు ఒక బహిరంగ సభ జరుపబడుటకు నిశ్చయింపబడి చెన్నపురి నుండి కోయంబత్తూరునకు పోయిన భాకరహుమారు సబ్ దారు హుస్సేను సాహేబు గారిని సభాధిపతులుగ జేయుట కంగీకరింపబడినది. సభకు విచ్చేయ

వలసిన దని వి. కె. గామానుజాచారియారు, పి. ఎస్. కృష్ణ స్వామి అయ్యగారు, కే. శివమూనన్, శ్రీ రామ గార్ల మొదలు కాంగల వాగ్లకు ఆహ్వాన పత్రములు పంపబడినవి. బిసెంటుగారి, వాడియా, అరండేలు గార్ల నిర్బంధావాస విమోచన వార్త అప్పటికప్పుడే వెల్లడి చేయబడుటచే సభ జరుపబడుట అనవసరమని ఆహ్వాన పత్రిక లందు కొనివారు సమావేశమవుట తెలియబరచిరి. ఆ సభ విమోచనమునకు కలిగిన సంతోషమును వెల్లడించు సభగమున వార్తకాలములో మారెను. సి. వి. పద్మనాభాచారి బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. నాయకుల భాయాపటము పూలదండలచే నలంకరింపబడి సభ కర్ర భాగమున నుంపబడెను. ఆంగ్లభాషలోను, ద్రవిడమునను ఉపన్యాసము లియ్యబడెను.

గుంటూరులో ఆభినందనోత్సవములు.

నిన్న (18-9-1917) మధ్యాహ్నము ఈ శుభవర్తమానము చేరినది. ప్రజలు అత్యుత్సాహభరితులై ఆరగంటసేపులో వెల కొలిది పోగుపడిరి. ఒక మైలు పొడుగున మారేగింపు సాగినది. అత్యధికోత్సాహముతో పురపీఠులం దూరేగింపు సాగినది. పంచదారను పంచి పెట్టిరి. చలమయ్య గారి సత్రమునందు భావనాచారి గారి ఆధ్యక్షత క్రింద గొప్పసభ జరిగినది. 5000-యంది సభయుండుండిరి. బంకించంద్రుని వందేమాతరగీతమును మొదలు కుబ్జారావుగారు పాడిరి. పలు పురు గంభీరోపన్యాసముల నొసంగిరి. మువ్వగు నాయకుల విమోచనమునకును వందనములను తెలుపుటకును మహమ్మదాలీ షేకతాలీ గార్లను ఇతరులను వెంటనే వదలవలెనని కోరుటకును హోమురాలు లభించువరకును ఆంధోశనమును జరుపుటకును తీర్మానములు చేయబడెను. (తంతువార్త)

సంయుక్త రాష్ట్రములు

బిసెంటు, అరండేలు, వాడియాగార్లకు నిర్బంధవాస శిక్ష విమోచనమైనదనుసంగతి ఉదయము 10 గంటలకు లక్ష్యుణు పురికి తెలిసెను. పౌరులు అత్యుత్సాహవంతయును నూచించుటకు పండిత జగత్తా నాయకుగారును పండిత గోల్ల నాథమిసాగా రును, మా॥ సయ్యగు వశీరహుస్సేనుగారును పెద్ద సభ నాహ్వనించిరి. బుధవారము నాటి రాత్రి నగరమునందంతటను దేవీభ్య మానముగ దీపముల వెలిగించుట కేర్పాటులు గావించబడెను. ఇట్టి సభలను, దీపాలంకారములను రాష్ట్రమునందలి యితర ప్రదేశములందును జేయగోరుచు గోకర్ణ నాథమిసాగారు 80 తంతువార్తల సంపిరి.

లక్ష్యుణు పురజనుల సంఘమువారును, హోమురాలు సంఘమువారును గలసి పండిత జగత్తా నాయకుగారి యజమాన్యమున పెద్దసభను గావించి యీ క్రింది తీర్మానముల జేసిరి. (1) లక్ష్యుణు పురజనసంఘమువారును, హోమురాలు సంఘమువారును, బిసెంటు, అరండేలు, వాడియాగార్లను విడచిపెట్టుటకును తమకు గలిగిన యర్హతకానందముల తెలుపుచు వారి దేశము నిమిత్తము గావించిన అత్యుత్సాహ సహకార్యములకు తమ కృతజ్ఞతను తెలియచుచున్నారు. (2) వీరి ముగ్గురను విడచుటకును నీ రెండుసంఘములవారును తమకు గలిగిన హృదయపూర్వక సంతోషమును హిందూదేశ కార్యదర్శిగారికిని రాజ ప్రతినిధిగారికిని తెలుపుచున్నారు. ఈ తీర్మానమును కార్యదర్శిగారికిని, రాజప్రతినిధిగారికిని పంపించుటకు గూడ తీర్మానము చేయబడెను.

WANTED.

The readers of this paper to read our publication of G. W. Reynolds "Coral Island" printed in bold types, in 4 Volumes. Price As. 12 per volume. [892] MITARANGA & Co, MADRAS.

త్వరపడుడు! వెల 10 అణాలు. చక్కని వరల్! కలభాషిణి విజయ సేన :- దీనిని గురించి మేముయు చెప్పవచ్చులేదు. ఇది శ్రీపురుషు లిరువురును చదువదగినది. కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే వారకును. వ్యవహార చంద్రిక :- ఇది వ్రాసు మునఁపు, కరణము, గొప్పరైతులు, వ్యాపారులు మొదలగు వారందరికి అనుకూలముగా నుండుటకు నూన్ ఆప్టు ననుసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. పక్షియొక్క సహాయము అక్కరలేదు. దీనిలోనుండు విషయములను వ్రాయుటకు స్థలము లేదు. వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ అండే రావుజీ, (893) కృష్ణచనాయుని ఆగ్రహారం, మద్రాసు.

మద్రాసు పాపరుల అభినందనసభ

అనిలిసెంటు అగ్రండ్ల వాడియా గార్లు విమోచితులైరను శుభవార్త నిన్న పగలు 10 గంటలకు తెలిసినది. కర ప్రతములు పంచిపెట్టబడెను. ప్రకటన ప్రతములు గోడల కంటించబడెను. హోమయూలు పాపుతోడములచే నలంకరింపబడెను. పంచదాగ ఎల్లగతులు పంచి పెట్టబడెను. నిన్న సాయంకాలము 5-30 గంటలకు గోక్షేత్రమునందు సభ జరుపబడెను. సభజరుగుచున్నా వైల్లడియగుటకు తగిన అవకాశము లేకపోయినను 4 గంటలకే సభాభవము ప్రేక్షకులలో నిండిపోయినది. చాలవరస ప్రముఖులు వేదిక నలంకరించిరి. సి. పి. రామస్వామయ్యగారు సర్ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి వధ్యక్షతన విమోచించునటులు నుడివిరి.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు

ఈ దేశ చరిత్రమునందు గతమును నెలల వృత్తాంతమును వ్రాయబడు నపుడు (వ్రాయబడుట నిశ్చయము) ఈ దేశముయొక్క సంవిధాన విస్తీర్ణమునందు బిసెంటు అగ్రండ్ల వాడియా గార్లు విమోచనము యొక్క విషయము గ వ్రాయబడుట నిశ్చయము. విషయములు విమోచకరములగు గనంబడిన తిరిగి ఆకాశమునలు కానరాని గడియయంగు ఉద్యమ వ్యాయస్థాపనాధ్యక్షులు సర్ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నడుముగట్టి నిలువబడినవ్యక్తుల వినియోగించి పనిచేసిరి. ఆంధ్రోళనము ప్రారంభింపబడి ప్రతిపక్షమునను ప్రతిపక్షమునను వ్యాపించుటచే నేటికి పునరుత్థములు సిద్ధించినవి. నేకుబీసెంటు అగ్రండ్ల వాడియా గార్లు ప్రకటించుటకు మనమిచట సమావేశమైతిమి. కాంతములో భంగములేకుండ కాత్త్రువృత్తిరేకము కాకుండ నాంధ్రోళన మొనరించిన నే భావికాలమున మనకు నభివృద్ధి చేకూరగలను. ఎన్నియో సందియములు తొందరలు కలవరములు కలిగినను చివరకు ఇండియా దొరతనమువారు అనిలిసెంటు అగ్రండ్ల వాడియా గార్లును వదలుట కుత్తరు వొసంగిరి. ఈయనో సభకు సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారే అధ్యక్షతనహింప నర్హులుగాని ఈ తీర్మానము నుపపాదించవలదని వారు నా కాజ్ఞానోసంగిరి. అయినను అవిధేయుడ ననిపించుకొనుటకు సంసిద్ధుడనై నేను వారియానతి నీ విషయమున పాటింపకుండుటకు సంసిద్ధుడనైతిని రామస్వామయ్యగారు నుడివిరి. స్వదేశీయములను ప్రతికా సంపాదకులు ఏ. రంగస్వామయ్యగారు ఆ తీర్మానమును బలపరచిరి. పిమ్మట డాక్టరు గారు లేవగానే 10-15 నిమిషములవరకు విరామములేకుండ కరతాళ భవములు చెలగినవి.

సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు.

మనకుజ్ఞాపకమున్నంతవఱకు ఈ దేశభక్తుల విమోచనము కంటే నింతవిషయము వేరొక్కటి లేదు. ఇదికేవలము కాత్రియాంధ్రోళనము కలననే చేకూరినది. నేను రామస్వామయ్యగారికి లేఖనువ్రాసిననాడు దీక్షతో మనము పనిప్రారంభించిన నాడు దిగంతము లంధికారబంధములనుగనుండు. కఠికాసనములు చెరుగుచుండెను. మన గాజపక్షి విస్తీర్ణింపబడవలెనని ఆట్రు లుండినను మూడు నెలలలో కటికచీకటులువిరిసి పొదామిని ప్రకాశము దృగ్గోచరమయ్యెను. ఈ మూర్ఖులన మనము గ్రహింపగలిగిన దొక్కటి కలను బ్రిటిషుదేశీయులు వ్యామోకదృక్పథులను విషయము ధ్రువముగ స్పష్టము నైనది. ఆంగ్లో యిండియనులును వారిపత్రికలును నిన్నవరకునుగూడ విపరీతముగ బెడరించుచుండినను, ఇట్టి చిత్రచక్రము జరుగుచుండిన బ్రిటిషుదేశీయుల విజ్ఞానవిధానములకు మనము సంపూర్ణముగ కృతజ్ఞులము కావలెను. విజితులగు వైరులపట్ల మీరు అనవసరోత్సాహ ప్రగర్తనముల నావంతయును కనుబగవరాదు. బ్రిటిషుదొరతనము వారొనరించిన ఈ కార్యము సామ్రాజ్యమునకును ఆంగ్లజాతికిని సార్వభౌమునకును మనకును లాభకరమును కీర్తికరము నైయున్నది. వివిధభాషలను జాతులను మతములను గల 38 కోట్ల ప్రజలకు త్యాగమును శ్రమయును కలుగకుండ స్వరాజ్యము లభింపనేరదుఅని డాక్టరు సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నుడివిరి.

దివానుబహదూరు కేశవపిళ్లగారు.

ఎట్టిమరతులను విధింపకుండ బిసెంటు అగ్రండ్ల వాడియా గార్లు మున్నగువానిని నిష్పంధనాసములనుండి వదలుటలో ఈ దేశమునందును ఆంగ్ల దేశమునందును గల దొరతనమువారనలంబించిన దీర్ఘాలోచనముతో గూడిన ఏర్పాటునకు ఈ సభ వారు చాల సంకల్పమును వెలిబుచ్చుచున్నారు అను నీ మొదటి తీర్మానము నుపపాదించుచు పిళ్లగా

రిటుల నుడివిరి. బిసెంటు అగ్రండ్ల వాడియా గార్లును వదలుటయందు అధికారులు చూపిన రాజనీతిజ్ఞతవలన బ్రిటిషుదొరతనమువారి గౌరవ మతిశయించినది. నేను సంతోష దినము. ఈ దేశమునందు భాగములలోను వివిధమైన పట్టుదల ప్రకటనయ్యెను. ఈ దేశభక్తులను కనుబట్టి బ్రిటిషువారికి గల వ్యాయపక్షసాతమును నున్వృక్తమైనది. మన యువ్యమును సఫలమైనది. కాత్రియాంధ్రోళనము సంపూర్ణము మును బడెననిది. పాపస్వయంకు భారతీయులనర్హులని ప్రతికూలు గాంధోళనము చేయుచునేయుండును. మనము దొరతనమువారికి కృతజ్ఞులము. ఆంగ్లప్రజా స్వామ్యవాదుల విజ్ఞత విజయము నొందుట సంతోషప్రదము. మనము బ్రిటిషువారి వ్యాయపక్షనములపై నే విశ్వాసముంచగలెను. గతమునకు చింతింప పనిలేదు. అని పిళ్లగారు నుడివిరి.

దివాను బహదూరు ఎల్. ఏ. గోవింద గాఢురయ్యగారు.

అయ్యగారి తీర్మానము ననువదించిరి. ఈ ముగ్గురు మహానీయుల విశుదలకును మనకు సంతోషమును తెలుపవలసియున్నాము. మన నుండగము నేకగ్రీనముగ నేకముఖమై పని చేయుటయే విజయసాధకమైనది. దొరతనమువారు చేసిన ప్రకటనమునందు నిష్పంధిత నాయకుల మర్యాదకు తగిన గౌరవ వాచకములను వాడియుండ దగినది. ఇండియా దొరతనము వారి నూచనమైన నే చెన్నపురి దొరతనము వారి యుత్తరువుల మెసంగిని ప్రకటించబడినది. ఇది చెన్నపురి దొరతనమువారు పట్టు బలహీనతగ కనబడక పోయి. వెనుకటి కంటే గాఢ నిశ్చయముతో మనము పనిచేయు దీక్షతో నిచట సమావేశమైతిమి. అని గోవింద గాఢురయ్యగారు చెప్పిరి.

సప్తరు హుస్సేనుగారు.

అనిలిసెంటు గాఢురయ్యగారి పాటు మహామృదాలీ శూక తాలీగార్లు గూడ వదలబడియుండును. వారి విశుదలకు మహామృదీయు లందగు నపారముదమును పొందియుండును. సంయోగబలమున కసాధ్యమేదిగూ లేదనుట కిదియొక నిదర్శనము. వెనుక మహామృదాలీ సోదరుల విమోచనమునకు దేశమునందలి మహామృదీయు లందగును పనిచేసిన మలాధము కలుగలేదు. ఇప్పుడు హిందువులును మహామృదీయులును కలసిపనిచేయుటచే మలభముగ పనిజరిగినది. గాననే మనము కలసి పనిచేయుటవలన చాలలాభము కలుగునని స్పష్టమైనదని మీరు నుడివిరి.

లాడు గోవిందనాసుగారు.

నేను మార్వారీలు గుజరాతీలు బాంకరలు మున్నగు వారి పక్షమున సంకల్పమును వెలిబుచ్చుచున్నానని దాసుగారు నుడివిరి. దాసుగారు భూస్వాములగు ప్రభుకోటికిగూడ ప్రతి నిధులని అధ్యక్షులు నుడివిరి.

జి. ఎం. కృష్ణస్వామయ్యగారు

మన నాయకుల విమోచనమునకు ముఖ్య కారకులు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు. భారతదేశ పితామహులగు దాదాభాయి నౌరోజీగార్యంతులైరి. ఆందులకు సంతాపములు వెల్లడించుట జరిగినది. ఇప్పుడు వారి స్థానమున మరియొకరి నభిషేకింప వలసిన శుభ సుహృద్ము చేకూరినది. ఇది అభిషేకమయము అని మీరు నుడివిరి.

కేశవచారిగారు

పిమ్మట కేశవచారిగారు అనమున గంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి. సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు బిసెంటు గాఢురయ్యగారికి పుత్రము లగు కక్కాడించిరి. తీర్మాన మేగ్రీనముగ నంగీకరింపబడినది.

తిలాంగుగారు

ఈ సభవారు బిసెంటు అగ్రండ్ల వాడియా గార్లును వందనము లర్పించుచున్నారను తీర్మానమును తిలాంగుగారు పరపాదించిరి. నేను ఈ తీర్మానముతో నేకీభవించక పోనుగాని నేనే నీని వ్రాసినివో సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికి మొదట వందనములను తెలుపవలె నని వ్రాసియుండును. అనిలిసెంటు గాఢురయ్యగారికి రాజకీయములు నిత్యకృత్యములైనవి. ఆ మెకు ఆత్మకృతి అధికముగ నుండుటచే ఆమె రాజకీయములందు కల్పించుకొనుటవలన రాజకీయాంధ్రోళనము బలోపేతమైనది. ఇట్టి ఆత్మకృతి విజ్ఞానమును గలవా రింకొకరు మూత్రమె మన దేశమున గలరు. వారు మహాత్మ్యంధిగారు. వారు గూడ రాజకీయములలో పనిని ప్రారంభించినవో రాజకీయములు సంపూర్ణ బలోపేతములు ను పూతయులును కాగలవు. అనిలిసెంటు గాఢురయ్యగారు సర్వగౌరవములకును పాత్రులు. అగ్రండ్ల వాడియా గార్లు త్రవనమున నాయకులను మనమెట్లునుంపవలెనో మనకుచాటియున్నారు. ప్రహ

నాయకుల భర్తయులు అనిలిసెంటు గాఢురయ్య నాయకుల ననుసరింప వలసిన విధానమును అగ్రండ్ల వాడియా గార్లును మనకు తెలిపియుంటుంటే వారు మనవందనములకు పాత్రులు అని తిలాంగు గారు నుడివిరి. ఈ తీర్మానమును కొండ వేంకట పుయ్యపంతులు గారు రక్షవదించిరి.

కొండ వేంకటపుయ్యపంతులు గారు.

నేను ఆనందసముయము మంచి ఉత్సాహ సముయము. మనము చేసిన కార్యము సఫలమయినందులకు మన సంతోషమును వెలిబుచ్చుటకై సమావేశమయి వాము. అన్యదేశమునుండి వచ్చి స్వలాభమును గోరిక, భవము వాసింపక మన హిందూదేశము కొరకును మనలాభములకొరకును పాటుపడి తమ సర్వస్వమును ధారపోసి యదేశే సేవ చేసినందులకు ప్రవాసశిక్షనుండి వదలి పెట్టబడిన బిసెంటు గాఢురయ్య వాడియా అగ్రండ్ల వాడియా గార్లు మనయొక్క అభినందనములను మనము తెలుపవలయును. 'మన ప్రతిపక్షులకు' గలిగిన ఆకాభంగమును గురించి విస్తారము మాట్లాడుట అవసరము లేదు. ఇంగ్లీషు వారి ప్ర ప్రభుమనున 1600 వ సంవత్సరము లో ఇండియా కు వచ్చినది మొదలు ఇప్పటివరకు వారు చేసిన మహోపకారము లన్నిటిలోను ఎక్కువ గొప్పది, విలువగలిగినది ఏదన వారు మనలకు సేప్పించిన పాశ్చాత్యవిద్యయే. బిసెంటు గాఢురయ్య నూతన రాజకీయాంధ్రోళనమును గనిపెట్టి ప్రజలయొక్క అజ్ఞానాంధకారబంధమును బ్రద్దుకొట్టినది. మనమందఱమును సాత్వికనిరోధము నలంబించక మునుపే బిసెంటు గాఢురయ్య విశుదల గాబడుట సంతోషప్రదము. మాంటేగు గారు ఇప్పుడు హిందూదేశమునకు రానున్నారు. బృహస్పతి మనలకు మంచి ఉత్తమ స్థానమునందున్నాడు ఈ తరుణము తిప్పినమనకు నరల నిట్టి తిరుణము రాదు. కాబట్టి యిప్పుడు మనకు కావలసిన సుస్కరణములనుగురించి ఆలోచించి నిర్ధయగా నుండవలెను. సక్రమాంధ్రోళనమును దేశమునందంతట వ్యాపింపజేయవలెనని మీరు నుడివిరి.

గా. హరిసర్వోత్తమ రావు గారు.

హరిసర్వోత్తమ రావు గారు గూడ నీ తీర్మానము ననువదించుచు నాంధ్రమున నుపవర్ణించిరి. ప్రాచీనులకును నవీనులకును మితవాదులకును సాత్వికవాదులకును యువకులకును వృద్ధులకును అనిలిసెంటు గాఢురయ్యయ్యము కలిగించుటచే మీరు చేసిన దేశసేవ అద్వితీయము. ఇట్టి మహోపకారమును వెనుకటి వారెవ్వరును చేయజాలకపోయిరిని మీరు నుడివిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడె. గోపాలస్వామి మొదలగు గాఢభక్తులకు వందనముల కర్పించిరి.

అన్యక్షుని ఆంత్యోపన్యాసము

ఇచట పులుపురు నన్ను గూర్చి అతిశయముగ నుడివిరి. నాకు బిసెంటు గాఢురయ్యకు లేఖవ్రాసినను "మహారా" అని సంబోధించియే వ్రాసెదరు. నా కామెపట్ల నట్టి సంపూర్ణ మాత్సర్యక్షియే గలదు. 31 వత్సరములక్రితము రాజమహేంద్రవరమున నాయకు యువస్వామమును విననపుడే నా కామె మహాభావురాలని గోచరించినది. తదాదిగానే నామె యావతిని గిరసావహించుచున్నాను. నేను నాయకత్వమును బూతు తలంపుతో నా లేఖను వ్రాయలేదు. నా విధిని నెరవేర్చుటకు నేను గడంగితిని. సురేంద్రనాథ బెన్సీ గారు బంగాళమునకు మకుటములేని మహిషాసునికొందరు స్తుతిచుటయు ఆంగ్లో యిండియనుపత్రికలు పరిహసించుటయు జరిగినది. ఆ ముక అప్పుటికి యావనమందుండుట చేకొలుపు సఫలించినను భరింపగలుగుదును. నేను పతితోత్తమాగుడనగు కత్తవృద్ధుడను. నాకు తెల్లని తొమాగయే భారమునన్నుది మీరు భారతి పితామహాదీపముల చేసెను లాలించితిరి. నన్ను గూర్చిగూడ ఆంగ్లో యిండియను పత్రికలు పరిహసించి వ్రాయబూనవని తలంచెదను. అని అధ్యక్షులునుడివిరి. వందేమాతగ ధ్యానములును మాంటేగు బిసెంటు గాఢురయ్య వాడియా అగ్రండ్ల సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు తిలాంగు గాఢురయ్య ధ్యానములును చెలగినది.

ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజనసభ

ఈ నెల 30 వ తేదీ ఆదివారమునాడు బెజవాడలో ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజనసభ జరుగును. వివిధసంఘముల ప్రతినిధులు చాల నుండి సన్మానసంఘముగ నేర్పడిరి. ఏర్పాటులు చురుకుగా జరుపబడుచున్నవి. ప్రతినిధుల రుసుము రు. 2-0-0 లు భోజనవ్యయములను ప్రత్యేకముగ భరింపవలెను. బస లుడితముగ నియ్యబడును. నుండలములవారు ప్రతినిధులను విమోచించి వారి పట్టికలను వెంటనే సంఘ కార్యదర్శులకు పంపవలెను. అని సంఘ కార్యదర్శులు నేకు బెజవాడ నుండి తెలిపిరి. (తంతివార్త)

THE GREAT WAR

King Holds Investiture at Glasgow

General Smuts on Germany's Exhaustion

Germany Regrets Luxburg's Methods

Costa Rica Breaks of Diplomatic Relations with Germany

[Reuter's Agency]

Sweden

Luxburg Affair. Germany's Regret.

LONDON, September 18.
STOCKHOLM.—It is officially announced that Germany has expressed her deep regret for what she describes as annoyance caused to Sweden by the Luxburg affair.

Argentina

Luxburg's Treachery. Further Charges.

LONDON, September 18.
BUENOSAIRES.—A Semi-Official statement declares that in addition to using the Swedish Legation for the transmission of messages Count Luxburg tried to induce an Argentine official "to commit a serious and treasonable offence" the nature of which cannot yet be revealed. It is expected that Count Luxburg will leave on the 28th inst.

Costa Rica & Germany. Diplomatic Relations Broken.

LONDON, September 18.
SAN JOSE.—Costa Rica has broken off diplomatic relation with Germany. The President has discovered that German residents have been conspiring against the Government and several have been arrested. All Germans in Costa Rica ports have been ordered to be interned.

Germany Disapproves

Luxburg Telegrams.

LONDON, September 18.
BUENOSAIRES.—Argentine Minister in Berlin telegraphs that German Under-Secretary for Foreign Affairs has declared that Germany regrets the Luxburg affair and disapproves Luxburg telegrams. The Argentine Government considers that the above declaration is insufficient and awaits a formal note.

Russia

Excesses of Troops. Lynch Law Prevails.

LONDON, September 18.
PETROGRAD.—M. Kerensky and Ministers of War and Marine have gone to headquarters. It transpires that there have been other excesses at Vibroz besides those already mentioned. Soldiers beat and threw into the river most of the Staff of Corps. It is semi-officially stated that 22 Officers were killed and 60 are missing. The Council of Soldiers and Workmen's delegates is appealing to troops and people to refrain from Lynch Law.

Germany

Regency Council for Poland.

LONDON, September 18.
An Austro-German decree announces the forthcoming inauguration of the Regency Council for Poland but real power will remain in the hands of Austrians and Germans through the Governor-General.

Slaughter of All Pigs Proposed. For Want of Oats.

German Food Dept's Announcement.

LONDON, September 18.
ZURICH.—The German Food Department announces that no barley will be distributed in the winter for the feeding of pigs as bad crops of oats will barely suffice to feed the army horses and barley must be used as human food. The Department proposes the slaughter of all pigs over thirty pounds leaving only a few breeders.

Peace Offers Canard.

Much Discussed in Germany.

ALLAHABAD, September 18.
LONDON, September 17th:—Rumours are being persistently circulated in Germany that the Allies have made peace overtures. This is officially denied. The "KOLNISCHE V LKSZEITUNG'S" Berlin correspondent says that the peace offers of Germany's enemies are being discussed at every political bench and table and con-

cludes: A year ago we could only contend with our enemies as to whether Belgium and Northern France should come under Germany's hand and in what form. To-day after a step by step retreat we have got so far that we must discuss whether Alsace-Lorraine shall remain with Germany or not.—("Pioneer")

Germany's Man Power. Proof of Shortage.

LONDON, September 18.
A correspondent of the "Temps" at the British front, in a statement regarding the enemy's shortage of effectives declares there is incontestable proof that the strength of German companies of infantry in certain sectors varies from forty to sixty men and that the shortage is compensated by additional machine-guns.

Germany's War Policy. Severe Criticism by Hungarians.

ALLAHABAD, September 18.
LONDON, September 17th.—The Amsterdam correspondent of the Central News Agency mentions the appearance in the Hungarian press of an article severely criticising Germany's attitude and cites one by the well known Hungarian author Biri, who points out that until 1901 Britain vainly sought Germany's friendship. Later she found with France and Russia the friendship that Germany had refused during the Morocco difficulties. It was clear that Germany's policy was a war policy. Britain proved at the Hague Conference that her policy was a peaceful one. The article concludes by saying that Germany must deprive of power all those who are a danger to the country.—("Pioneer").

Great Britain

The King at Glasgow. "We are Doing Our Best".

LONDON, September 18.
The King at Glasgow to-day made an extensive tour of shipyards and engineering works. Conversing with an iron turner, the King expressed pleasure that fewer ships were being submarined and said "We look to you to give us ships". The iron turner replied, "we are doing our best".

Investiture Ceremony at Glasgow.

LONDON, September 18.
Eighty thousand persons were present at the investiture in Ibrox Park where three Victoria Crosses and other war decorations and Orders of the British Empire were conferred upon 143 persons. Recipients of the Order of the British Empire included Lord Strathclyde who received the Grand Cross. Lizzie Robinson, a munition worker, received a medal for heroism at work.

General Smuts Interviewed. GERMANY'S EXHAUSTION. The Conditions of Peace.

LONDON, September 18.
PARIS.—Interviewed by a representative of the "Le Journal" in London General Smuts referring to Germany's present position said "She has little or no improvement to hope for. Can one doubt on the other hand the growing feelings of terror which possesses her as she sees nations range themselves side by side against her? Her food problem is becoming daily more and more acute, her economic future is hopelessly compromised and her name more and more detested. In short she is faced by the prospect of being strangled to death unless the Entente reopens the doors of the world to her. What does the future offer her even on the impossible hypothesis of a reversal of the military situation? There is nothing that Germany longs for more ardently than peace. All her people feel that their position is desperate. But before thinking of peace we must be certain of having finished with military imperialism. Before accepting any peace those charged with the destinies of nations should give serious reflection to the terms, for, on the peace that we sign will depend for a generation the peace and future of the whole world. The stake is the largest that the human race ever played for. Patience and confidence are all we now need in order to be certain of gaining it. This war is a

War of Machinery.

Instructed by experience we have adopted tactics which may not be very showy but the results of which are mathematically certain. Tactics, consist in progressing by advances strictly limited on ground rendered impossi-

TELEGRAMS.

ble to hold by the superiority of our artillery. These tactics cost us the minimum and inflict the maximum losses on the enemy. If the public understand these methods and their success there is no more any question regarding winning. To-day we have won and the Germans know it quite well. The final result of persistent pressure by our army is well anticipated in Germany in spite of reassuring communiques. Germany's military victories in the East cannot make up for defeat in a world sense. Hence Germany's desire for peace, but in spite of horrors and carnage we must continue till the lesson is graven deep in the heart of the German people.

Fishing Boat Owners. And Government.

LONDON, September 18.
YMULDEN.—Fishing boat owners have now accepted the British offer to indemnify them if they lay up thirty-five per cent of their boats for two months during which not more than two thousand tons of fish shall be exported to Germany.

Robbery of Aeroplane Plans. A Greek Arrested.

LONDON, September 18.
A sensational robbery of aeroplane plans from London builders has resulted in the arrest of a Greek after the discovery of the missing documents in the cloakroom of a Tube station.

Committed For Trial.

LONDON, September 18.
A Greek whose name is Cokinaki has been committed for trial at Bow Street on a charge of stealing aeroplane plans.

I. C. S. Examination. Headmasters and Lower Age Limit.

LONDON, September 18.
A Conference of Headmasters has unanimously passed a resolution regretting the recommendation of the Public Services Commission in favour of lowering the age limit for the Indian Civil Service examination and strongly urging that, if the Government has decided to lower the age, no candidate should be admitted to the examination under the age of eighteen nor without a school certificate or similar qualification.

Honours for War Services. Indian Army Officers Rewarded.

LONDON, September 18.
The "Gazette" announces that the C. M. G. has been awarded for valuable services in the war to Lieutenant-Walker Daly Jones and Godfrey Collins, and the Colonel D. S. O. to the Indian Army Officers Lieut.-Colonel Thomas Timbrell, Major Robert Lloyd, and Evelyn Raymond, and Captains Charles Cahusa, John Douglas Crawford, and Frederick Townsend. There are also several promotions to the Brevet Rank, including Major R. M. Carter to be Brevet Lieut.-Colonel.

Meat Sales in London.

Maximum Prices to be Enforced.

LONDON, September 18.
Lord Rhonda, receiving a deputation of butchers, said that maximum prices would be strictly enforced, and high prices were largely due to competition among the butchers themselves.

The Silver Shortage.

LONDON, September 18.
The issue of five-shilling notes is foreshadowed owing to the shortage of silver.

Sale of Tea.

LONDON, September 11.
The Tea Control Committee has notified the trade that tea of the highest class must only be resold at cost price plus brokerage. It is expected that this will help to keep down prices of best teas. Only 6953 packages were available at Indian sales yesterday. A good deal of poorer tea which had been withdrawn from previous sales was included.

Death of William Leith, late Chief Magistrate of Calcutta, is announced.

France

Disloyal Transactions.

Deputy's Suspected Dealings with Enemy.

LONDON, September 18.
PARIS.—The President of the Chamber has instituted an enquiry regarding the action of Deputy Turmel, who is suspected of dealings with the enemy. M. Turmel has been requested to explain the possession of a thousand pounds in Swiss bank-notes. Investigations have revealed the recent sales of several thousands of oxen destined for Germany. Further proceeding will be instituted.

Holland

Dutch Parliament Meets.

Queen's Speech.

LONDON, September 18.
THE HAGUE.—The Queen's speech at the opening of the States-General says: Prospects for coming winter are not very satisfactory. Attempts have been made from different sides to end the war, but without success. We

TELEGRAMS.

continue ready to ward of any possible transgressions against our neutrality. It is becoming continually more difficult to supply people with necessities of life and raw material. Traffic with our Colonies is being increasingly hampered. For the necessary export of Indian products requisite tonnage is lacking. While adequate and necessary exports from elsewhere are impossible. Collaboration of all classes is more than ever essential in order to maintain ourselves amidst the growing distress of Nations.

Norway

Espionage Plot Discovered.

Four Germans Arrested.

LONDON, September 18. COPENHAGEN.—The authorities have discovered another espionage plot and four Germans have been arrested.

Spain

Industrial Mobilisation.

LONDON, September 18. MADRID.—The Cabinet has decided a big increase in the artillery and the establishment of an organization for industrial mobilisation.

America

To Conserve Supplies.

U. S. Limits Exports.

LONDON, September 18. NEW YORK.—In order to conserve supplies the Export's Board has issued an order practically prohibiting the export of wheat flour, sugar, butter, cotton, lint, iron, steel, and many chemicals unless for actual war purposes.

French Front

Latest French Communique.

LONDON, September 18. The French Communique says:—South of Lamiette after a violent bombardment an hostile detachment approached our lines near Neufchâtel Road. A sharp fight ensued in our advanced trenches from which enemy was completely repulsed with appreciable loss. We took prisoners.

Heavy Cannonades in Flanders.

Intense Firing on French Front.

LONDON, September 18. A wireless German official message says:—The artillery duel in Flanders has increased and several times there has been very violent drum-fire. Artillery fire had also been intense on the Aisne, in Champagne, and at Verdun.

British Front

LONDON, September 18. Marshal Haig's communique this afternoon reports only patrol encounters in the Ypres Sector.

Russian Front

LONDON, September 18. The Russian Communique says:—Our advanced guards are continuously resisting enemy in the Riga Region progressing at some points.

Russian Wireless communique says:—We occupied the wood northward of Friedland. Rumanians captured fortified positions in the region of Varnitza.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

Imperial Legislative Council.

The Resolutions.

SIMLA, September 18. The following resolutions are tabled for discussion at meetings of the Imperial Legislative Council on the 20th and 21st instant:—Rao Bahadur B. N. Sarma to move:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government do not accept the recommendations of the majority of the Public Services Commissioners that the nature of British responsibility for the good governance of India requires the employment in the higher ranks of the Indian Civil Service and the Police Department of a preponderating proportion of British officers.

Simultaneous Examinations

Pundit Madan Mohan Malaviya to move:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India should move the Secretary of State to arrange that the examination for the Indian Civil Service should henceforth be held simultaneously in India and in England the successful candidates being classified on list according to merit.

An Alternative Resolution.

is to be moved if the above is negatived:—The Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India should move the Secretary of State that in case it be decided that a certain proportion of the Indian Civil Service officers recruited every year should be elected on the result of a competitive examination held for that purpose in India that proportion should not be less than one half of the total number of the posts included in the cadre of the Indian Civil Service and not one fourth as recommended by the Public Services Commission.

This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State that the age limits for the Indian Civil Service examination should not be reduced as recommended by the Public Services Commission.

No Increase in Salaries be given to I. C. S.

This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State for India that no changes should be made in accordance with any of the recommendations of the Public Services Commission in the scale of salaries or in the rules relating to the annuities fixed for members of the Indian Civil Service which would throw any additional burden on the revenues of India.

This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State for India that the recommendation of the Public Services Commission should not be given effect to.

Indian History and Persian.

That this Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State for India that Indian history and Persian should be included among the subjects in which candidates for the Indian Civil Service may be examined.

Indian Police Service.

Pundit Madan Mohan Malaviya will move:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that Government of India should request the Secretary of State for India (1) to abrogate the rule which requires that candidates for the examination for the Indian Police Service shall be of pure European descent, (2) to sanction the holding of the said examination simultaneously in England and in India, (3) to raise the age limits for the examination for admission into the Indian Police Service from 19-21 to 21-23, (4) that the pensions and salaries of the officers of the Indian Police Service should not be enhanced as recommended by the Public Services Commission.

The Provincial Civil Service.

Mr. Srinivasa Sastry to move:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that four-fifths of the vacancies in the executive branch of the Provincial Civil Service should be recruited by means of an open competition.

Personnel of Department.

The Hon'ble Mr. B. N. Sarma to move:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the recommendation of the Public Services Commission that there are grounds of policy for an admixture of both western and eastern elements in the personnel in the Department of Education, Military, Finance, Medicine, Telegraphs, Engineering, Public Works, Railways, Engineering, and traffic be not accepted, that the sole basis of recruitment be efficiency and that the best available men be secured for such services wherever they may be found.

Imperial and Provincial Educational Services

Mr. Srinivasa Sastry to move:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State for India that the Imperial and Provincial Educational Services should be amalgamated and recruited as a rule in India.

Increase in Pensions and Salaries

This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State for India that the recommendation of the Public Services Commission to increase the pensions and salaries of the members of the Indian Educational service should not be given effect to and that the scale of salaries should be revised so as not to be higher than necessary to secure recruits with the required qualifications in India.

Technical and Scientific Services.

This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State for India (a) that as recommended by the Public Services Commission the technical and scientific services should be recruited entirely in India and that in order to secure officers with the necessary technical knowledge a determined and immediate effort should be made to provide better educational opportunities in India. (b) That steps should be taken to discontinue recruitment for the technical and scientific services in Europe within a period of ten years. (c) That pending the development of educational facilities in India promising candidates should be sent to Europe for study at the expense of the State and appointed to the higher posts if they succeed in obtaining the necessary technical qualifications. (d) That in order that technical institutions in India may attract from the first a suitable type of candidates an undertaking should be given by the Government that not less than one half of the recruits shall be chosen from their alumni. This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the salaries of European Officers in the scientific and technical services should not be enhanced.

Public Works and Engineering Departments

This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State for India that the recruitment for posts open to civilians in the Public Works Department and engineering branch of the Railway Department should within a reasonable period of time be made wholly in India. This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State for India that maximum pension limit fixed for officers recruited in Europe should not be increased.

The Civil Medical Service.

This Council recommends to the Governor-General-in-Council that (1) a civil medical service should be constituted which should be wholly independent of the medical organisation of the Indian army (2) the higher medical posts which are at present recruited for from the Indian Medical service should be transferred to the civil medical service and (3) Civil Medical Service should be recruited from the civil medical officers and the independent medical profession.

The Indian Medical Service.

This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the salaries of officers of the Indian Medical Service employed on civil duty should not be enhanced as recommended by the Public Services Commission. This Council recommends to the Governor-General-in-Council that military assistant surgeons should not be given preference over civil assistant surgeons and that not more than one sixth of the higher posts reserved for subordinate medical officers should be given to them.

Services Recruited in India.

This Council recommends to the Governor-General-in-Council (a) that immediate steps should be taken to ensure that Indians shall be appointed to a large majority of posts in the services recruited in India, (b) that the educational qualifications prescribed for admission into these services shall be sufficiently high and the same for all candidates irrespective of their creed or race.

Affairs in Mesopotamia.

House Accommodation.

KARACHI, September 18. Owing to shortage of house accommodation in Basrah and Ashar and to the necessity of discouraging the use of dwelling-houses for the storage of goods, the Military Governor of Basrah has issued an order levying a tax on all dwelling-houses used solely or principally as godowns at half of the rent collected, quarterly, and on houses used partially as godowns in such manner as to prevent their full use as dwellings at a third of the quarterly rent.

Fixed Prices for Dates.

After a conference between the Assistant Director of Local Resources and the leading Nakhla and Merchants of Basrah and Basrah Sanjak, the Political Officer at Basrah has issued an order fixing maximum prices at which this season's date crop should be sold by the growers. Prices for the three main classes are Halaawi—rupees three-thirty; Khadravi—rupees two-eighty; and Sayer—rupees two-forty, per large Basrah Kara.

Calcutta

A Fire in Calcutta.

CALCUTTA, September 18. Yesterday a fire broke out in a chemist's godown in Clive Street. Three men were removing a drum of methylated spirits when some of the contents fell on the floor and at the same time some bottles containing acid broke and coming in contact with the spirits a fire was caused. Three shop assistants were badly burnt, of whom one is lying in hospital in a precarious condition. The fire brigade being informed extinguished the fire and removed the injured men to hospital.

Gang of Dacoits Rounded up.

Tried, Convicted and Punished.

CALCUTTA, September 18. The police succeeded in rounding up a notorious gang of dacoits in Western Bengal who were responsible for a large number of dacoities in the Burdwan, Bhurshum, Hughli, Murshidabad, and Bankura districts. The gang consisted of 35 men, of whom two were made approvers and two acquitted by the Sessions Judge of Burdwan. Of the rest seven were transported for life, while others were sentenced to imprisonment ranging from four to ten years.

Murder of a European Boy.

CALCUTTA, September 18. In connection with the murder of an Anglo-Indian lad Desmond Fomier on Saturday night in Suterkin's Lane, the police found a wet pair of pyjamas and a jersey in the kitchen. The cook told a startling story to the police which led to the arrest of a respectable European of the city. The cook also was apprehended.

Indian War Loan.

CALCUTTA, September 18. Applications to the War Loan received through the Post Office are as under. Figures for Post Office section are up to 12th September and Cash Certificates to 31st August:—

PROVINCES.	POST OFFICE.	CASH CERTIFICATES.	TOTAL.
RS.	RS.	RS.	RS.
Bombay	79,66,950	1,99,74,408	2,79,41,358
Punjab	66,37,600	1,30,81,039	1,97,18,639
Central	49,11,975	1,34,06,353	1,83,18,328
United Provinces	54,94,090	88,66,395	1,43,60,395
Bengal	39,93,100	62,08,928	1,02,02,028
Burma	18,81,375	56,01,235	74,82,610
Madras	20,98,050	25,47,340	46,45,390
Behar & Orissa	12,75,125	26,70,743	39,45,868
Assam	3,35,725	8,87,507	12,23,232

The Punjab and the United Provinces cash certificate figures for the last week of the report are not received.

Total Loan figures:—

Main section:—Rs. 38,36,36,100.

Treasury Bills received in England:—Rs. 11,64,11,600.

Post Office:—Rs. 3,45,93,900.

Cash Certificates:—Rs. 7,23,43,948.

Total ... Rs. 59,69,85,548.

TELEGRAMS.

Published in Calcutta.

The final jute crop forecast published in Calcutta shows an estimated yield of eighty seven and half lakhs bales, being an increase of five lakhs over last year.

The Calcutta Stock Exchange Association have addressed a letter to jute mills managing agents urging splitting of hundred rupee jute ordinary shares into ten rupee shares in the interest of small investors who are becoming increasingly important in the development of the country. The charge would act as a drag upon undue speculation.

Bombay.

Bombay Provincial Co-Operative Conference.

Lord Willingdon's Speech.

PUNE, September 18.

Presiding over the Bombay Provincial Co-operative Conference held to-day at the Council Hall H. E. Lord Willingdon spoke at length on the Co-Operative Movement. His Excellency said that in India they must recognise with gratitude the infinite debt which they owed to the Naval and Military forces of the Empire and the Allies whose sacrifices and valour had enabled them to continue with comparatively little disturbance the works of peace. Among these great works of peace he reckoned the Co-Operative Credit Movement. Lord Willingdon was gratified to observe the rapid progress in all directions since the conference last met. The total number of societies had increased by fifty percent and the number of members and working capital in equal proportion. Such rapid and comprehensive development entailed new problems demanding consideration and solution. Among these were supervision and audit. In these two respects they had to provide against two divergent and equally undesirable tendencies. If these functions were performed by official agency the whole movement would tend to crystallise into a Government department but co-operation could only flourish in an atmosphere of self-reliance, of private initiative and personal endeavour. The motive power must be produced from within and no external machinery could replace it. These elements must be preserved intact. Credit was a vital matter and the failure of any co-operative society whether through slackness, ignorance, imprudence or dishonesty could not be regarded as an isolated misfortune. He recapitulated these facts merely to indicate that he had some appreciation of and much sympathy with the problem. He was interested to learn of the adoption of Burma's method of guaranteeing unions. It was an experiment full of promise. The question of audit was at present under reference to the Government of India and the matter would receive very sympathetic treatment. Continuing Lord Willingdon said:—Among mill hands and others of labouring classes the formation of co-operative societies might achieve much in ameliorating the condition of life and allaying industrial unrest with increasing political economic and educational development of this country. It was already apparent to many that problems of vast dimensions were above the horizon and His Excellency looked to the co-operative principle to help them to anticipate these problems in future.

Burma

The Madras Hindu Association of Burma.

RANGOON, September 18.

A new association called the Madras Hindu Association has been formed here to promote the general welfare of the Madras Hindu community and generally to undertake all measures likely to promote the interests of the community. The President of the Association is Mr. G. Mari Krishna Pillay.

Sind

Cholera in N. India.

KARACHI, September 18.

Cholera is spreading throughout the whole of Upper Sind. Shikarpur is badly infected, the cases reported on the 12th, 13th, and the 14th being 26, 21 and 16 respectively, though it is suspected locally that many cases are unreported. Half of the population have left the town proceeding to Sukkur, Karachi, and other towns and thus probably spreading infection. The Sukkur Municipality have ordered medical inspection at the railway station of passengers arriving from Shikarpur. Other towns infected are Jacobabad, Kota, Suitan, and Larkhana.

Sind News.

Floods.

KARACHI, September 18.

Floods in various parts of Sind have not yet abated. Shikarpur is still surrounded by water and many houses have fallen. The Lady Dufferin Hospital there has been temporarily removed to another building. The Police lines and Inspector's office are under water.

A Libel Action.

An action for libel and defamation, in connection with a letter published in the "DAILY GAZETTE," criticising the speakers of the local Home Rule League meeting has been brought by Mr. Narasingh Bhawanmal, a local League member against Mr. D. F. Webb. The "DAILY GAZETTE" says:—Piquancy is added to the rumour by a further report that whilst the Indian has employed an English lawyer to prosecute his case, the Englishman has instructed an Indian to defend him.

South India

The Release of Mrs. Besant.

Press Comments.

Triumph for Constitutional Agitation.

THE "PUNJABEE."

LAHORE, September 18.

Referring to the orders of release of Mrs. Besant, Messrs Arundale and Wadia the "Punjabi" writes:—The prevailing feeling in the community must be one of gratitude to the Secretary of State and the Government of India for this act of justice which though belated is none the less welcome. That the initiative in this matter has been taken by Mr. Montagu and his Majesty's Government goes without saying, but the Government of India too must have done their part loyally and well. We can well imagine the disappointment which the unconditional release will cause to those who expected even after the Government of India's recent statement either that Mrs. Besant would not be released at all or that a humiliating undertaking would be exacted from her. But they have only themselves to thank for this disappointment. The release of Mrs. Besant and her fellow-workers is a triumph of constitutional agitation, strong, active and organised on which the country has every reason to congratulate itself.

The "Tribune"

It means the triumph of lawful and constitutional agitation in which the whole country from the north of the south and the east to the west had been engaged to obtain the release of the interned and a cancellation to the order applying the Defence Act rules to purposes for which the Act was never meant and to which popular leaders would never have given their consent.

The 'Advocate' of Lucknow

The local 'Advocate' in a leading article announcing the release says:—Whom are we to congratulate except the Home Rulers who with undaunted perseverance stuck to their guns, careless of consequences, and our gratitude is due to that great and noble soul Sir Subramania Iyer who notwithstanding age and weakness put himself at the head of Home Rulers and led them forward as the great lord who sees things that are hidden in the womb of future. Proceeding the 'Advocate' says:—There is a soul of goodness in things evil and Mrs. Besant's internment had not been in vain because it alone is responsible for Mr. Montagu's announcement and arrival and it alone is responsible for the promise of the Viceroy to release all others who had been similarly punished under the Defence Act on account of their methods of political agitation. The paper concludes with an appeal for the release of the detainees in the Punjab and Bengal and of Hasrat Mohani.

Decided to Illuminate the City.

The news of the release of Mrs. Besant was received in the town to-day at about 10 o'clock in the afternoon. The news spread fast throughout the city and great enthusiasm and joy prevailed. A big public meeting to give expression to the satisfaction of the people has been convened by the Hon'ble Pundit Jagat Narain as President of the Peoples Association, the Hon'ble Pundit Gokaran Nath as President of the Home Rule League the Hon'ble Syed Wajir Hasan as Secretary of the All-India Muslim League for to-morrow afternoon at "Rishabam". It has been decided to illuminate the entire city to-morrow (Wednesday) night. Thirty telegrams commiserating the news of release have been sent to the various muffled stations in the United Provinces by the Hon'ble Pundit Gokaran Nath Mirza asking them to hold similar meetings and illuminations.

The Joy of the U. P.

LUCKNOW, September 18.

At a joint meeting of the Lucknow Peoples Association and the Home Rule League presided over by the Hon'ble Pundit Jagat Narain the following resolutions were unanimously passed:—(1) That members of the Peoples Association and the Home Rule League, Lucknow, express their feelings of intense joy and satisfaction at the release of Mrs. Besant, Messrs. Arundale and Wadia and record their sense of gratitude for their noble sacrifices for the country's cause. (2) Resolved further that grateful thanks of the Association and of the League be conveyed to the Secretary of State and the Government of India for the release of Mrs. Besant, Messrs. Arundale and Wadia and that this resolution be communicated by cable to the Right Hon'ble Mr. Montagu and by wire to His Excellency the Viceroy.

Bribery Case in Tuticorin.

Accused Convicted and Sentenced.

TINNEVELLY, September 18.

Mr. E. W. Gawne, I. C. S., Joint Magistrate of Tuticorin, delivered judgment yesterday in the case in which Sub-Inspector Govinda Iyer, attached to the Nanguneri Police station, was charged with receiving a bribe of Rs. 347. The facts of the case were that on a certain day in October last a Brahman named Sriivasa Chari was informed by a police constable that he was wanted by the accused at the police station. The man accordingly went there and it is alleged that he was kept in the lockup by the accused who demanded Rs. 500 for his release. Fearing the alternative of being implicated in a dacoity case if no payment was made, the man paid the accused two sovereigns and Rs. 17 in cash and executed a pro-note for Rs. 300 and paid the latter sum the next day and redeemed the note. A complaint was made to the Sub-Divisional Magistrate of Sernadevi and the Superintendent of Police, who ordered the prosecution. The Magistrate sentenced the accused to 18 months rigorous imprisonment.

Nilgiri Trades Association.

Telegram Not to Release Mrs. Besant.

OOTACAMUND, September 18.

The following resolution has been forwarded to His Excellency the Viceroy by the Nilgiri Trades Association. This Association, the first principle of whose members is loyalty to the Crown and obedience to constituted authority, while respectfully accepting the decision of Your Excellency's Government to recommend to the Madras Government the removal of the restrictions placed

on Mrs. Besant and her colleagues if the Government of India are satisfied that these persons will abstain from unconstitutional and violent methods of political agitation feels that it is due to Lord Pentland to set out that His Excellency exercised the utmost forbearance in placing any restrictions upon these persons and even travelled down to Madras with a view to use personal persuasion, but with results that are only too well known to Your Excellency. The loyal citizens of Ootacamund have viewed with disapproval the flying of a so-called Home Rule flag in this station which in the circumstances under which it has been hoisted can only be regarded as a symbol of disloyalty and defiance of constituted authority. This Association earnestly prays that in dealing with Mrs. Besant's case Your Excellency will protect the interest of the large majority of loyal subjects in India against the noisy clamourings of an infinitesimal minority whose propaganda is utterly out of time at a time when the British Empire is fighting for its very existence. This association trusts that the assurances to be obtained from Mrs. Besant and her colleagues prior to their release will not fall short of those asked for by Lord Pentland's Government under which the interned persons might have been released at any time since their internment and they express hope that Mrs. Besant will not be released unconditionally to further embitter public life.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, September 18.

PARIS. In the Chamber M. Painleve, Premier, announced Government's policy to-day. He declared that Government would give all its attention to assembling all forces of the Nation for the supreme phase of the war. He emphasised that nearer the end of the war came the more essential for victory would be the moral resistance of the nation against which the enemy who was unable to conquer on battlefield, was about to redouble his efforts. Government must redouble its violence against these insidious plans. Whoever made himself the accomplice of the enemy must suffer the full rigor of the Law. No enemy manoeuvre and no individual weaknesses could turn France from her unshakeable determination. France pursues this war to defend her own and the world's liberty and independence. Her claims are independent of the issues of the battles. She proclaimed them solemnly in 1871 when she was beaten. She proclaims them today when the aggressor is feeling the weight of her arms. This annexation of Alsace-Lorraine, reparation for damage and ruin wrought by the enemy and a peace which shall not be a peace of constraint or violence containing in itself the germs of future wars, but a just peace in which no peoples strong or weak shall be oppressed a peace in which effective guarantees shall protect society of nations against all aggression on the part of one among them. These are noble aims and France as long as these are not attained will continue to fight. M. Painleve admitted that co-ordination of the Nation's War effort to secure inter alia increased production, imposition of indispensable restrictions for stoppage of speculation and rise in prices was a difficult matter for private interests must yield to national but the Nation in its patriotism will rise to the effort, and would not hesitate to impose on itself the necessary sacrifices so light compared to the suffering of soldiers.

Such co-ordination was no less necessary among the allies who should act as if they were a single Nation, a single army on a single front. They must equally contribute men arms and money. Only on this condition would their superior resources become crushing. Such a policy would allow France without exhausting herself to meet her economic and military need. Since 1914 French blood had been shed in torrents. It was necessary for a happy issue to the war that they should maintain to the end the plenitude of moral vigour.

The period following the conclusion of peace must be prepared for carefully for a long time ahead. We must restore the conquered districts, prepare an extensive programme of public works in order to multiply industrial forces, prepare for the return of soldiers to normal life avoiding crisis of unemployment, increase production and national credit, prepare for transformation of munition factories to peace conditions, establish a fiscal system on just, bold and well considered lines and embody, as part of the social life, reforms recently introduced between workmen and employers. Such were some of the dominating ideas which should guide our democracy.

M. Painleve concluded made a review of the war theatres. He hoped that the Republic of Russia would reestablish union and discipline. On the Carso, Sereth, and Cerna, as well as in Artois, during the past months great things had been accomplished the results of which were more far-reaching than was at present apparent, as developments would show.

Returns of our own army show that its moral was never higher. Without encroaching on the domain of the High Command (Parliamentary and Government control will be exercised over the Army. Our intention to govern in close union with Parliament and we shall not seek to control our responsibilities behind the cloak of the optimist.

The "Englishman".

The "Englishman" to-day strongly condemns the action of the Viceroy and Secretary of State in releasing Mrs. Besant. The paper says:—We confess we are surprised that resignation of Lord Pentland and the members of the Executive Council has not proceeded the announcement of release. No Governor, however liberal, and no Executive Council that has supported him can remain in office and retain a vestige of self respect or outward authority when the legitimate jurisdiction has been so shamefully and needlessly interfered with by some superior agency. After demanding explanation from the Government. [Message Incomplete].

UNCORRECTED.

Ministry of labour is making a strong appeal for recruits for women army auxiliary corps for service at home and overseas. It should be noted that every new recruit releases a soldier for other duties thereby directly increasing strength of our effectives.

వృత్తాంతములు

(1)

పూర్వము కలకత్తాలో ముఖ్యమేజిస్ట్రేటుగ నున్న విలియము లెయితు గారు మృతినొందిరిని ప్రకటించబడినది.

వై. వెను ప్రాంతమున కావలిసైన్యములు మాత్రము పోరినవని మార్గశాసనము ప్రకటించిరి.

తంజావూరు హోమయ్యల లీగు:— ఈ లీగునందు 280 మంది సభ్యులున్నారు. వీరిలో సగము మందికి మించిన వారు బ్రాహ్మణేతరులని ఈ నెల 16 వ తేదీన తంజావూరు నుండి రావుబహదరు కే. ఎస్. శ్రీనివాసపిళ్లెగారు వ్రాసిరి.

తూత్తుకుడిలో (ట్యూటికాకోట్) పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గోవిందయ్యగారు శ్రీనివాసాచార్యుల 347 రూప్యములను లంచముగ గొనిరిని గోవిందయ్యగారిపై నేరము మోపబడినది. దానిని విచారించి తూత్తుకుడి జాయింటు మేజిస్ట్రేటు గారు ముద్రయికి 18 మాసముల కఠినశిక్షను విధించిరి.

సింధుదేశమునవరదలు ఇంతవరకుతగ్గలేదు. పి. కా. పురము చుట్టును నీరునిలిచియున్నది. గృహముల నేకముగ నేల గూలినవి. డెఫరిక్ గతి వైద్యాలయము తాత్కాలికముగ ఇంకొకచోటుకు మార్చబడినది. పోలీసువారి పుస్తకాలు (ఇంట్లు) ఇన్సుపెక్టరు కార్యాలయమును నీళ్లతో మునిగిపోయినవి.

గంజాము మండల గ్రంథాలయ సంఘమును స్థాపించుట కీ నెల 22-వ తేదీన బ్రహ్మపురాంధ్ర భాషాభివర్ధన సమాజ మందిరమునందు వరహగిరి వేంకట శోగయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును. గంజాము మండలము నందలి గ్రంథాలయ ప్రతినిధు లందఱును రాబ్రాధితులు.

ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభ:— ఈ మహాసభకు చింతల పాటి నరసింహరాజుగారిని స్థాయిసంఘము వారధ్యక్షత వహించి గోరిన తెలియచున్నది. దీనివలన నన్ని సంఘముల ఆంధ్రులకు సంత్కృతి కలుగగలను. మాంఠేగుగారి రాక సందర్భమున ఆంధ్రుల ఏకాభిప్రాయమును వెల్లడించుటకు వీరే సర్వవిధముల నన్ను (తంతివాక్య)

పట్టుపగులు బందిపోటు:— కలకత్తాలో గత గురువారము మధ్యాహ్న మొక మార్వాడీ 19 వందల రూపాయల నోట్ల నొక సంచిలోనుంచి సంచిని పట్టుకొని కలకత్తా వీధి గుండు నడచి పోవుచుండెను. కొంతమంది దొంగలువాని యొద్ద నుండి బలవంతమున నోట్లసంచిని లాగుకొని పారిపోయిరి దొంగలను పోలీసువారు వెతుకుచున్నారు. కాని ఇంతవఱకు ఎవరును పట్టుపడలేదు.

శనివారమునాటి రాత్రి నూతనకిము సందులో ఒక ఆంగ్లోఇండియను యువకుడు చంపబడినది విషయము ఎల్లవఱకు విదితము. ఈ సందర్భమున కలకత్తానగరమున మర్యాదకులుంబుమారు జెందిన ఒక యూరపియను డొకడు దీనికి కారకుడని ఒక వంటవాడు తెలుపగ వానిని పోలీసువారు బంధించిరి. వంటవానినికూడ ముద్రయిగ జేర్చదని ఈ నెల కొనుచున్నారు.

పడమటి వంగరాష్ట్రమున బర్దవాక్, కర్పం, మాగ్గి మూరిపిదాబాదు జిల్లాలలో కొంతకాలమునుండి కుప్రసిద్ధులగు 30 బందిపోటు దొంగలు ప్రజలను బాధించి దోచుకొనుచుండిరి. ఇద్దరిని బర్దవాక్ సెక్షన్ జడ్జిగారు విడుదల జేసిరి. మరిద్దరు ఆఫ్రూవరులగ జేయబడిరి. మిగిలిన వారిలో 7 గురికి యావజ్జీవము ద్వీపాంతరశిక్ష విధించబడినది. మిగిలినవారికి 4 నుండి 10 వర్షములవరకు కఠినశిక్ష విధించబడినది.

బస్రా, ఆహెలో వసించుటకుగృహముల చాలకున్నవి. కాపురమును ఇండ్లనుసరింపకు నిలవజేయుటకువినియోగించుచున్నారు. దీనిని ఆఫ్రజేయుటకు బస్రా మిలిటరీ గవర్నరుగారు ఎవరైతే కాపురమునకు ఉపయోగించు గృహములను సరకులను నిలవజేసికొనుటకు యిచ్చదనో వారి ఇండ్లపొడ, అద్దెలో 1 వంతు పన్ను విధించుదని ఉత్తరమును జారీచేసియున్నారు. ఇయ్యది మూడుమాసములకు ఇవ్వబడు అద్దెలో సగము వంతును విధించబడును. ఇండ్లలో కొంతభాగమును మాత్రమే గిడ్డంగిని అద్దెకిచ్చినచో మూడుమాసములకు ఇచ్చు అద్దెలో 3 వ వంతు పన్నును విధించవలెనని ఆజ్ఞాపించబడినది.

సెప్టెంబరు 17 వ తేదీన కైపువీధిలో కలకత్తాపురమున ఒకరసవాది గిడ్డంగి అంటుకొనినది. దుకాణములో 3 గురికి దేవముకాలినది. నిప్పును చల్లార్చు పటాలమువారు అగ్ని బ్యాలలను చల్లార్చుటకు వచ్చిరి. తులగాత్రులు వైద్యాలయమునకు గొంపోబడిరి. మిథితేజ్ సెంట్రు కొన్ని చుక్కలు నేలబడి ఇంకొక ద్రావకముతో కలియుటచే అగ్ని ప్రమాదము వాటిల్లెనని తెలియుచున్నది.

కాకికాడ (బ్రాహ్మణేతర) వైశ్యమహాసభ:— ఈ నెల 15-వ తేదీన పురము చిన వేంకటనారాయణగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సభయందు ఆదిసెంటముగారు మున్నగు వారిని వదలవలె ననియు కాకికాడ వైశ్యులు కాంగ్రెసు లీగు విభాసము సంగీకరించుచు ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమును కొనుచున్నారనియు రెండు తీర్మానములను చేసిరిని యొకరు హిందూ పత్రికకు వ్రాసిరి.

నిర్బంధవాసదినమున ఊరేగింపు కేగిన విద్యార్థులకు శిక్ష:— పాలఘాటునందు ఈ నెల 16-వ తేదీన జరిగిన నిర్బంధవాస దినపు ఊరేగింపున కేగిన విద్యార్థులలో విక్టోరియా కళాశాల ఇంటర్మీడియేటు విద్యార్థులలో ముగ్గురిని ప్రిన్సిపాలు పాఠశాలనుండి తొలగించెను. మరి ముగ్గురికి చెరి మూడు రూపాయలను జుర్రానా విధించెను. ప్రజల లాగ్రహ పరవశులుగ నున్నారని యొకరు పాలఘాటునుండి నిన్నును హిందూపత్రికకు తంతివాక్యంపిరి.

కరాచీ హోమయ్యల సమితిలో చేరిన కొంతమంది వ్యక్తులను న్యూనతనముచు డెయిలీ నెజెటుపత్రికలో ఎం. పి. వెబ్బుగారిక వ్యాసమును ప్రకటించిరి. అయ్యది పరపు నష్టమని హోమయ్యల సమితి సభ్యులలో నొకరిని నరసింకలాల్ ధావక్ మారుగారు వెబ్బుగారిపై మాననష్టమునకు అభియోగమును దెచ్చిరి. ఫిర్యాది ఏమో ఆంగ్ల న్యాయవాదిని నియమించినట్లును ముద్రయి హైందవ న్యాయవాదిని ఏర్పరుచుకొన్నట్లు డెయిలీ నెజెటుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఆఫ్సురు సింధుదేశమునకు కలరా వ్యాపించియున్నది. పి. కా. పురములో కలరా విశేషముగ పీడించుచున్నది. 12 నుండి 14 వ తేదీవరకు 26, 21, 16 గురు అనగా మొత్తము 63 గురున కలరా శోకెనని తెలియ జేయబడినది. మరి కొందరికి శోకెనను అయ్యది ఆ కళాభోవోగ్యులకు తెలియ జేయబడలేదని అనుమానముగ నున్న గ్రామములో సగముమంది పట్టణమును విడిచిపోయిరి. వీరందఱును సుక్కుారు, కరాచీ మున్నగు పట్టణముల కేరదించిరి. ఇవట గూడ వీరివలన ఈరోగము వ్యాపించును. పి. కా. పురమునుండి సుక్కుారు పట్టణమునకు బోవు జనమును, సుక్కుారు ధూమశకట విక్రాంతి స్థలమున తనిఖీ చేయవలెనని సుక్కుారు పుర పాలక సంఘమువారు వైద్యులను నియమించిరి. జకోబాబాదు కోటి, ముత్తును లారానా గ్రామములో కూడ కలరా వ్యాప్తమయినది.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ సహకారోద్యమ సమావేశము:— నిన్నటిదినమున జరిగిన ఈసమావేశమునకు విల్లింగ్డనుప్రభువు గారధ్యక్షత వహించి రెండు యువ న్యాయమున నీ క్రింది సంగతులను పేర్కొనిరి. మహాసంకుల సమరసమయమున నావిక వైరిక నివహముల యాత్మత్యాగమువలన హిందూదేశము శాంతివంతముగ నుండి అనేక శాంతిసంస్థాపనలకు నెలవైనది. అందు సహకారోద్యమ మొకటి. ఇది గతసంవత్సరము కంటె నెలివైరింగ్ లినివిశేషాభివృద్ధిని గాంచెను. సంఘములును, సభ్యులును, ధనమును మాటికి 50 వంతులవృద్ధి పొచ్చెను. ఈ త్వరితాభివృద్ధికి తగినంతని సంఘముల లెక్కల పరిశీలన మావశ్యకము. ఈ పరిశీలనమును దొరతనమువారు ప్రాంతంధించిన నానాదము కొరతనపుకాళగ పరిణమించును. సహకారోద్యమ మెప్పుడును స్వయంకృషివలననే యభివృద్ధి జెందగలదు. కాని యాదువ్యయములలో నేర్పరితన మధికముగ నుండవలయును. ఈసంఘములకు పలుకుబడి యత్యావశ్యకము. పని తెలియక బోవుటవలనగాని, బద్ధకపు తనమునగాని, మోసము చేయుటవలనగాని సంఘాభివృద్ధి చెడిన దానియందవృష్ట ప్రాప్తి గ తలంపరాదును. బర్మాలోనున్న పూచీపకు సంఘముల వంటి సంఘములు విశేషలాభకరముగ నుండగలవు. ఈయుద్యమమువలన పారిశ్రామిక, రాజకీయాభివృద్ధి విశేషముగ గలుగగలదని వారినయ్యకము.

బెసంటన్సువిముక్తి -కంద్ర ప్రకాశిక
నిన్న రాత్రి అనిబెసంటన్సు నియమరాహిత్యముగ విడుదల నేయబడెనని నేనుగోడలవై సంజీవబడియున్న ప్రకటన పత్రములవలనఁ జెలియుచున్నది. "హిందూ" పత్రికాను బంధములో, సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్ గారికి బెసంటన్సు పంపిన తంతివాక్య:— "నిన్న రాత్రి 11 గంటలకు నియమరాహిత్యముగ విడుదల యుత్తరువురచ్చెను. మిత్రమకువందనములు." అని వ్రాసినట్లుకూడఁ బ్రచురింపబడి యున్నది. వృధాప్యమున నీ అపమృతచిరమాసంబుల నట్టివిముక్తి గాంచుట యెల్లరుకు సంతోషజనక మే యని వాకొనుచు నభినందనము లొనరించుచున్నారము. దొరతనమువారు కూడ ఈవర్తమానమును ధ్రువపఱచుచున్నారని వ్రాయుటకు సంతసించుచున్నారము. అరండేలు వాడియా గాల్గవిముక్తికూడ అనందప్రదమగుచున్నది.

విద్యుచ్ఛక్తి దీపములను మరాఠ్తు చేయుట:— బొంబాయిలో కోజుతెల్లు గృహమును నివసించుచుండిన మిన్ కాడ్రూఆను నామెయొద్దకు గత గురువారమున నొకడు పోయి తాను విద్యుచ్ఛక్తి దీపములను మరాఠ్తు చేయగలనని చెప్పెను. వానిమాటలను నమ్మి యామె తన ఇంటిదీపములను మరాఠ్తుచేయుటకు వానిని లోనికి దీసుకుబోయి మరాఠ్తు సలుపవలసిన దీపములను కనపరచెను. వాడు దీపములవై పు పరిశోధించిచూచి ఆమె తెలుకు పోయినప్పుడు సుమారు 450 రూ॥ లు విలువగల బంగారపు గడియారమున గాలుసుతోగూడ చొక్కాజేబులోవేసుకొనెను. ఆమె పిరిగి ఇంటిలోనికి వచ్చిన వెనుక తానా దీపములను బాగుచేయలేనని యు, బాగుచేయుగలిగిన మరియొకనిని పంపెదననియు చెప్పి అతడు గృహము వెడలిపోయెను. అతడు పోయిన వెనుక కాడ్రూకన్య గారు తమ గడియారమును వెతుకుకొనగా గడియారము లేకపోయెను. వానినిగురించి యామె పోలీసువారికి తెలియపరచెను. ఇంతవరకు కొంగ పట్టుపడలేదు.

బర్మాలో మదరాసు హైందవుల సాగుము
రంగూను, సెప్టెంబరు 18.— బర్మాలో నిన్న మదరాసు హైందవుల సౌకర్యములనరచి వారిని యభివృద్ధిలోని తెచ్చుటకు క్రొత్తగ మదరాసు హైందవసంఘ మొకటి నెలకొల్పబడినది. జి. హరికృష్ణపిళ్లె గారధ్యక్షులుగ నుందురు.

ప్రత్యేక ఆంధ్రమహాసభ.
మాంఠేగుగారు నకుంబరు మాసమున మనదేశమునకు వచ్చుతరి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనను గూర్చి తీర్మానించి వారికి నివేదించుటకు గాను ఈ మాసాంతమున విజయవాడ యందు ప్రత్యేకసభ జరుపవలెనని ప్రతికయందు ప్రచురించి యుంటిరి. ఆసభయందు ప్రశాంతాచార్యులు గూర్చిన తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టవలయును. శ్రీమతి బి. సెంటుమ్యు, శ్రీ ముతులగు అరండేలు, వాడియాగారులు విడుదలచేయబడిన తొడ నే మనకు సర్వత్రేయములు చేయవలెను. వీరికి పూర్వము రాజకీయ వాతావరణమునందు నేనచేసి కీర్తిగాంచిన శ్వాస సుందర చక్రవర్తి మున్నగు మహానీయులందఱిని తక్షణము విడుదల చేసి దేశమునకు కళంకముగా నుండునట్టి "హిందూ దేశ రక్షక శాసనము"ను రద్దుపఱచువంతవరకు మనకు శాంతి ముండదు. మూడు మాసముల క్రితము మన మేవిధముగా ఆందోళనముచేయుట మొదలిడితిమో, అదే విధముగా నిక మీద కూడ నుండుటకు సంసిద్ధులముగా నుండవలయును. ఈ విషయమై ఆంగ్లలండలు వెనుకంజ జేయక, అల్ప సహాయముతో తృప్తి సొందక, ప్రత్యేక సభయందు, ప్రశాంతాచార్య తీర్మానమును తప్పక నవలంబించవలయును. మాంఠేగుగారు వచ్చుకొను మనము శాంతి మనస్కులమై యుండవలయు నను వాదము కేవలము నెట్టి యని మా యభిప్రాయము. స్వయంసహాయము లేక ఒకరిని సహాయము చేయుమని కోరుట నీదుల తక్షణము. మన యాత్మబలమును మాంఠేగుగారికి చాటకలయును స్వరాజ్య మనుభవించు అమెరికా మున్నగు దేశములు మనవలెనే భిక్షము పెట్టుదని కోరినచో ఆలోచింపుడు. మన మార్గమును, మనకు కూడ అత్యగౌరవము కలదు. కావున ఆంధ్రనాయకు తెల్లరు ఈవిషయమును గమనింప ప్రార్థితులు. వందేమాతరం!
హిందూ పట్టాభిరామా రెడ్డి,
భైరవస్థ మనుమంత రావు.

ఆంధ్ర మహాజనసభ
సాపిత్రిక సంఘము.

ది 16-9-17 న మద్రాసులో జరిగిన ఆంధ్రమహాజన సభా స్థాపితోపసంఘసభా కార్యక్రమము:—

హాజరు:— 1 కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు ఆధ్యక్షులు; 2 అప్పికట్ల సూర్యనారాయణమూర్తి పంతులుగారు 3 పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులు పంతులుగారు 4 గొల్లపూడి సీతారావు కాశ్మీరీగారు 5 వెలగపూడి సుబ్బారావు గారు 6 కొండ వేంకటప్పయ్యగారు 7 పానకా పట్టాభిరామ రెడ్డిగారు 8 న్యాయవతి హనుమంతరావు పంతులుగారు 9 గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమరావు పంతులుగారు 10 నూకల వేంకట సుబ్బయ్యగారు 11 చాగంటి సాంబశివరావు పంతులుగారు.

1. ఆంధ్రమహాజనసభకు అంగీకరించిన అంశములు:— జిల్లా సంఘము, తాలూకా సంఘము, గ్రామ సంఘము, హోమురాలు లీగులు, గ్రాంథాలను సంఘములు మరియు యితర సంఘ సభలలో నైనను ఎన్నుకొనబడినవారుగాని ఆయా గ్రామము లలో బహిరంగసభలయందు ఎన్నుకొనబడినవారుగాని ఆంధ్ర మహాజనసభా స్థాయిసంఘ సభ్యులచేత అంగీకారప్రముఖ పొందినవారుగాని మాత్రమే ఆంధ్రమహాజనసభ ప్రతినిధులుగా నుండవలెను.

ఈ తీర్మానము ఆనక ఆంధ్రమహాజనసభయందు ఉపపాదించవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

ఇతర భాగములను గూర్చి ప్రస్తుతము ఏర్పాటులు ఆనకరము లేదు.

2. బాలభార్య మహాశక్తికలను గూర్చి వ్యాసమును వ్రాయించి ప్రచురించుట.— ఈ విషయమై గా. హరిసర్వోత్తమ రావుగారిని రెండుమాసముల లోపుగా ఒక వ్యాసమును వ్రాసియిచ్చుటకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

3. మాంటెగుగారి రాకను గమనించి చేయవలసిన ప్రయత్నములు:— ప్రత్యేక ఆంధ్రమహాసభ ఆనకరము:— ప్రత్యేక ఆంధ్రమహాజనసభ జరుపుట ఆవశ్యకమని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

సి. వేంకటనరసింహ రాజుగారిని ఆధ్యక్షునిగా ఏకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనిరి.

సభలో చర్చించదగిన విషయములు:— స్వరాజ్య తీర్మానము, భాషాప్రముక్తరాష్ట్ర విభజనము, ఆంధ్రరాష్ట్రము, ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము; మాంటెగుగారిని కలసి విభాషన సమర్పించుటకు, ముచ్చటించుటకు యొక యువసంఘము నేర్పరచుట; ప్రజాస్వాతంత్ర్యనిరోధక కాసన ఖండనము : సాత్వికనిరోధనసాధనము.— ఈ విషయములను గూర్చి చిత్తతీర్మానముల తయారచేయించి ఒకవారము రోజులలో ప్రచురింపవలెను.

సభాకాలము:— ఈనెల 30 వ తేదీన సభ బెజ్ వాడలో జరుపవలెనని నిర్ణయించడమైనది.

ప్రతినిధి రుసుము.— రెండురూపాయలు విధించి, అందు ఒకరూపాయి స్థాయిసంఘమువారి కిచ్చునట్లు తీర్మానించడమైనది. భోజనాది పనులు సన్మానసంఘమువారు ఏర్పాటు చేయవలెననియు తీర్మానించుచున్నారు.

ది 17-9-17 న జరిగిన కార్యక్రమము.

4. (క)ప్రయుమరి నెకండరి కాశీజీ విద్యలలో స్త్రీల కనువగు జాతీయ పద్ధతుల ననుసరించిన విద్యావిధానముల తయారచేసి రానున్న స్థాయిసంఘసమావేశమునకు లోపుగా పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులుగారు, షో. వెంకటాద్రిగారు, రం. గున్నయ్యకాశ్మీరీగారు, కోపల్లి హనుమంతరావుగారు, బ. నరసింహేశ్వర శర్మగారు, కొం. వేంకటప్పయ్య, వారికారికి యుక్తమనతోచినరీతిగ నివేదికముల పంపవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

(చ) హిందూదేశమునందు గల స్త్రీవిద్యా ప్రతిస్థాపనలందు వాడుకలోనున్న విద్యావిధానము గూర్చి వ్రాసి తెలిసి కొని ముందు సంఘసమావేశమునందు నివేదించుటకు కోరుచున్నారు.

5. ఆంధ్రకాంగ్రెసుకమిటీ; కాంగ్రెసు:—(క) ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కమిటీవారికి, ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసుకమిటీలో 15 నుండి ప్రతినిధులు ఉండదగి యున్నదనియు, సంవత్సరము నకు 1000 రూపాయలు రుసుము నిర్ణయించవచ్చుననియు, ఆ విధముగా, ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసుకమిటీవారిని కోరవలసిన దనియు తీర్మానించుచున్నారు. (చ) ఆంధ్రమహాజన స్థాపితోపసంఘము ఆంధ్రకాంగ్రెసు కమిటీగా నుండవలెనని ఈ సంఘమువారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

6. ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికై మార్గదర్శకములైన ఉప న్యాయములు:—మ-రా-రా-శ్రీ, కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు గారు, గా. హరిసర్వోత్తమ రావుగారు, కొం. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు, షో. పట్టాభిసీతారాయయ్యగారు, డి. స్వామికాశ్మీరీగారు, పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులుగారు, ఇంగ్లీషున ఆంధ్రమున, మార్గదర్శకములగా నుండదగిన ఉపన్యాసములను, ఆంధ్రోద్యమము, ఆంధ్రరాష్ట్రమునుగూర్చి వ్రాయించి రానున్న స్థాయిసంఘసమావేశము లోపుల పంపవలెనని కోరుచున్నారు.

N. B. వీనిలో, విద్యాభివృద్ధి, పరపతిసంఘభివృద్ధి, గ్రంథాలయోద్యమభివృద్ధిని గూర్చియు గూడ వానియందు చర్చించవలెను.

7. సభ్యులలో భాగీలను పూర్తిచేయుట:— వల్లూరి సూర్యనారాయణ రావుగారి రాజీనామా అంగీకరించడమైనది. ఈ దిగున నుదహరించిన వారిని ఎన్నుకొనడమైనది.

బుదరు:—కోపల్లి హనుమంతరావుగారు: కొడలి శివరామకృష్ణరావుగారు, నంద్యాల మహేంద్రయ్యగారు, బచ్చిపాపయ్యగారు ప్రొటెక్టు ముత్తియప్పకృష్ణీటు, పొట్నూరి స్వామి బాబుగారు, నరసన్న పేట, గంజాంజిల్లా.

8. కార్యదర్శకులను సంచారవ్యయములు:— నెలంతా శెలవు తీసికొనినవ్యయము, ఏమీ సంచారము చేయని నెలలోను సంచారవ్యయములు యివ్వనక్కరలేదు. ఉ. గా. సీతారామకాశ్మీరీగారు ఆ. గా. హరిసర్వోత్తమరావు గారు.

కార్యదర్శిగారి అనుమతి నీ కార్యస్థానమునందుండి సంచారము చేయవచ్చు కాలమునందు సహితము సంచారవ్యయములు ఇవ్వవలసినదని సవరణను ఉ. న్యాయ హనుమంతరావు గారు, ఆ. కొం. వేంకటప్పయ్యగారు సవరణ త్రోసివేయబడి, ఆనెల తీర్మానమును ఆమోదించడమైనది.

9. స్వామికాశ్మీరీగారి కార్యక్రమము:— ఇదివరలో చేసిన ఏర్పాటు కొంత యిబ్బందికరముగా నున్నదని స్వామికాశ్మీరీగారు చెప్పినందున ప్రస్తుతము వారు పనిచేయుచున్న చిత్తూరుజిల్లాలో ప్రత్యేక ఆంధ్రమహాసభ జరగువరకుండి సభ జరిగినవెంటనే, కర్నూలుజిల్లాలో ఆంధ్రమహాసభ జరగువరకు పనిచేయుచుండునట్లు తీర్మానించుచున్నారు.

10. పరిశ్రమాపరిధాన:—ది 8-8-17 న చేసిన 5 వ తీర్మానములోని (చ) భాగమును అమలులోబెట్ట నక్కరలేదని తీర్మానించుచున్నారు.

కార్యకేసరి:—ప్రస్తుతము విచారణ ఆపుదలచేయడమైనది.

సంచారకార్యదర్శకులు:—ఇప్పుడువచ్చి ఉన్న దరఖాస్తులలో కార్యదర్శిగారికి యుక్తమనతోచిన వారిని ఇద్దరను రెండవతరగతి సంచారకార్యదర్శకులుగా నియమించి వారిని చెన్నపట్నములో సర్వోత్తమరావుగారి వద్ద మూడు మాసములు ఉద్యమ వ్యాపకవిధానములను నేర్పుకొనునట్లు ఏర్పరచి ఆకాలమునందు నెలకు 15 రూపా. నొప్పన వారికి యివ్వవలెననియు తీర్మానించుచున్నారు.

11. స్థాయి సభా సమావేశ స్థానము:— రాబోవు స్థాయి సంఘసభ నవంబరుమాసము నందు, కడప జిల్లాలో జరుపవలెనని తీర్మానించడమైనది.

బ్రాహ్మణేతరసభ.

రామచంద్రపురములో, కోడి రామమూర్తినాయుడుగారి యాహ్వాన సందర్భమున గూడిన సభయందు, కాశీనాథపురమున నొక బ్రాహ్మణేతర సభ జరుపుటకు ఏర్పాటు చేసి రని వినుటకు ఇక్కడ బ్రాహ్మణేతర ఆంధ్రులు సంతస మొందిరి. అందుకై ఏర్పడిన సంఘములో కోడి రామమూర్తినాయుడుగారు, ఆర్. వేంకటరత్నము నాయుడుగారు మొదలగు మహానీయులు గలరు. రామమూర్తి నాయుడుగారు సుబ్రహ్మణ్యులగు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు, కాంగ్రెసు స్పీకరును ఆమోదించిరి. పూజనీయ యగు బిసెంటుమన్సిధికై 1,116 రూపాయలు నిచ్చి తమ సానుభూతిని జూపిరి. ఆర్. వెంకటరత్నమునాయుడుగారు ఉదారాశయులు. విద్యాధికులు. ఇట్టి ఉత్తమ నాయకుల యాజమాన్యముక్రింద జరుగు నీ సమావేశము జాతీయోద్యమములకువిరుద్ధము ప్రవర్తించకుండ, శేవలను బ్రాహ్మణేతరుల కొఠతలను తీర్చుటకు పాటుపడుదురని నమ్ముచున్నారు.

కలకత్తా, యదవల్లి నరసింహారావు.

స్వరాజ్యవిరోధులగు బ్రాహ్మణేతరులు
ఈ ప్రాంతములందున్న బ్రాహ్మణేతరుల మైన మేము కొంతకాలము నుండి డాక్టరు నాయుడును, పి. త్యాగరాయ శెట్టి గారు బ్రాహ్మణేతరుల పేరిట తమ ఆంధ్రప్రకాశిక పత్రికలో దళితులగా బ్రదర్శింపుచున్న కపటానురాగములను, హృదయ రాహిత్యులగు అన్యతములను, నీచపు భ్రాంతులను, జూచినకొలదిని ఆగ్రహమును అసహ్యమును హెచ్చుచున్నవి. వారి పెత్తనము క్రిందనే నిర్వర్తింపబడుచున్న 'జస్టిస్' అను నాంగ్లేయ పత్రికయు, 'ద్రావిడ' అను అరవపత్రికయు నిజేతైలితోను ఇదే ఫక్కిని వ్రాయుచున్నట్లు వినుచున్నాము. మాయనుభవజ్ఞానములనుబట్టి వీరువురిలో నెవరును బ్రాహ్మణేతరుల పక్షమున మాట్లాడుట కేమియు. హక్కులేదు. మా కందరికి నాయకులమని వీరు తమంతట తామే చెప్పుకొనుచున్నారు. ఇంతకంటె పాపకరమైన అన్యత మింగికటి యుండవోదు బ్రాహ్మణేతర సంఘముయొక్క కృతజ్ఞతకు బ్రాతులుగావలెనని వీరా సంఘమునకు జేసిన యుపకృతి యిసుమంతయులేదు. వారి పూర్వచారిత్రి నిందుక దిలకించిమీ ఆశ్చర్యకరమగు విచిత్రాసందర్భములు గన్పించును. వారి ప్రస్తుతపు చిత్తవిధ్రమలన్నియును అధికార వర్గానకులము లని జనులనుకొనుచున్నారు. ఏవో యొక స్వలాభము నపేక్షించియే మన యా జాతీయ స్వాతంత్ర్య మహానాటకములో వారిట్లు ద్రోహపాత్రలుగా బ్రదర్శింపబడుచున్నారని నమ్ముచున్నాము. ఒక సత్యముయొక్క పూర్వాపరస్వరూపములను పూర్తిగా వెల్లడించని యెడల ఏ నాటకమును బూర్తిగా నేరదు. రావణదేవము లేనిచో రామాయణ నాటక మే యుండదు. ఈ ధర్మ మే మన జాతీయ స్వాతంత్ర్య నాటకమునకు గూడ వర్తింప గలదు. మనస్సాక్షి బాధలను లక్ష్యము జేయక మిగుల సాహసముతో నీడుప్రవాత వేషధారణ కనుమతించినందుకు వీరువురికిని మేమువందనములు జేయుచున్నాము. ఈ కార్యమునుఅందరు మానవులను సాధారణముగా జేయజాలరు. అది నిస్సంశయముగాన సామాన్య ప్రజయే. ఈసుప్రసిద్ధ మహానీయుల సంగతి నింతట విరమించి యొక ప్రస్తుతాశయనకు బోయెదము.

కదచిన దేశీయ మహాజనసభవారును మహమ్మదీయ సంఘమువారును గలిసి తయారజేసిన స్వపరిపాలనా విధానముతో మేము బూర్తిగా నేకీభవించుచున్నాము. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి మాసంఘ ప్రముఖులగు శ్రీపట్టుకేశవపిళ్లగారు మున్నగు జనానురంజకులతో నేకీభవించుచున్నాము. కడచిన జూలై నెలలో బయలుదేరిన భూస్వాముల (జమీందారు) ప్రకటనమును, అబ్రాహ్మణోద్యమమును, మా స్వరాజ్యాంధోళనకు లేక జాతీయ స్వాతంత్ర్యమునకు ఆటంక దాయకములుగా నున్నంతవరకు తీవ్రముగా ఖండించుచున్నాము. అనిచి నెంటు అరండేలువాడియా మహమ్మదాలి, హాకతాలీ మున్నగువారి నిర్బంధనివాస శిక్ష విమోచనకై ఆతురతతో నిరీక్షించుచున్నాము. కే. శే. ఇబ్రూలీలరనూ గారియొక్క 'న్యాయారా' పత్రికా సంపాదకుడైన గులాంహుస్సేక్ గారియొక్కయు అకాలాకస్మిక మరణములకు హృదయ పూర్వకముగా విచారపడుచున్నాము. మొన్న నీమధ్య త్యాగరాయశెట్టిగారు బ్రాహ్మణేతరుల తరపున మాంటాగుగారి కిచ్చిన తంతిలోని సంగతులు శుద్ధాబద్ధములనియు, ఆయన కట్టి యధికారము లేదనియు ముమ్మాటికి గట్టిగా నభ్యంతర బెట్టుచున్నాము. ఇప్పుడొక ప్రత్యేక బ్రాహ్మణేతర సంఘమును గాని సభను గాని త్వరలో సమకూర్చి అన్ని సంఘముల ప్రతినిధులను గలిసి స్వరాజ్య విరోధవాదులుజేయుచున్న యక్రమముల నివారించుట మిగులయోగ్యకమని నమ్ముచున్నాము. దక్షిణ యిండియా ప్రజాసంఘముతోగాని వారి కార్య విధానములతోగాని మాకు సంబంధములేదు. మొన్న మొన్నటివరకు ఆ సంఘముకటి యున్న సంగతియే మాకు దెలియుదు. మద్రాసు దొరతనమువారి 559 వ ఉత్తరువు మాకు సమృత్తమైనది కాదు.

౧. కానూరి దామోదరయ్య, ౨. కానూరి వెంకటాచలపరయ్య, 3. కానూరి వెంకటదాసయ్య, ౪. కానూరి రామశేషయ్య, 5. వడ్లమాడి వీరభద్రయ్య, ౬. బొబ్బావేంకటశేషయ్య, ౭. బొబ్బావీరభద్రుడు, ౮. కొల్లి మాధవరావు, కవులవరము కృష్ణాజిల్లా, ౯. పొట్నూరి సూర్యనారాయణ, గుడ్లవల్లేరు, ౧౦. ఎర్రేని లక్ష్మీనారాయణ, గురజ, ౧౧. ఏర్రేని కొనయ్య, (గుడివాడ తాలూకాబోర్డు మెంబరు) ౧౨. మందల పూర్ణయ్య, పసమట్ల, ౧౩. మల్లెల నాగేశ్వరరావు, విభరాంపట్నం, ౧౪. మొట్టపర్తి చిన వెంకయ్య, దెందులూరు, ౧౫. మల్లెల శివరామకృష్ణయ్య, రాయపూడి, గుంటూరు, (గుంటూరు జిల్లాబోర్డు మెంబరు) ౧౬. పాలకుర్తి రంగారావు, జనరల్ మర్చంట్లు ౧౭. కానూరి చిన వెంకటదాసయ్య, కవులవరము.

పంచములు-నూతనోద్యమము.

(0)

పంచములు, మాల, మాదిగలు, చమ్మడివాండ్లు, అంట రానివాండ్లు, చెప్పరానివాండ్లు అని తెలుగుదేశములోను; మినాగులు, మోస్తాలు, తియ్యలు, అని ప్రవిడ మళయాళ దేశములలోను; నమకూడులు మొదలగు వారని ఉత్తర హిందూ స్థానములలోను; చాతుర్వర్ణములకు చెందని హిందువులు వాడబడుచున్నారు. ఆ మేధ్యము తిని తీరించు కుక్క, పంది, మొదలగు జంతువులు దొడ్లలోనికి, నిండ్లలోనికి స్వేచ్ఛగ వచ్చినను మెలకేదో? కుక్కన, పిల్లిని పెంచి నెత్తిమీద నెక్కించుకొని ముద్దులాడవచ్చును. మానవజన్మ మెత్తి మన మారాధించు దైవ స్వరూపములనే ఆరాధించును మన మతాచారముల యందే ఆభిమానము కలిగి, మన భూములు సాగు చేసి, తాను ఒక్కపూట గంజితో తృప్తి మొంది మనసు సంపద యుతులగఁ జేయు పంచములు భోజనము లటుండ స్వర్గమునకు చేరవచ్చుటకైన నవచ్చును. ఇది వారి సాంఘిక స్థితి. చచ్చిన గొడ్డుమాంసము తినువాడనియు, ఎక్కువ ముతీకిగ నుండుననియు, అంటుగోగములకు ఆలవాల మనియు, అందుచే వాడు, శుభ్రత నేర్చుకొని ఆభివృద్ధి నొందువఱకును సన్నిహితుల సహాయము, అగ్రజాతులు సాకు చెప్పదురు. వారి ఆధికస్థితి అన్ననో ఆంతకంటె నోవనియును అగ్రజాతులకు లజ్జాకరమును, దేశభక్తుడయ్యును గోరు వారికి దుఃఖకారణమును, ఈశ్వరవిశ్వాసము గల వారికి హృద్భేద్యమును అగు విషయము మఱియొకటి యొందింప నలవికాదు. ఈవికలు పేలికలును వారి దుష్టులు సగము కూలిపోయి, మేళు, నూర్వ, చంద్రాదులు కాపురము చేయు నట్టివి వారి కుటీరములు. ఒక్క దుక్కి వస్త్రము కురియుచో చీలమండల లోతు బురదలో పొద్దవలసి నచ్చుటయే గాక గంజి కామలొనటకైనను అస్వభవముండదు. వారి ఆహార మన్ననో, సంస్కృతమునకు పదిపూటలైనను శృష్టికర్తయగు కడుపునిండ భుజించునో లేదోయని అనుమానింపవలసి యున్నది. నవీన భారతభీష్ముడు, దాదాభాయి, వాక్రచ్చిన్లు తెడతెగని కఱవతో, బాధపడుచు దేవాలయము చెడియున్న యీ దీక్షలు, ఏ జాత్యును కయినను వోడనె లోనగుదురు. అంటుగోగము లన్ననో తగిలినదో మఱి వదలవు. శూద్రవపు కరులకు నిచ్చు కూలిగాని, జీతముగాని, ధాన్యపు కట్టుబడి గాని వీరికివ్వరు. ఆ యిచ్చునదైనను క్రమముగ ముట్టవలసి నంత ముట్టదు. “మాల మాదిగలకు మంచిబుద్ధి లేదనియు, పొట్టి మాడు చుండగనే పొగరుబోతులగు నున్నవ్వకు పొట్టనిండి నవో వారిని పట్టకేక్యమే కాదనియు, రుములును వాడింతురు. వీరి వాదమున ఏమయిన అణుమాత్ర సమ్మతమును ఉండవచ్చును. కాని యిట్టి స్థితియొక్క నిజమైన తత్వము నరసి, నిరంతర బానిసత్వముచే దేశములు ఎట్లు ఆత్మ గౌరవము, భీతి, స్వాతంత్ర్యభావము, స్వేచ్ఛ, నిధిజ్ఞతలు, నశించి గవ్యస్థాన మెఱుంగక, నోచనీయమగు దేశానుజ స్వరూపములతో, కాలప్రవాహమున బడి కొట్టుకొని పోవుచున్నారో అట్లే ఆనాడనిండియు, వారిని బానిసత్వమునకు నుంచి వారి మానవత్వమే నశింపజేసిన మన సాపథ్యమే వారి ప్రస్తుత దుష్టస్వభావముగ పరిణమించి నుండవచ్చునని మీరు గ్రహించినచో యెంతయు శ్రేయస్కరముగ నుండును.

బాగుగ పరిశీలించినచో వారి సాంఘిక హైన్యము నకు బ్రాహ్మవాదు లగునగ్రజాతులును, ఆర్థిక హైన్యమునకు బ్రాహ్మజేతరులును అని ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును. అట్టి నవో, వారిని మానవులుగనే గాక సమాన సోదగభావముతో జూచు బ్రాహ్మజాతులుగాని, వారికి తమ పాలములలో సహితము కొంత భాగ మిచ్చి, వలయునప్పుడెల్ల శుభాశుభములందు ధనసహాయ మొనర్చి, ప్రతివాత్సల్యముతో జూచు బ్రాహ్మజేతరులు గాని లేరని నా యుద్దేశ్యము గాదు. అట్టి సత్పురుషులు గలరు. కాని బహు ఆరుదు. ప్రస్తుతము దేశము నెల్లడల వీరుచున్న జాతీయ యుగ్మహూతము నీ సంఘమును కదల్చుసాగింది. తమ సాంఘిక హైన్యమును చక్కగ చెలిసికొని సిగ్గుచే నుండుచున్నారు. తాము చేయించకల్గు చేపటనిడిచి చేసిన కష్టమంతయు భూస్వామి భాగ్యమునకయి వినియోగించు చున్నది గాని, తనకరవు తీరుటకును, నోటినిండ కబళియు లభించుటకును, కొంచెమైన లోడ్పడక పోవుట గుర్రెటిగి వ్యధచే కలగరము మొందుచున్నారు. సనా

విద్యార్థి సోదరులకు హెచ్చరిక.

(0)

విద్యార్థులపై 559 సం॥ జీ.ఓ. జారీచేయబడి రిమానము లయినది. విద్యార్థులు రాజకీయ సభలకు పోకూడదని ఈ శాసనము చెప్పుచున్నది. ఈ దారుణాత్మక ప్రయోగంప బడి 5 మాసములయినను నాయకు లీ విషయమును శ్రద్ధ వహించి ఈ శాసనము గద్దబాటువకై కృషి సల్పుచున్నట్లు గావరాదు. విద్యార్థులే దేశముయొక్క భావి సంపద. దేశముయొక్క భావి భాగ్యోదయమునకు విద్యార్థులే కారకులు, మూలకందములు. అట్టి విద్యార్థులకు వారి ఆత్మ విశ్వాసమునకును, జ్ఞానాభివృద్ధికిని సోదరభావ విజృంభణమునకును ఉనికిపట్టులగు సభలకు పోకూడదని దొరతనమువారు విచ్చొందించుట ఎంతయు సంతాప కరము. ఈ శాసనమునకు వారి అభివృద్ధికి కలిగిన వ్యయము కన్నులార గనుచు, చెవులార వినుచు, నాయకులందరు మాజీ బావమున వహించి యూగకుండుటయే గాక కొందరు ఈ శాసనమునకు అస్థానమున కల్పించి విద్యార్థుల సాంఘికాభివృద్ధికి ఏటేట గావించుకొనుచున్న మహాసభలను గూడ సాగకుండ వ్యయము కలంగజేసి యుండిరి.

విద్యార్థులు తమ విద్యార్థి దశకు పరిసమాప్తి నొందించి వ్యాసహరిక రంగమున ప్రవేశించు సరికి, నుత,సాంఘిక,కాన్త్ర రాజకీయాది సకల విద్యలయందును పరిపూర్ణ పాండిత్యమును అనుభవమును కలిగి యుండవలెదల మానవ సంఘమునందు సరియగు వ్యక్తిత్వమును సంపాదించ జాలరు.

ప్రస్తుతము నుర ప్రక్కనున్న ఏదేశమున దిలకించినను ఆచూదేశముల యందు విద్యార్థుల కెట్టి స్వాతంత్ర్యము కలదో వారికి ఎట్టి విద్య వారి విద్యాలయ యందు నేర్చుచుండినో స్పష్టమగును. జర్మనీదేశమున జూకును. 18 సంవత్సరములు నిండుసరికి ప్రతివాగును సకల విద్యలయందును ఆగ్రేణి పోదేశ కళాప్రాచుర్యంబునందులకె తెలుగొనుచుగారు. ఆమెరికా మున్నగు దేశముల యందును ఇట్లే జరుగుచున్నది. ఇంగ్లండునందు మాత్రము బాల్యుల రాజకీయ సభలకు పోవుచుండలేరా? రాజకీయ విషయములయందు పాస్కారు మండుటలేదా? వారికళాకాలలయందు వారి బాల్యకాల వాగబోధించువిద్య రాజకీయముగాక చురేరుగును. వారికేన్నెన్నా స్వాతంత్ర్యముల నొసంగియుండలేరా?

విద్యయు పదమునందు మతసాంఘిక రాజకీయాది సకల విద్యలయందు యుండియున్న గాని ఒక్కవిద్యయని నిద్రాణ చేయుచుండియుండలేదు. పాట్లకూటికి పనికి వచ్చు విద్య విద్య యనిపించుకొన జాలదు. ఈవిద్య యను పదమునందలి అర్థమును అర్థగురువులు ప్రాక్షుగ గ్రహించియుండి గాన వారు ఎట్టి విధేదమున జేసియుండలేదు.

మనదేశవాతీయులకు ఇంచుక పరిశీలించితిమేని ఆర్య విద్యావిధానము పూర్వము ఎన్ని రివముల వ్యాపించినదియు ఎట్లున్నదియు స్పష్టము గాగలదు. పాండవులు 18 సం॥ల వయసునకే ఆత్మశాస్త్ర విద్యలయందును రాజకార్యములయందును ప్రజ్ఞ గలిగియుండి రాజకీయ రంగమున తన ధర్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, కాపు, వెలరు, కమ్య, మహా సంఘోద్యమములను నవీనముగ వెలునడిన బ్రాహ్మజేతరోద్యమములకు పురికొల్పిన జాతీయతయే మన దేశజనులలో విదవవంతు సంఖ్యగల యీ హీనజాతులకు వారి సంచలనము నందు కూడ, ప్రస్ఫుటమై, ఏకోన్మఖమునకు రాఁ బ్రయత్నించుచున్నది.

ఇట్టి తరుణమున వారిపై, అగ్రజాతుల వాగందరుల వారికి చేయూత యొసగి తమ నిజమైన సనాతనధర్మము నెర నేర్పరలిన విధియై యున్నది. ఈవిధి ఏమాత్రమైన నెగజేరి పంచమ సోదరులయెడ మన మొనర్చిన మహాపాతకము కొంద వరకైన పరిహరమై సత్యమైన సోదరత్వమునకు సోసానము కావచ్చునను నమ్మకముతో కొందరు వెద్దల ప్రోత్సాహము వలన, పంచమ మహాసభ యొకటి సాధ్యమైనంత త్వరలో సమకూర్చు మద్దేశంప బడినది. వీరి నూర్చివృద్ధి మార్గములు అందు నిర్ణయింప వచ్చును. (ఈ మార్గములు నర యొక్క వ్యాసమున శక్తికొలది నూచింపబడును) ఈవక దేశభక్తుడయ్యును కోరి దేశారాధనచేయు సరుకట్టిన మహామహులందరు ఈ మన సోదరులకు వివిధములుగ సహాయ మొనర్చి, మన భారతమాత కళంకము పోగొట్టి పరిశుద్ధసంకల్ప లగుడులు అనుగ్రహించును గాక అని ఈశ్వరుని సదా ప్రార్థించుచున్నాను. — (దేశహితార్థి)

ప్రవేశించినట్లు గానవచ్చుచున్నది. అట్టి రాజకీయ జ్ఞానముండుటచేతనే ఎట్టి కష్టముల నయినను నవరీల తప్పించుకొన శక్తి గలిగియుండిరి. విద్యామిత్రునియొద్ద కడుచిన్నతనముననే శ్రీరామచంద్రుడు సకల శాస్త్రముల నేర్పరట్లు స్వప్నపకుచున్నాడు. శ్రీ కృష్ణుని చారిత్రమును పరిశీలించి చూచితిమేని కృష్ణుడు ఎంత వయసునందు రాజకీయ రంగమున ప్రవేశించినదియు ఎంత చిన్నవయసున రాజనీతిశాస్త్రము నేర్పనదియు బోధపడగలదు. ఆతడు భారతయుద్ధ వాకా వోదకుడై ప్రభావతి వడసెను. కృష్ణుని యంత రాజకీయశాస్త్ర వికారదుడు కృష్ణునియంత మోగు మరియొకరు ఏ కాలమునందును ఏదేశము నందును జన్మించియుండలేను.

ఆర్య ఆచారములుగాని, భారతీయ విద్యావిధానము నందుకాని పరిచయ మొత్తమాత్రమున లేని గురువులు లభింతుటయే నేటి చుక హీనస్థితికి కారణము. ఈ దారుణశాసనము ఎట్టి వ్యయము కలంగజేసినదియు, నిక ముందు చేయునదియు, జెప్ప నలవికాదు.

నాయకులు యూగుకొనినను విద్యార్థులే ఈ శాసనము యొక్క గద్దబాటునకు కృషి సల్పుట సంతోషకరము. గుంటూరు విద్యార్థులను బందరు మున్నగు మరొన్ని పట్టణముల వారును సభలను జరిపి చుకొనరుల పంపియుండిరి. ఈ హేతువుచే 120 మంది విద్యార్థులను గుంటూరునందు పాఠశాలయందలి వారమువరకును తరలించేసిరి. విద్యార్థుల కిది యెంతయు ఆగ్రహాజనకము. అప్పటి మిత్రవిద్యార్థులు కూడ వీరిమాగ్గును ననుసరింతురనియే మా నమ్మకము. నిర్దేశితకముగ జారీచేసిన ఈ శాసనమును గద్దపరుచుకొనవలసిన బాధ్యత విద్యార్థులపై గలదు. ఇంతమాత్రముతో విద్యార్థులు ఆ దైర్యపడక కావ్యరీతుల బూసవలెను. ఇప్పటి విద్యార్థులే భావికాలనాయకులు. ఇట్టి పిచ్చురయస్సననే, ఇట్టి ఉత్సాహసమయముననే ఇట్టి సూక్ష్మకాలముననే విద్యార్థుల విజ్ఞానమును శక్తిని ఆత్మవిశ్వాసమును, రూపుమాపి నిర్మింపులను జేయ సరుకట్టిన ఈ శాసనము ప్రయోగింపబడినపుడే వీనిగద్దబాటునకై ప్రయత్నించుచున్నయమముననే ఆత్మగౌరవము కాపాడుకొని చుక శక్తిని నిశ్చలత్వమును కావ్యరీతుల జూపించి జన్మస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుకొని భారతీయగౌరవమును నిలుపవలెను. లేనిదే మనము నాయకులమై మన భారతమాతకు ఎట్టి సహాయమును జేయగలుగుదుము. గాన నో సోదరులారా! కళాశాలాధ్యక్షుల స్వల్ప యెరంపులను స్వల్ప శిక్షలను జడిపి, మోకైని వీడకును. వెనుకంజేయుకును. దైర్యవలంబింపుకు. ముందుపరిచూర్చి యోచింపుకు. ఈశాసనము గద్దపడువరకును నిద్రాశోయలకుమారును. విద్య చెడవని చూడకుడు. ఈ కళాశాలలయందు పాట్లకూటికై నేర్చు ఈ విద్య కొంతకాలము నష్టమయినను నునకగు నష్టములేను. జాతీయవిద్యయే దేశభక్తుడయ్యునకు మార్గము. మన మందరము భారతమాత పుత్రులము. ఆర్యసంతానము. పవిత్రమగు ఆర్యరక్తము మనలో ప్రవహించుచున్నది. ఒక్కపరి మిశ్రశక్తిని చెలిసికొనుకు. వెనుకకు దిగిచూచుకు. సర్వమును గ్రాహ్యము కాగలదు. ఆదైర్యపడవకు. స్వల్పశిక్షలకు జంకికును మన నాయకులు ప్రస్తుతము త్రొవ్వుచున్న మార్గమును త్రొవ్వుకు. మీరు జయము చేసారును. మాత మిమ్ముల నాశించిండును. మోకై మోడనే బారికాశాస్త్రత్యమంతయు ఆధారపడియున్నది. ఈవాక్యమును మరునకును.

(ఒక విద్యార్థి)

గుంటూరుజిల్లా ధూళిపూడి గ్రామములో వేద విద్యార్థుల సహాయ్యము నిమిత్తము నిధి యేర్పాటువైసది. ఈ నిధికి ఆదాయము ఈ క్రిందివిధముల నిర్ణయమైనది. (1) సంవత్సరపు చందాలు, (2) నెకండరీస్కూలు కమిటీవారి విరాళము, (3) శుభకార్యముల యందలి విరాళములు. 4 వీసావళి వరుసగా 5 బుట్టులకట్టించువరకు వచ్చు సొమ్ము. ఈ సంవత్సరము ఇంతవరకు 13 విద్యార్థులకు సహాయ్యము చేయడమైనది. ఇంకను సహాయ్యము చేయవచ్చును. ముఖ్యముగా నిచ్చు జాతుల బాలకుల సహాయముచేయుట ఈ కమిటీవారి యుద్దేశము. నెకండరీస్కూలును స్థాపించిన కమిటీవారికి ఈ కమిటీవారు ఈవిధముగా సహాయపడుట కడుంగడు క్లాసు నీయము. ఈ విషయమునకు ధూళిపూడి వారును, సారములవారును సాయపడ ప్రార్థింతులు — (ఒక విశేషి)

ఈ నెల 28, 29-వ తేదీలకు కృష్ణజిల్లా పామిట్టు గ్రామమునందు సంగీతమునందు ఇద్దరు సుప్రసిద్ధ విద్వాంసులకు పోటీపరీక్ష జరుగును.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోపధములు.

ఉ.అ.	ఉ.అ.
దంత్యూర్ణము పండ్లుతో ముట్టకు ... 0.2	మోహిని తైలము పెండ్లుకలు పెట్టుకుటకు ... 0.12
భీర్వనాయకము మాత్రము అత్యర్థమునకు ... 1.4	శోమవారి కండ్లుకలు డిద్దుటకు ... 0.0
దంత్యూర్ణము పండ్లుతో ముట్టకు ... 0.8	ఉబ్బనమునకు మందు సీసా 1.కి ... 1.9
గజగుళికలు ధాతుపుష్టికి ... 1.0	కస్తూరిమాత్రము పెద్దవి, మంచివి 50.కి ... 0.10
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.కి ... 0.12	సుఖభోగి మాత్రము ... 1.0
మూలశంకట తైలము డిద్దు 1.కి ... 0.12	సుఖభోగి తైలము పుండ్లుకు ... 1.0
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1.కి ... 0.9	విరేచనములకు మాత్రము డిద్దు 1.కి ... 0.9
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ... 0.4	గ్రహణి మాత్రము డిద్దు 1.కి ... 0.9
కలగామాత్రము వాంతిభేదాలకు ... 0.6	కరోషేదన మాత్రము అలసోపనము ... 0.12
గజ్జిక తైలము గజ్జిచీదలకు డిద్దు 1.కి ... 0.8	కాలినపుండ్లుకు మూసె సీసా 1.కి ... 0.8
బాముకర్పూరము సీసా 1.కి ... 0.6	శేఖరు ద్రావకము సీసా 1.కి ... 1.0
శేలకు మందు సీసా 1.కి ... 0.4	కునమారి మాత్రము, కునుమవ్యాధులకు ... 1.0
తామర తైలము; తామర, వీటకు ... 0.6	చుండకు మూసె సీసా 1.కి ... 0.6
కుట్టుకు తైలము డిద్దు 1.కి ... 0.4	సుందరి తైలము, ముఖకాంతికి ... 0.8
సురతి ద్రావకము సీసా 1.కి ... 1.0	కగుర్లకు తైలము శీతపగుర్లకు ... 0.6
కఫహరి కీలగట్టు దగ్గులకు ... 1.4	కర్ణకులహరి చెవిపోటుకు ... 0.6
కఫహరిమార్గం ఉబ్బనములకు డిద్దు 1.కి ... 0.8	జాలాచి మాత్రము మలబద్ధమునకు ... 0.8
నాయువుపోటుకు మందు ... 1.0	జంతువాతహరి ఎమిడికలకు ... 0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

బాధాపీడితులకు పరమము: ఐపోడో నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కీరీమణి మందు. కుడుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను పుండ్లను, ప్రాతనిష్ఠలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్షుణ్ణ కృత్రిమము. (28)

నవోపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిష్కంఠము, గహజవైరము కర్మకర్మములను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. కీరీమణి పాదరసరోగములను, మలబద్ధమును, కార్యసంబంధమును నోవలను పోగొట్టి రక్తమును కుడ్రపించును. శరీరారోగమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 టేబుల్ స్పూన్ల బుట్టిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిరు:— పి. డి. సావంత్. 144. వననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Farneswadi. No. 144 No. 2, BOMBAY.

విశేషావలిపి ప్రశంస

ఇది తేలుకంటి అక్షరావల విశేషము.

అం 0—4—0 పోస్టల్ టిక్కెటు.

అండ్రియల్ కట్టడం రావలెగాక పాండిత్యం.

అండ్రియల్ కట్టడం రావలెగాక పాండిత్యం

ఇది తేలుకంటి అక్షరావల విశేషము.

అం 0—4—0 పోస్టల్ టిక్కెటు.

అండ్రియల్ కట్టడం రావలెగాక పాండిత్యం.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము వనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామ్రోజిష్"ను యుపయోగించవలయును. దానిని సుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్తవట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టికు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్తవట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్రోజిష్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేజంట్లకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండ్ ఇంజనీరింగు వర్క్స్,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389

మదరాసు

(పై కామ్రోజిష్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

మలబద్ధకమున కద్దుత చికిత్స

మరువకుడు! క్యాలార్ మరువకుడు!!
అను ద్రావక మొక్కటే.

ఇయ్యది రుచియు వాసనయు లేనిది. దీనిని శుద్ధి చేసి చెన్నపట్టణములోని న్యాయార్థుల ప్రాంతం డిద్దు ఆయిల్ కంపెనీ వారిచే బజారులో అమ్మకమునకు ఇవ్వబడుచున్నది.

ఈక్రింది యోషధ రుకాణములందు దొరుకును:—

స్మిత్ ప్రాకింగు అండ్ కంపెనీ. ఎస్సెనేడ్
డబ్ల్యు. హెచ్. హాలర్. బ్రాడ్వే
ఆర్. మెక్ల్యూక్. హాంటింగ్
నార్బన్ అండుకంపెనీ సెకెంథ్ మరయునార్బుల్
దాదా అండు కంపెనీ చీనాబజారు వీధి
అల్బెన్ అండు కంపెనీ బ్రాడ్వే
అయ్యాకట్టు మొదలి 2-57 దేవరాజమొదలివీధి
సెకెట్ అండ్రూస్ ఫార్మెసి. వేపేరి
రాజా. డి. మాని. బందరువీధి 879

హెచ్.టి. మహమద్ అండు కో,
[728] మదనపురా, బెనారస్ సిటి.

కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన మంచినస్తువులు వీరుబహుచక్రక సప్లయచేతురు. ఒకసారి ఆర్థు యిచ్చుచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

ఆర్. సి. ఎచ్. హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయుడగు కూచి నం సింహముచే రచించబడిన యీక్రింది గ్రంథములు, పితాపురములో గ్రంథ కర్తయొద్ద దొరకును. (882)

పోస్టేజికాక వెల

1. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రయు బోధ మాలు - వద్యకావ్యము - మొదటికూర్పు (12 ప్రతులు మాత్ర మున్నవి) 0-8-0
2. ,, ,, రెండవకూర్పు 0-10-0
3. శ్రీ నారాంగ (చైతన్యస్వామి) చరిత్రము - వద్యకావ్యము - మొదటిభాగము 1-4-0
4. ,, ,, రెండవభాగము 1-4-0
5. రూపలత-నాటకము (క్రొత్తకథ) 0-14-0

నిర్మలమైన

మలబారుసారాయి

(కోబ్బరికల్లునుండి బట్టిదంపబడినది)

కొలంబో అరకవలెనె, ఇది మలబారులో సిద్ధముచేయబడినది.

బహు నిర్మలమయినది. ఆరోగ్యకరమయినది. జను కాలుగాలను బుట్టుగల పెట్టెలుగ అమ్ముడును.

విడి సీసాలు అమ్ముబడవు.

యస్. పి. సారథి, అండు కో,
(826) మదరాసు.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్గములలో బంశజులు; "అహింసా పరమార్థ" అను నీతి నెరిగినవాడు గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోస్తుచున్నాము మేమేధరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే వ్రాయుడు.

212 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరంభ సిగ్గు, మధ్యాయం 185, బ్రాడ్వే, మదరాసు.